

vergadering **30**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 29 maart 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
TOESPRAAK van prof. dr. Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, naar aanleiding van de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome: '60 jaar in verscheidenheid verenigd: de bijdrage van het Hof van Justitie van de Europese Unie'	5
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	28
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	28
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kritiek van de Vlaamse diversiteits-ambtenaar op het diversiteits- en gelijkekansenbeleid van de minister	28
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de hervorming van de rijopleiding	30
ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verkoop van gronden langs de Brusselse ring voor de ontsluiting van het project Eurostadion	33
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de maatregelen in het kader van het afgeslankte alcoholplan	
ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het uitblijven van een nationaal alcoholplan en de initiatieven van de minister ter zake	37
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanwenden van financiële reserves van welzijnsvoorzieningen voor investeringen	41
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het verbeteren van de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden	
ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verhogen van de werkzaamheidsgraad van inburgeraars	46
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing inzake de kaart met waardevolle ruimtelijk kwetsbare bossen	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het opnieuw mislukken van het regeringsoverleg betreffende de bescherming van kwetsbare zonevreemde bossen	52
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Green Deals voor een vergroening van de economie	57

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opmaak van jachtplannen	
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het zonder toestemming inkleuren van percelen in jachtplannen	59
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vertraging bij de aanleg van basisinfrastructuur voor de energietransitie	64
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel om de werkmaatschappijen Eandis en Infrax te fuseren	
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel van de minister om de distributienetbeheerders Eandis en Infrax te fuseren en de impact hiervan op de elektriciteitsfactuur	
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel van de minister om Eandis en Infrax te fuseren en de impact hiervan op de elektriciteitsfactuur	66
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten	
– 1057 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	72
Artikelsgewijze bespreking	77
MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (Unia)	
– 1111 (2016-2017) – Nr. 1	
Bespreking	77
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	81
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten	
– 1057 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	82
MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde en Elisabeth Meuleman tot besluit van de op 14 maart 2017 door Hermes Sanctorum-Vandevoorde in de commissie gehouden interpellatie tot minister Joke Schauvliege over de conclusies van de Europese onderzoekscommissie naar dieselgate en de gerapporteerde nalatigheid van lidstaten	
– 1110 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	82

MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (Unia) – 1111 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	83
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	83
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	86
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	86

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14.11 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Koen Van den Heuvel: ambtsverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Danielle Godderis-T'Jonck, Michèle Hostekint, An Moerenhout, Elke Sleurs, Ludo Van Campenhout, Steve Vandenberghe, Manuela Van Werde, Johan Verstreken: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof.

TOESPRAAK van prof. dr. Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, naar aanleiding van de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome: '60 jaar in verscheidenheid verenigd: de bijdrage van het Hof van Justitie van de Europese Unie'

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de toespraak van prof. dr. Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, naar aanleiding van de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome: '60 jaar in verscheidenheid verenigd: de bijdrage van het Hof van Justitie van de Europese Unie'.

Geachte heer president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, geachte minister-president Bourgeois, geachte leden van de Vlaamse Regering, geachte collega's-volksvertegenwoordigers, geachte leden van het Europese Parlement, beste collega's, dames en heren, ik ben verheugd om hier in ons midden de heer Koen Lenaerts te mogen verwelkomen, de president van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het is namelijk altijd een eer voor mij om een president welkom te heten, zeker wanneer die president een Vlaming is. Zo hebben we hier eerder al de eerste president van de Europese Unie, Herman Van Rompuy, mogen verwelkomen, en nu doen we hetzelfde met de president van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Daarmee is Koen Lenaerts de Vlaming die de hoogste positie bekleedt binnen de Europese instellingen. Sinds 2012 is Koen Lenaerts ook de trotse bezitter van de gouden erepenning van het Vlaams Parlement. Dat is geen toeval, want het curriculum van onze gastspreker oogt bepaald indrukwekkend.

Koen Lenaerts werd op 20 december 1954 in Mortsel geboren. Hij studeerde rechten aan de Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix te Namen en aan de KU Leuven. Daar studeerde hij cum laude af. In 1978 behaalde hij een 'Master of Laws'-titel aan de Harvard University en in 1979 behaalde hij daar een Master in Public Administration (MPA). In 1982 beëindigde hij met succes zijn doctoraat aan de KU Leuven, met een proefschrift over vergelijkende constitutionele jurisprudentie van het Europees Hof en het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten. Sinds 1983 is Koen Lenaerts hoogleraar Europees recht aan de KU Leuven. Van 1984 tot 1989 was hij professor aan het Europacollege in Brugge, van 1988 tot 1989 gasthoogleraar aan de Harvard University. Van 1989 tot 2003 bekleedde hij de functie van rechter bij het Europees Gerecht van eerste aanleg. In 2003 werd hij verkozen tot rechter van het Hof van Justitie en sinds 2015 is

Koen Lenaerts president van het Europees Hof van Justitie, waarvan hij van 2012 tot 2015 al vicepresident was.

Geachte heer Lenaerts, uw komst draagt bij aan de politiek van de open deur, die wij hier altijd hoog in het vaandel gedragen hebben. Nu moet ik helaas toegeven dat de open deur waarvan ik sprak, sinds vorig jaar vaak gesloten blijft als gevolg van het veiligheidsbeleid. Maar veiligheid is momenteel misschien wel een van de heetste hangijzers die Vlaanderen en Europa delen. Dat is geen toeval. Vlaanderen speelt al decennia een rol als centrale speler in het Europese verhaal. Ons Vlaams Parlement wil die centrale geografische en politieke rol hooghouden.

Om die rol blijvend in stand te houden, nodigen wij geregeld eminente gasten uit om hier in ons Vlaams Parlement hun visie met ons te delen. Zo hebben naast Herman Van Rompuy onder meer Markku Markkula, voorzitter van het Comité van de Regio's, en de Europese commissarissen Marianne Thijssen en Cecilia Malmström al de kans gehad om ons meer inzicht te geven in de Europese Unie, net als UNESCO-topvrouw Irina Bokova. En volgende maand verwelkomen wij hier Eurocommissaris en vicevoorzitter van de commissie-Juncker, Frans Timmermans.

Uzelf hebt ons hier al eens toegesproken, toen u vijf jaar geleden de erepenning van het Vlaams Parlement kreeg uitgereikt. Vandaag verwelkomen wij u ter gelegenheid van de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome, zo goed als de stichtingsakte van de toenmalige EEG. Toen waren ze maar met 6, nu met 28 min 1. In dat verdrag werden vooral veel grenzen gesloopt. Precies 6 decennia later staan die zwaar onder druk. Uitgerekend vandaag, en dat hadden we echt niet voorzien toen we uw bezoek hier programmeerden, heeft Groot-Brittannië artikel 50 van het verdrag van Lissabon in werking gesteld om zich opnieuw terug te trekken in zijn 'splendid isolation'. Dat gebeurt niet zonder slag of stoot, zo bewijst de aankondiging van de Schotse First Minister Nicola Sturgeon om een nieuw onafhankelijkheidsreferendum te organiseren, iets wat gisteren in het Schots parlement is goedgekeurd.

Schotland is niet de enige regio waar het verlangen naar meer dan alleen autonomie opgeld maakt binnen het project Europa. Ook in Vlaanderen leeft de drang naar meer eigen bevoegdheden, een evolutie die kort na het verdrag van Rome aan het rollen ging en die zich nog steeds onafgebroken voortzet. Niet alleen Vlaanderen verkeert in dat geval. Ook in sommige andere Europese landen zien we hoe de regionale autonomie almaar toeneemt.

Mijnheer Lenaerts, zestig jaar van Europese samenwerking zijn niet onopgemerkt voorbijgegaan. In die tijdsspanne is de welvaart in onze contreien er met rasse schreden op vooruitgegaan. Het Europees project was gestoeld op vier vrijheden: vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitaal. Die vrijheden bezorgden onze Vlaamse burgers en kmo's mogelijkheden voor de ontplooiing van hun talenten in een markt die zich intussen uitstrekt tot circa 450 miljoen medeburgers. Het Europa zonder grenzen heeft zijn vele regio's zo dicht bij elkaar gebracht, niet alleen economisch, maar ook op andere terreinen zoals cultuur, toerisme en onderwijs.

Natuurlijk blijven de uitdagingen groot, zeker op uw terrein, mijnheer Lenaerts. Samenwerking tussen landen en regio's vraagt een juridisch kader van top-kwaliteit. Want als er conflicten ontstaan binnen Europa, hebben ze veelal te maken met verschillen in wetgeving tussen de Europese partners. Het vrije verkeer van diensten en goederen heeft zo geleid tot sociale dumping en fiscale shopping, de e-commerce heeft het hele handelslandschap duchtig door elkaar geschud.

Elke regio, dus ook Vlaanderen, verwacht vanuit Europa een gedetailleerde en ondubbelzinnige regelgeving, niet alleen voor dergelijke economische thema's, maar op elk maatschappelijk vlak. Sinds een paar jaar verwacht elke Europeaan

dat op supranationaal niveau knopen doorgehakt worden qua veiligheidsbeleid, qua immigratieregels, qua vluchtelingenbeleid enzovoort. Het zijn fundamentele vragen, waarop Europa alleen maar kan antwoorden met eenduidige juridische antwoorden, die op democratische wijze tot stand komen in de parlementen van de verschillende participerende landen en regio's. Daarom is ook ons Vlaams Parlement rechtstreeks betrokken partij bij vele nieuwe wetten die op Europees niveau goedgekeurd worden.

Die Europese Unie krijgt vaak het verwijt dat ze een ondemocratische en sluipende besluitvorming hanteert, en dan wordt er vaak verwezen naar de rol van het Hof van Justitie van de Europese Unie, dat u nu voorziet. Graag laat ik u daarom dadelijk het woord om die aantijging te ontkrachten en om de rol van het Hof van Justitie nader toe te lichten.

Ik verleen u daartoe graag het woord. (*Applaus*)

De heer Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie: Dank u, voorzitter.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, hooggeachte dames en heren ministers, hooggeachte dames en heren volksvertegenwoordigers, dames en heren, vorige zaterdag, 25 maart 2017, was het precies zestig jaar geleden dat de Verdragen van Rome werden ondertekend. Dit werd in Rome plechtig gevierd, en ik was trots als Vlaming bij die plechtigheden het Europese Hof van Justitie te kunnen vertegenwoordigen naast de Europese Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie.

Deze Verdragen waren op zich reeds een grote stap vooruit in het Europese integratieproces. Daar waar het EGKS-Verdrag – zijn naam spreekt voor zich – enkel betrekking had op kolen en staal, was het EEG-Verdrag erop gericht een 'gemeenschappelijke markt' te creëren. Het EEG-Verdrag was dus marktgericht. Het ging om een economische gemeenschap die werd opgericht.

En dat is gedurende dertig jaar zo gebleven. Pas met de Europese Akte van 1986 werden de Verdragen van Rome voor het eerst inhoudelijk gewijzigd. Daarna volgden de wijzigingsverdragen elkaar in snel tempo op: Maastricht, 1992, Amsterdam, 1997, Nice, 2001, en Lissabon, 2007. Het Europese integratieproces heeft dus niet alleen een belangrijke territoriale uitbreiding gekend sinds 1957; dankzij de voormelde wijzigingsverdragen heeft het integratieproces ook, de laatste dertig jaar, een enorme verdieping gekend.

Vooreerst institutioneel: het rechtstreeks verkozen Europees Parlement kreeg een steeds grotere rol toebedeeld. Sinds het Verdrag van Lissabon heeft het parlement bij de vaststelling van de Uniewetgeving, op enkele uitzonderingen na, hetzelfde gewicht als de Raad, samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten. En daar waar de regel in 1957 unanimititeit was voor de besluitvorming binnen de Raad, kunnen bijna alle wetgevingshandelingen van de Unie nu met gekwalificeerde meerderheid worden aangenomen.

Materieel was de verdieping bijzonder indrukwekkend. Een interne markt werd gecreëerd. Dit is een ruimte zonder binnengrenzen waarin personen, goederen, diensten en kapitaal vrij circuleren. Het burgerschap van de Unie en een eenheidsmunt, de euro, werden ingevoerd. De Unie werd bevoegd op tal van nieuwe domeinen zoals leefmilieu, sociale politiek, asiel en immigratie. Wederzijdse erkenning en afdwinging van vonnissen en arresten, zowel in burgerlijke als in strafzaken, vormen de kern van de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en recht. De burgers zien hun grondrechten beschermd in een Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, dat zowel ten aanzien van de Unie als ten aanzien van de lidstaten wanneer die het Unierecht uitvoeren, geldt. Extern treedt

de Unie op via onder meer een 'Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid', een gemeenschappelijk handelsbeleid – denk maar aan CETA en TTIP –, ontwikkelingssamenwerking en humanitair beleid.

De laatste drie decennia kende de Europese Unie dus een kwantumsprong. Maar die sprong mag niet worden verward met de creatie van een Europese superstaat. Een superstaat, een Europese Staat, is deze sprong beslist niet. De kwantumsprong vertolkt enkel de vaststelling door de lidstaten dat bepaalde materies niet langer efficiënt door henzelf alleen kunnen worden beheerd. Zuiver of vervuild water eindigt niet aan de landsgrenzen, zuivere of vervuilde lucht ook niet. En voor duurzame energievoorziening zijn de lidstaten ook op elkaar aangewezen. Denk maar aan de ene lidstaat die kernenergie verbiedt en de naburige lidstaat die ze als de heilsboodschap beschouwt voor de energievoorziening.

De Unie, de Europese Unie wordt daarom het best gezien als een bestuursniveau dat aan de bestaande bestuursniveaus wordt toegevoegd en ermee vervlochten is. De Unie is in essentie een bijkomend bestuursniveau dat de lidstaten gemeen hebben. Daarom vormt de Unie geen bedreiging voor de bestaande nationale, regionale en lokale identiteiten. Integendeel, de Unie stelt zich uitdrukkelijk tot doel deze verschillende identiteiten te beschermen, een doelstelling die is neergelegd in een van de basisartikelen van het Unie-Verdrag. Ja, niet alleen het bestuur is meergelaagd, de perceptie van de eigen identiteit is ook meergelaagd.

De indrukwekkende uitbreiding van de bevoegdheden van de Unie in de laatste dertig jaar maakte een grotere democratische deelname van de burgers aan de besluitvorming noodzakelijk. Daar waar in het EEG-Verdrag, het Verdrag van Rome, geen melding werd gemaakt van de term 'democratie' – dat kwam gewoon niet voor –, stelt het Verdrag van Lissabon nu zeer duidelijk dat de Europese Unie rust op een – ik citeer – "duale structuur van democratische legitimiteit". Enerzijds worden de burgers op het niveau van de Unie rechtstreeks vertegenwoordigd in het Europees Parlement. Anderzijds worden de lidstaten in de Raad vertegenwoordigd door hun regering, die zelf democratische verantwoording verschuldigd is aan het parlement of aan de burgers, wanneer de regering of de president direct verkozen wordt.

Het Verdrag van Lissabon heeft verder de rol van de parlementen van de lidstaten vergroot door hen tijdig kennis te laten nemen van alle voorstellen van Uniewetgeving en hen toezicht te laten uitoefenen op de eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel.

Die vergrote rol laat aan de nationale parlementen – en wat België betreft, afhankelijk van de materie, ook aan de regionale parlementen zoals het Vlaams Parlement hier – toe om te vermijden dat de uitvoerende macht van een lidstaat instemt met Uniewetgeving en daarbij intern parlementaire inspraak vermijdt. De democratie op Unieniveau, uitgedrukt via het Europees Parlement, komt dus niet in de plaats van de democratie in de lidstaten, maar vult de democratie van de lidstaten aan. Ook dat is weer het beeld van het gemeenschappelijk bestuursniveau voor de lidstaten.

De democratische legitimiteit van de Europese Unie langs de inputzijde volstaat echter niet. De Unie moet daadwerkelijk haar meerwaarde bewijzen wat de outputzijde betreft. Natuurlijk is iedereen voor vrede, veiligheid en het verhogen van de welvaart, maar wanneer concrete maatregelen moeten worden genomen om die doelstellingen te bereiken, wordt het moeilijker. Daarom moet steeds worden nagegaan welk beleidsniveau op grond van subsidiariteitsoverwegingen het meest geschikte niveau is voor besluitvorming.

De Europese Unie is van nature het meest efficiënte beleidsniveau om grensoverschrijdende problemen aan te pakken op het vlak van interne en externe veiligheid,

migratie, leefmilieu, duurzame energievoorziening, controle op fusies van vennootschappen, sociale dumping of oneerlijke fiscale concurrentie tussen lidstaten. Een lidstaat alleen kan deze problemen inderdaad enkel unilateraal aanpakken en is vervolgens aangewezen op de goodwill van anderen. Samenwerking is daarom efficiënter dan unilateralisme. Hier bewijst de Europese Unie haar meerwaarde door de staten en volkeren van Europa te laten samenwerken in een rechtskader dat hen allen verbindt. Hoeksteen van dit rechtskader is de in het verdrag ingeschreven loyale samenwerking tussen de Unie en de lidstaten en tussen de lidstaten onderling. Die houdt niet alleen in dat de Unie en de lidstaten, alsook de lidstaten onderling, elkaar respecteren en elkaar geen stokken in de wielen steken, maar ook dat zij elkaar actief steunen bij de vervulling van de taken die uit de Europese verdragen voortvloeien. Concreet betekent dit dat wanneer de lidstaten hun bevoegdheden uitoefenen, ze de gevolgen voor de andere lidstaten incalculeren. Dit is verantwoordelijkheid. En wanneer ze bevoegdheden uitoefenen die ze delen met de Unie, werken de lidstaten loyaal samen aan een gemeenschappelijk project, gegrond in gedeelde waarden. Dit is solidariteit. Verantwoordelijkheid en solidariteit, en wel in die volgorde. Robert Schuman zei het reeds op 9 mei 1950: "Concrete realisaties, verantwoordelijkheid die feitelijke solidariteit teweegbrengen." Verantwoordelijkheid, solidariteit.

De legitimiteitscrisis waarin de Europese Unie zich bevindt, heeft alles te maken met de outputzijde. De Europese Unie heeft het moeilijker dan vroeger om haar meerwaarde aan te tonen. Haar recente verwezenlijkingen zijn immers minder zichtbaar, minder tastbaar dan vroeger.

Het opheffen van douanerechten, het opengooien van de binnengrenzen, de invoering van de euro waren concrete verwezenlijkingen die de burgers daadwerkelijk merkten en, toen alvast, positief onthaalden. De meerwaarde vandaag van de aanpak door de Unie van een aantal recente crisissen, zoals de financiële crisis en de vluchtelingencrisis, is voor de bevolking minder duidelijk. Waarschijnlijk heeft het optreden van de Unie samen met de lidstaten om deze crisissen te beteugelen een financiële meltdown en een zware humanitaire crisis in het Middellandse Zeegebied vermeden. Maar wat wordt vermeden, wordt niet meteen als een meerwaarde aangevoeld.

De door de burger gepercipieerde inefficiëntie van de Europese Unie kan echter ook het gevolg zijn van de verdragsteksten zelf, waarvan de lidstaten de auteurs zijn. Ik kan hierbij verwijzen naar wat de 'sociale-dumpingcrisis' wordt genoemd. De kritiek die men hoort op het vrije verkeer van werknemers, heeft vaak te maken met het feit dat werknemers uit lageloonlidstaten bereid zijn om als uitzendkrachten onder de marktprijs te werken in andere lidstaten waar het gemiddelde loon hoger ligt. Een efficiënte manier om dat probleem aan te pakken, zou erin bestaan om te legifereren op Unieniveau op het vlak van het loon. Maar de verdragen sluiten dergelijke bevoegdheid uitdrukkelijk uit – artikel 153, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, voor de specialisten. De Europese Unie kan in dit opzicht worden vergeleken met een federaal systeem. Het komt voor dat de perceptie van inefficiënt beleid haar grond vindt in een inefficiënte bevoegdheidsverdeling.

De samenleving is complexer geworden sinds 1957. De Unie heeft de laatste dertig jaar meer bevoegdheden gekregen in complexe domeinen, ofschoon niet steeds toereikende bevoegdheden. Wanneer echter aan de Europese Unie de nodige bevoegdheden zijn toegedeeld en een aanpak op Unieniveau het meest efficiënt is, dan is de Unie verplicht haar bevoegdheden uit te oefenen. Dat blijkt duidelijk uit het in het verdrag ingeschreven subsidiariteitsbeginsel. Wat enkel op Unieniveau zinvol behandeld kan worden, moet daar ook behandeld worden, ondanks de moeilijkheidsgraad van de besluitvorming die inherent is aan een samengestelde politieke entiteit zoals de Europese Unie. Want de Unie zal slechts haar meerwaarde kunnen aantonen wanneer de besluitvorming leidt tot efficiënte en kwalitatief hoogstaande maatregelen.

Onlangs nog beklemtoonden de staatshoofden en regeringsleiders in Bratislava de noodzaak voor de Unie om efficiënt en met duidelijke teksten op te treden in de volgende domeinen: migratie en bescherming van de buitengrenzen, interne en externe veiligheid, en economische en sociale ontwikkeling, met extra aandacht voor de positie van jongeren.

Dat is dus het beeld en de staat van de Unie, zoals ik die nu zie. Nu kom ik tot de tweede beweging. Wat nu met de rol van het Hof van Justitie van de Europese Unie in dit verhaal? De Europese Unie is, zoals het Hof van Justitie herhaaldelijk vaststelde, 'beheerst door het recht'. Dat zijn de letterlijke woorden van een hele reeks arresten. Daarom is het Hof van Justitie sinds het prille begin van de huidige Europese Unie, met name de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, die opgestart is in 1951, een van de vier basisinstellingen van de Unie. En dat is ze nog steeds vandaag. Het Hof ziet toe op de naleving van het Unierecht door de lidstaten, dit teneinde te verzekeren dat alle lidstaten gelijk zijn en gelijk blijven voor het Unierecht. Pacta sunt servanda. Het Hof kijkt ook toe op de verenigbaarheid van het Unierecht, vastgesteld door de politieke instellingen van de Unie met de EU-verdragen, inclusief het Handvest van de Grondrechten. Dat is de klassieke grondwettigheidscontrole.

Het Hof van Justitie heeft daarbij geen eigen agenda. Het Hof van Justitie is niet pro-Unie of pro-lidstaten. Het Hof is pro-recht. Het Hof moet het recht vrijwaren, zegt artikel 19 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, bij de uitlegging en de toepassing van de Verdragen van het Unierecht. Het Hof is pro-recht. Het Hof mengt zich niet in maatschappelijke debatten, maar spreekt recht in de zaken die voor hem aanhangig worden gemaakt.

Concreet kan het Hof via de volgende procedures worden geadieerd. Een nationale rechter kan een vraag stellen aan het Hof van Justitie met betrekking tot de uitlegging of de geldigheid van een bepaling van het Unierecht wanneer een antwoord op die vraag nodig is voor deze rechter om tot een oplossing te komen in een voor hem aanhangig geding. Dit wordt de prejudiciële procedure genoemd. De rechter zal geneigd zijn een prejudiciële vraag te stellen wanneer hij twijfels heeft over de verenigbaarheid met het Unierecht van de nationale of regionale regeling die hij zou moeten toepassen in een concreet geval. Het Verdrag voorziet ook in een beroep wegens niet-nakoming van Unierecht ingesteld door de Europese Commissie of een lidstaat tegen een andere lidstaat. Verder kan ook een beroep tot nietigverklaring van een Uniemaatregel voor het Hof van Justitie worden ingeleid.

Gezien het reeds geschetste verloop van het Europese integratieproces, is het niet verwonderlijk dat het Hof van Justitie in de eerste dertig jaar van de Europese integratie haast uitsluitend met economische dossiers werd geconfronteerd, en in de tweede dertig jaar, zijnde de afgelopen dertig jaar, met alle mogelijke maatschappelijke vraagstukken. Dit ga ik even illustreren.

Eerst de eerste dertig jaar, met vooral economische dossiers, zoals ik al zei. Maar dat betekent niet dat de rechtspraak uit die periode mag worden onderschat. In 1963, in een zaak betreffende de verenigbaarheid met het Unierecht van bepaalde invoerrechten, dus een belastingzaak, de zeer bekende zaak Van Gend en Loos, stelde het Hof van Justitie dat de Europese Economische Gemeenschap een "nieuwe rechtsorde vorm[de] ten bate waarvan de Staten, zij het op een beperkt terrein, hun soevereiniteit hebben begrensd en waarbinnen niet slechts deze lidstaten, maar ook hun onderdanen gerechtigd zijn".

Het Hof van Justitie bevestigde zo dat, in tegenstelling tot andere verdragen van internationaal recht, de burgers rechtsreeks rechten – en ook plichten – ontleen aan het Unierecht.

In *Costa t. ENEL*, een arrest uit 1964, werd de voorrang van het Unierecht bevestigd in een zaak waarin een consument zijn elektriciteitsfactuur aanvocht omdat, volgens hem, de nationalisering van de Italiaanse elektriciteitssector verschillende EU-Verdragsartikelen schond.

Deze twee arresten vertolken tot op heden de constitutionele beginselen waarop de Unierechtsorde stoelt, met name de directe werking en de voorrang van het Unierecht in de rechtsordes van alle lidstaten. Velen verwijzen naar deze beginselen onder de codenamen 'Van Gend en Loos' en 'Costa t. ENEL', maar zijn vergeten waar het in deze zaken ten gronde over ging, wat niet eens erg is. De zaken zijn bekend voor het beginsel dat ze hebben vastgesteld.

Een ander cruciaal arrest uit deze beginperiode is 'Cassis de Dijon'. Deze in Frankrijk geproduceerde likeur die aan de Franse wetgeving voldeed, kon niet in Duitsland worden ingevoerd omdat volgens de Duitse wetgeving het alcoholgehalte – luister nu goed – onvoldoende was om als fruitlikeur te worden aangemerkt. Volgens het Hof van Justitie was de Duitse regeling strijdig met het Unierecht. Goederen die op een wettige manier zijn geproduceerd in een lidstaat, moeten in principe kunnen worden verkocht in een andere lidstaat. Met zijn rechtspraak bereidde het Hof de weg voor de totstandkoming van de interne markt, gesteund op de wederzijdse erkenning van nationale wetgeving.

In de tweede periode van dertig jaar, vanaf 1987, kwam het Hof in aanraking met meer complexe en meer maatschappelijk geladen dossiers. Vooreerst leidde de veralgemening van de gekwalificeerdemeerderderheidstemming in de Raad tot meer annulatieberoepen van lidstaten die binnen de Raad tegen een aangenomen regeling stemden. Ik verwijs hierbij naar de nu hangende zaken in de Grote Kamer van Slovakije tegen de Raad en Hongarije tegen de Raad, waarbij deze twee lidstaten de wettigheid van het Europees spreidingsplan voor asielzoekers in vraag stellen, een zeer gemediatiseerde zaak, die onder mijn voorzitterschap zal worden gepleit voor vijftien rechters op 10 mei. Het arrest wordt waarschijnlijk ergens in de zomer geveld.

Twee: de quantumsprong die de Europese Unie maakte sinds het EEG-Verdrag wordt weerspiegeld in de rechtspraak van het Hof van Justitie. De Europese Unie is gegrond op de waarden van democratie, de rechtsstaat en eerbied voor grondrechten, en is bevoegd op tal van niet-economische beleidsdomeinen. Elk van deze aspecten heeft aanleiding gegeven tot prejudiciële vragen van nationale rechters. Zo werd het Hof in de *Delvigne*-zaak – beslist in 2015 – door een Franse rechter gevraagd om het democratiebeginsel te interpreteren. Dit soort zaken was niet denkbaar in de eerste dertig jaar na het sluiten van de Verdragen van Rome. Het beginsel was immers niet in het EEG-Verdrag opgenomen.

Wat was er gebeurd? De heer *Delvigne* was in Frankrijk veroordeeld voor moord en werd door de Franse wetgeving levenslang zijn stemrecht ontnomen, ook voor de Europese verkiezingen. Nu bepaalt het EU-Verdrag dat "de leden van het Europees Parlement worden gekozen door middel van rechtstreekse, vrije en geheime algemene verkiezingen". Er is dus een verwijzing naar "algemene" verkiezingen. Het Hof van Justitie besliste dat een bepaalde categorie personen, namelijk degenen die een ernstig misdrijf hebben begaan, kunnen worden uitgesloten van stemrecht, en dat dit een evenredige beperking is van het recht om aan "algemene" verkiezingen deel te nemen. Die personen hebben immers zichzelf uitgesloten van het maatschappelijke pact dat aan de grondslag ligt van de democratie – het is bijna Jean-Jacques Rousseau. De Franse wetgeving streefde dus een legitiem doel na en de beslissing was evenredig aan deze doelstelling.

De zaken die aan het Hof van Justitie worden voorgelegd, zijn even verscheiden als de bevoegdheden waarover de Europese Unie beschikt. Zo vroeg het Duitse Grondwettelijk Hof, het Bundesverfassungsgericht, aan het Hof van Justitie in de zaak Gauweiler of de aankoop door de Europese Centrale Bank van overheidsobligaties in de secundaire markten wettig was. Het was een van de maatregelen ter bestrijding van de eurocrisis. Het Hof oordeelde dat het wettig was wanneer bepaalde voorwaarden en grenzen werden gerespecteerd. Het Bundesverfassungsgericht heeft dat arrest op perfecte wijze omgezet. En in de zaak CEZ moest het Hof van Justitie zich uitspreken over de vraag of op grond van het Unierecht burgers uit een lidstaat een kerncentrale uit een andere lidstaat konden verplichten te sluiten of een aantal aanpassingen te verrichten. Dat kan zo uit de actualiteit worden afgelezen, met een blik op België en zijn buurlanden. Het Hof gaf aan onder welke voorwaarden dat mogelijk is. Verder zijn ontelbare asielzaken hangende of onlangs beslist, waaronder de Belgische zaak van het Syrische gezin uit Aleppo.

Het Hof wordt ook regelmatig gevraagd om uitlegging van het Unierecht in verband met het Europese aanhoudingsbevel, de hoeksteen van de justitiële samenwerking in strafzaken en van de politiek van de EU op het vlak van de misdaadbestrijding. Het burgerschap van de Unie gaf aanleiding tot veel rechtspraak. Normaal gezien kent het Unierecht geen verblijfsrecht toe aan familieleden van een burger van de Unie in de lidstaat waarvan deze burger de nationaliteit bezit. Dit is immers een zuiver interne situatie die door het nationale recht wordt beheerst. Ik leg daar de nadruk op, want dat is allicht een van de meest fundamentele subsidiariteitsaspecten van de rechtspraak van het Hof. Een situatie waarbij alle relevante aspecten zich tot de rechtsorde van één lidstaat beperken, is een zuiver interne aangelegenheid. Het Unierecht heeft daar niets te zoeken, want het produceert daarbij geen meerwaarde. Het komt ook overeen met het principe van het respect voor regionale en nationale identiteit van de lidstaten. Het Hof bewaakt dat principe zeer sterk – ook ten aanzien van advocaten-generaal, die soms in een andere richting pleiten.

Maar zoals de recente actualiteit heeft aangetoond, schrikt dat de Grote Kamer van het Hof niet af om de eigen redelijke weg te gaan. Dat is het plaatje.

Het volgende geval is dat van Ruiz Zambrano, een Colombiaan die niet uit België kon worden gezet omdat zijn minderjarige Belgische kinderen anders het effectief genot van de rechten verbonden aan het burgerschap van de Unie, zouden verliezen. De vader was een alleenstaande ouder. Als hij uitgewezen werd, zouden de kinderen die zeer jong waren met hem moeten meegaan, waardoor ze niet meer het genot zouden hebben van de burgerrechten als burgers van de Europese Unie. Dat is een kleine nuance van de zuiver interne situatie.

Op dezelfde wijze heeft het Hof beslist in de zaak O van 2014 dat een burger van de Unie die een gezinsleven opstart in een andere lidstaat met een derdelander, dit gezinsleven moet kunnen voortzetten in de lidstaat van oorsprong. Dit heeft zopas geleid tot een prejudiciële vraag van het Grondwettelijk Hof van Roemenië. Zo ziet u hoe Europa werkt. Wat is de vraag? Het gaat om een Roemeen die in België een relatie heeft met een man. Het is dus een paar van hetzelfde geslacht. Ze zijn in België gehuwd, wat volgens de toepasselijke regels van Belgisch internationaal privaatrecht en Belgisch materieel recht perfect legaal is. Nu gaat de Roemeen terug naar zijn eigen land, vergezeld van zijn echtgenoot en beroept zich op het arrest O van 2014, zeggende dat hij een gezinsleven is begonnen in België toen hij migrerende werknemer was als Roemeen in België, dat hij hier rechtsgeldig gehuwd is, dat hij terugkeert en erkenning vraagt in Roemenië. In de Roemeense grondwet staat echter dat een huwelijk de unie is van een man en een vrouw. Roemenië roept nationale identiteit in om de erkenning van het huwelijk te weigeren. Het Roemeense Grondwettelijk Hof waar de vraag is aanbeland, heeft de vraag aan ons voorgelegd: vrij verkeer tegenover nationale identiteit.

Dat zijn de soort zaken van de tweede dertig jaar. Het zijn zaken die perfect zouden passen voor een Grondwettelijk Hof, voor een hoogste Hof. Deze zaken tonen aan hoe ver de Europese Unie van vandaag verwijderd is van de louter Economische Gemeenschap waarmee ze het levenslicht zag, zestig jaar geleden. De regels met betrekking tot het burgerschap van de Unie staan volledig los van een logica van economisch vrij verkeer. Het zijn burgers als dusdanig die vrij bewegen, economisch actieven en niet-actieven.

Deze zaken geven ook aan dat de Europese wetgever – en dat zijn indirect ook de nationale en regionale parlementen – zorg dient te dragen voor kwalitatieve, precieze en gedetailleerde wetgeving. Dit is zeker nodig wanneer de begrippen ethisch geladen zijn.

Ik kan hier verwijzen naar de zaak Brüstle. Krachtens een Europese richtlijn uit 1998 zijn menselijke embryo's niet octrooieerbaar. Maar wat zijn embryo's? De Uniewetgever heeft dit begrip niet gedefinieerd – eigenlijk erger nog, we zijn de voorbereidende werken gaan nakijken en daar staat in dat we daar nooit uitkomen als we daaraan beginnen en als daar problemen mee zijn, dan zal het Hof van Justitie wel beslissen. Dat staat er zo in. Het Hof had dus geen keuze. De richtlijn Octrooieerbaarheid – in Vlaanderen zegt men soms ook naar het Engels 'patenteerbaarheid', maar de goede term is octrooieerbaarheid – van biotechnologische uitvindingen is een uniform concept in de interne markt. Daarom heeft men die wetgeving gemaakt. Dus, de definitie van het embryo als uitzondering op de octrooieerbaarheid moet uiteraard uniform worden toegepast. Men moest dus definiëren wat een embryo was. Het Hof heeft dat gedaan om de uniforme toepassing van de richtlijn te verzekeren binnen de interne markt, maar benadrukte wel tegelijk dat het met zijn definitie niet een medisch of ethisch vraagstuk oploste, meer bepaald in verband met het begin van leven enzovoort.

Dus het Hof neemt een zeer praktische, technisch beperkte, stap-bij-stap-invulling, net zoveel als nodig om die bepaalde zaak op te lossen en stap voor stap gaat men verder. Een rechter is geen wetgever, hij werkt niet proactief maar reactief wanneer een zaak wordt voorgelegd.

Het Hof van Justitie krijgt af en toe te horen dat het te machtig zou zijn, dat het een standpunt inneemt in maatschappelijk zwaar geladen dossiers. Vaak is die kritiek terug te brengen tot de Uniewetgeving zelf die niet voldoende precies en gedetailleerd is. Hoe duidelijker de wetgeving, hoe kleiner de uitleggingsmarge voor het Hof.

Het Hof van Justitie is en blijft een rechtsprekend orgaan. Het kan, en vooral het wil zich niet in de plaats stellen van de wetgever. Het Hof zal alleen een strenger toezicht uitoefenen wanneer een wetgevingshandeling van de Unie of van een lidstaat, binnen het materiële toepassingsgebied van het Unierecht, dus niet die zuiver interne situaties, een inbreuk vormt op een grondrecht.

Immers, het recht waarvan het Hof van Justitie de eerbiediging verzekert, omvat niet alleen de verdragen waarop de Unie steunt en de bepalingen aangenomen door de politieke instellingen van de Unie, maar ook en vooral het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, dat dezelfde primairrechtelijke rechtskracht heeft als de EU-Verdragen. De Uniewetgever moet dit Handvest naleven, net zoals de nationale wetgever dit Handvest moet naleven wanneer hij het Unierecht uitvoert. Zo verklaarde het Hof in de zaak Digital Rights Ireland een Europese richtlijn die telefoon- en internetproviders verplichtte om bulk metadata bij te houden in verband met elektronische communicaties ongeldig omdat de richtlijn een onevenredige beperking betekende op het recht op privacy en de bescherming van persoonsgegevens. De richtlijn was immers te algemeen van strekking. Iedereen was verdacht. Ze was van toepassing op alle personen, alle elektronischecommunicatiemiddelen en alle verkeersgegevens, zonder enig onderscheid. Daarenboven liet de

richtlijn na de omstandigheden te bepalen waaronder nationale autoriteiten toegang tot de persoonsgegevens konden krijgen.

Natuurlijk rechtvaardigt de strijd tegen terrorisme inbreuken op het recht op privacy. Maar deze inbreuken moeten evenredig blijven aan het nagestreefde doel. Het Hof van Justitie ziet strikt toe op de naleving van het Handvest van de Grondrechten, ook in tijden van terreur. Want deze grondrechten zijn de fundamenteën waarop onze westerse samenleving steunt.

Een gelijkaardige zaak is Schrems, de bekende Facebookzaak, die betrekking had op het overbrengen van gegevens van Facebookabonnees naar servers binnen de Verenigde Staten van Amerika. In dit arrest verklaarde het Hof van Justitie het besluit van de Europese Commissie ongeldig waarbij de Commissie bevond dat de Verenigde Staten een gepast beschermingsniveau boden voor de verwerking van persoonsgegevens. Intussen heeft de Commissie een nieuw besluit aangenomen dat beoogt rekening te houden met de rechtspraak van het Hof van Justitie, na onderhandeling met de Verenigde Staten. Voor de uitspraak van een Europese rechter, zijnde het Hof van Justitie, gaan de Verenigde Staten achteruit. Zij willen zelf immers niet worden gepercipieerd als geen respect opbrengend voor de rechtsstaat, voor de uitspraak van de rechter. U ziet daar ook de interactie tussen rechter en bestuur.

Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is niet alleen gericht tot de Unie-instellingen en -organen, maar ook tot de lidstaten 'wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen'. Het Hof van Justitie hanteert strikt dezelfde maatstaf voor de beoordeling van de conformiteit van de Uniemaatregelen of nationale maatregelen met het Handvest van de Grondrechten.

Dit blijkt uit de arresten in de terrorismezaken Kadi en ZZ. De Kadi-zaak betrof een Uniemaatregel waarbij de tegoeden van een vermeend terrorist werden bevroren. ZZ ging om een nationale maatregel van het Verenigd Koninkrijk waarbij een onderdaan van een lidstaat, Frankrijk, tevens onderdaan van een derde land, Algerije, met verblijfsvergunning in een andere lidstaat, het Verenigd Koninkrijk, uit deze laatste lidstaat werd verwijderd om redenen van staatsveiligheid. Of het nu gaat om een Uniemaatregel in Kadi of een nationale maatregel in ZZ, in beide gevallen heeft het Hof gesteld dat de rechten van verweer van de betrokken persoon moeten worden nageleefd. Natuurlijk is het Hof wel realistisch; het Hof vereist niet de bekendmaking van alle bewijsstukken die de Staatsveiligheid bezit, want dat zou het leven van derden in gevaar brengen. Bijvoorbeeld het bewijs dat iemand een band heeft met een terroristische organisatie, kan blijken uit het e-mailverkeer van een infiltrant. Daar wordt in de rechtspraak van het Hof van Justitie wel degelijk begrip voor getoond en rekening mee gehouden. Maar iemand wiens tegoeden worden bevroren of die het land wordt uitgezet, heeft altijd het recht om de kern, the substance, van de hem of haar ten laste gelegde grieven te kennen, zo niet kan die persoon, nadat de maatregel is genomen, zijn recht op verweer niet hard maken. Ik zeg wel degelijk 'nadat de maatregel is genomen'. Normaal is het recht van verweer voor de maatregel wordt genomen. Dat is ook al een verzachting van de 'balancing'. Hier is dus het recht van verweer aan zet nadat de maatregel wordt genomen omdat de maatregel een verrassingseffect moet hebben. Men gaat niet iemand convoceren en zeggen: 'Kom even langs, dan zal ik u de grieven mededelen en kan ik u verdedigen. Afhankelijk van de uitkomst van dit fraaie gesprek, gaan we dan beslissen om uw tegoeden te bevriezen.' Als men dat doet, is er niets meer te bevriezen op het moment dat men tot actie wil overgaan. U ziet dat het Hof een hele 'balancing' heeft uitgewerkt, maar ze is strikt gelijk voor de lidstaten en voor de Unie.

Sinds de Verdragen van Rome heeft de Europese Unie een lange weg afgelegd. De Unie is gegrond op de waarden van democratie, de rechtsstaat en eerbied voor de

grondrechten. Deze drie waarden zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zoals een rechtsstaat zonder democratie ondenkbaar is, zo ook is een democratie zonder rechtsstaat en grondrechtenbescherming uitgesloten. Het gelijkheidsbeginsel is daarbij de hoeksteen van de Europese integratie. In het EEG-Verdrag ging het in essentie om non-discriminatie op grond van nationaliteit. Nu biedt het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie bescherming tegen elke mogelijke vorm van discriminatie, zoals de Hoofddoekarresten van 14 maart 2017 hebben aangetoond. Grote Kamerarresten, onder mijn voorzitterschap.

Is de Europese Unie een succesverhaal? Is de balans positief of moeten we terughoudend zijn?

Nooit in haar geschiedenis heeft Europa een zo lange periode van vrede gekend. En de Europese Unie is sterk geworteld in de waarden van democratie, rechtsstaat en eerbied voor de grondrechten. In die zin is het beslist een succesverhaal. De Europese Unie staat voor verantwoordelijkheid van de Unie, de lidstaten en de regio's, en staat voor solidariteit gesteund op loyale samenwerking tussen al deze bestuursniveaus die elkaar aanvullen. Het gaat om een bewuste keuze die gedurende zestig jaar geconsolideerd is, omdat er geen 'alternatief' is. Het ieder voor zich, zelfs ten koste van anderen, heeft inderdaad bewezen dat het geen alternatief vormt.

Maar de Europese Unie laat alle mogelijke ruimte voor diversiteit. In haar kerngehalte is ze "[i]n verscheidenheid verenigd". De Unie treedt enkel op wanneer zij haar meerwaarde kan aantonen als daadwerkelijk het efficiëntste bestuursniveau.

Ze onthoudt zich van optreden indien de doelstellingen beter op nationaal of regionaal niveau kunnen worden verwezenlijkt. Ja, soms is meer Europa nodig, als het gaat om interne en externe veiligheid, voedselveiligheid, asiel en immigratie enzovoort, maar vaak is ook heel wat minder Europa nodig, bij overregulering die verstikkend werkt en niet essentieel is. Zo respecteert de Unie ten volle haar lidstaten én regio's en hun nationale of regionale identiteit. Het is daarom dat ik trots kan zeggen, verwijzend naar August Vermeylen: laten we vandaag, bij die 60e verjaardag, trots Vlamingen zijn om Europeeërs te worden.

Ik dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: Dank u wel, professor Lenaerts.

Ik geef nu het woord aan de fracties. De spreektijd is vier minuten, zoals afgesproken.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, geachte president van het Hof van Justitie, leden van de regering, collega's, ik moet zeggen dat collega Vanlouwe hier normaal zou staan, maar dat ik wegens stemproblemen de eer heb hem te vervangen. En ik doe dat zeer graag, professor Lenaerts, al was het maar om als oud-student van u mijn waardering uit te spreken voor het werk dat u verricht in Luxemburg.

Collega's, het is een goeie zaak dat we ook in het Vlaams Parlement aandacht besteden aan de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome. Met dat verdrag slaagde men erin om voormalige aartsvijanden rond de tafel te krijgen na twee verschrikkelijke oorlogen. Het 'Europa van de Zes' richtte de Europese Economische Gemeenschap op, een confederaal samenwerkingsverband van onafhankelijke staten dat was gebaseerd op economische coöperatie. Tegelijkertijd werd in 1957 echter ook het startschot gegeven van een samenwerking waarbij heel wat

onderdelen van de nationale soevereiniteit van lidstaten al dan niet sluipend naar het Europese niveau werden overgeheveld.

Vandaag, zestig jaar later, kan niemand ontkennen dat we volop de vruchten plukken van die economische samenwerking. De creatie van de interne markt heeft voor een ongeziene toename van onze welvaart gezorgd. Daarover zijn vriend en vijand het eens. De samenwerking komt echter steeds meer onder druk te staan. Heel wat Europese burgers herkennen zichzelf niet langer in het Europese project. De instellingen van de Unie slagen er niet in om daadkrachtige antwoorden te bieden op de uitdagingen waarmee burgers vandaag worden geconfronteerd. Denk maar aan de financieel-economische crisis, die we nog maar voorzichtig te boven komen, maar zeker ook aan de migratiecrisis, waarbij de EU haar lot in handen heeft moeten leggen van een Turkije dat steeds verder afstand neemt van de grondwaarden waar Europa voor staat. Het idee dat professor Lenaerts daarnet heeft meegegeven dat dit zou liggen aan een inefficiënte bevoegdheidsverdeling, lijkt me inderdaad een uitdagend idee om voort op te werken.

Collega's, de brexit en het slinkende draagvlak in andere Europese landen blijken de ultieme wake-upcall te zijn voor de huidige Europese Unie. Het heeft de Unie ertoe aangezet om de hand in eigen boezem te steken. We moeten vandaag nadenken over de toekomst van onze Europese samenwerking. We moeten durven te gaan voor een hervormde Europese Unie, die opnieuw een draagvlak bij de bevolking weet te creëren. Veel burgers beschouwen de EU niet langer als de oplossing, maar soms als een bron van ergernis, zoals de professor het daarnet heeft aangegeven, als het gaat over de overregulering. Daar moeten we verandering in brengen. Om de Unie in de 21e eeuw opnieuw relevant te maken en ervoor te zorgen dat ze niet langer als het probleem wordt beschouwd, moet de Unie zich aanpassen en hervormen.

Mijn partij is dan ook tevreden dat zestig jaar na het Verdrag van Rome het eindelijk gelukt is om hét grote Europese taboe te doorbreken. Het witboek van Commissievoorzitter Juncker is historisch te noemen. Voor de allereerste keer pleit men niet zomaar blindelings voor meer Europese integratie, altijd en overal. Het idee dat een Europese federale superstaat het enige mogelijke leidmotief kan zijn, gaat op de schop.

Vanuit een confederale logica willen wij als N-VA geen rigide blok dat weerloos is in een snel veranderende wereld, maar wel een flexibel netwerk dat ons toelaat snel en samen in te grijpen om een antwoord te bieden op de grote uitdagingen. Opties zoals een kleinere en moderne begroting, een terugkeer van bevoegdheden naar de lidstaten en een Europa van meerdere snelheden zoals door de drie Benelux-premiers bepleit, liggen op tafel. Dat kunnen we alleen maar toejuichen. Mijn partij wil daarnaast meer respect voor deelstaten en regio's in Europa, een thema waarvan ik weet dat het ook professor Lenaerts beroert. Als de EU haar democratisch draagvlak bij de burger wil vergroten, moet ze de kloof met haar burgers verkleinen. En dat kan wat ons betreft enkel gebeuren wanneer we de niveaus dicht bij de burger opwaarderen in het hele Europese beleids-vormingsproces.

Collega's, wij gaan niet mee in een anti-EU-verhaal waarbij alle Europese verwezenlijkingen worden ontkend. Maar wij gaan ook niet mee in de idee van een superstaat die steeds verder en verder van de burgers komt te staan. Wij geloven rotsvast in de basisleuze van de EU zelf: eenheid in verscheidenheid. Net omdat wij de Europese samenwerking een warm hart toedragen, pleiten we voor een hervormde Europese Unie waar de deelstaten de bouwstenen van een Europese samenwerking zijn. Dank u wel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Weer een oud-student, zegt u waarschijnlijk. Ik had het geraden.

Voorzitter, voorzitter, ministers, collega's, men kan het Vlaams Parlement een zekere zin voor dramatiek niet ontzeggen want op hetzelfde moment waarop wij hier discussiëren naar aanleiding van 60 jaar Verdrag van Rome is er een ambassadeur die op een boogscheut van hier artikel 50 in werking zet met het overhandigen van een brief.

Wij hebben als Vlamingen in Europa altijd een heel belangrijke rol gespeeld. Er zijn heel wat voorbeelden van trekkers in de verschillende Europese instellingen. Het is voor ons een eer dat u, voorzitter-professor, deze belangrijke functie aan het Hof van Justitie van de Europese Unie bekleedt. We hebben de afgelopen dagen die 60e verjaardag inderdaad kunnen vieren en gedenken. Zes pioniers hebben in 1957 het Verdrag van Rome getekend, het begin van de Europese samenwerking, die op zeer veel terreinen een ongekend succes is geworden. De samenwerking heeft zich over de jaren heen zowel verbreed als verdiept op een manier die de oprichters waarschijnlijk zelf niet voor mogelijk hadden gehouden. Eén droom werd alleszins bewaarheid, die van een duurzame vrede op een continent dat eeuwenlang door bloedige broedertwisten werd verscheurd. Hiervoor heeft de Unie de Nobelprijs voor de Vrede ontvangen, en dat moet van ons Europeanen mensen maken die zich blijvend inzetten voor vrede, samenwerking en dialoog.

Vandaag wordt politiek vaak voorgesteld als een keuze tussen identiteit en solidariteit. Europa is het antwoord op beide vragen. De Europese Unie maakt het mogelijk dat ik Vlaming en Europeeër ben – ook u had reeds August Vermeylen geciteerd. En dat geldt ook voor de Fransman, de Griek, de Fin of de Pool. Europa respecteert de grote taalrijkdom van ons continent, het heeft het principe van de subsidiariteit verankerd en laat toe dat staten en deelstaten vaak zeer uiteenlopende politieke keuzes maken inzake onderwijs, sociale zekerheid, cultuur, bio-ethiek en fiscaliteit. De eenheidsworst die velen als schrikbeeld zien opdoemen, vindt geen basis in de Europese verdragen. Het is een belangrijke taak van uw Hof om de regels en grenzen te bewaken om deze verscheidenheid in Europa te kunnen koesteren.

Maar er zijn heel wat uitdagingen waarvoor wij alleen maar samen kunnen werken en er samen het hoofd aan kunnen bieden. Ze zijn genoemd: sociale dumping, klimaat, de verdediging van de buitengrenzen, de internationale handel en de veiligheid.

De afgelopen jaren leek het alsof Europa niet meer werkt. Het heeft op een aantal punten de verwachtingen van burgers en volkeren niet kunnen inlossen. Hiervoor wordt te dikwijls Europa met de vinger gewezen. Soms terecht, maar ook vaak bij gebrek aan moed, bij gebrek aan inzicht of om mee te huilen met de wolven in het bos. Met het brexitreferendum hebben die gevoelens een hoogtepunt bereikt bij een deel van de Britse bevolking. Een keuze die we betreuren, want uit Europa stappen is uit de geschiedenis stappen, zoals de Franse toneelschrijver Eugène Ionesco ooit zei. Het is duidelijk dat de tijd aangebroken is voor een nieuwe legitimatie. Daarom is het witboek over de toekomst van Europa van commissievoorzitter Juncker belangrijk. In recente jaren hebben mensen steeds meer de noodzaak begrepen van een betere balans tussen economische en sociale politiek die gebaseerd is op een beleid dat welvaart en concurrentie bevordert zonder de legitieme verwachtingen te negeren van wie het moeilijk heeft of in de marge van onze samenleving is beland. Dit is voor de christen-democraten een heel belangrijke uitdaging.

Gisteren hebben we in de commissie Buitenlands Beleid gedebatteerd over verontrustende tendensen in een aantal Europese landen. Mijnheer Lenaerts, u hebt hier vandaag gezegd dat de EU wordt beheerst door het recht, en u hebt de samenhang aangetoond tussen de bescherming van grondrechten en democratie.

Die staat vandaag in een aantal Europese landen onder druk. Als voorzitter van een van de belangrijkste Europese instellingen en als behoeder van het recht, de rechtstaat en de bescherming van de grondrechten hebben we u hier in ons midden. Het debat daarover voeren we ook in dit parlement en u zult in ons daarvoor ook een bondgenoot vinden.

Ik sluit af met de stelling van voormalig Amerikaans president Obama dat de Europese integratie en eenheid één van de grootste verworvenheden in de geschiedenis van de mensheid is. De vele uitdagingen en vraagstukken kunnen de landen in Europa niet afzonderlijk oplossen. Daarvoor is samenwerking nodig. Want de veranderende wereld maakt dat natiestaten geen toereikend en geloofwaardig antwoord meer hebben op de mondiale uitdagingen. Het helen van de kloof in de samenleving bereiken we niet door het sluiten van grenzen, wel door het scheppen van kansen voor iedereen. (*Applaus bij CD&V, de N-VA, Open Vld, sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Europa is actueler dan ooit. Dat zal alleen maar toenemen, niet alleen omdat we terugblikken op het verdrag van Rome dat zestig jaar geleden werd ondertekend, maar ook omdat de Britse eerste minister May zich vandaag beroept op artikel 50. Als u het mij vraagt, mag deze dag dan ook geboekstaafd worden als de dag van May of in het Engels Mayday naar analogie met het noodsignaal 'mayday' – dat is overigens geen Engelse term, maar een verbastering van de Franse vraag om hulp 'm'aider'.

Het is niet zo uitzonderlijk dat Groot-Brittannië uit de EU wil treden. Het is niet de eerste keer. De visie die gehuldigd werd door Robert Schumann en Jean Monnet was een visie waarin het aspect van supranationaliteit moest ontstaan. Wat in het vooruitzicht werd gesteld, was het afgeven van een bevoegdheid voor meer samenwerking. Twee verschillende vragen moesten worden beantwoord. Wat doen we beter samen in plaats van alleen? En wat doen we samen beter dan alleen? De kwestie van de supranationaliteit is één van de redenen die de Britten ertoe hebben aangezet om eruit te trekken, omdat ze niet aanvaardden een antwoord te geven op die twee cruciale vragen.

Als politici hebben we in dit parlement een grote verantwoordelijkheid. We laten na om het goede van Europa naar voren te brengen. Heel vaak dragen we zelf schuld omdat we Europa met de vinger wijzen voor zaken die niet zo goed lopen en waarvoor we verantwoordelijkheid dragen in ons eigen land of in onze eigen regio.

We zijn dus zelf voor een deel schuldig aan het feit dat de burger Europa vandaag niet bekijkt zoals hij of zij Europa zou kunnen bekijken. Laat me dat even illustreren. Wat is er goed aan Europa? Waar zijn onze burgers beter van geworden? Maar verdraaid toch! Die interne markt levert meer dan één op zes jobs op in Vlaanderen. Waarom zeggen we dat niet elke dag opnieuw? De euro heeft ons stabiliteit gegeven, ook in de prijzen. Wat een faciliteit geeft dit ons wanneer we door Europa gaan!

U hebt gezegd dat de EU een onvoorstelbaar, in de geschiedenis nooit gezien project van vrede is. Waarom zeggen we dat niet telkens opnieuw? De EU is een platform waarop we samen dingen kunnen aanpakken die we alleen niet goed kunnen aanpakken, denk maar aan de klimaatproblematiek, energie, migratie, veiligheid. Waarom zeggen we dat niet voldoende? Maar bovenal: meer Europa is meer vrijheid. Dát is de essentie van het supranationale gegeven, van die visie van een Schuman en van een Monnet. De EU creëert meer vrijheid voor ons: vrijheid om te wonen, werken, studeren, reizen in Europa.

Kijk rondom uzelf. Kijk naar uw kinderen. Mijn oudste dochter, Andrea, 19 jaar, studeert in Leuven, binnenkort in Rome, Kopenhagen, Madrid of weet ik veel. Ik

weet niet of zij straks in België, Vlaanderen, zal wonen. Zij is Europeaan zoals zoveel, de grote meerderheid van de jonge mensen. Of mijn jongste spruit, Sasha, 10 jaar. Zij gaat naar school in een immersieschool, in de twee talen. Zij doet 'WeChat' met vriendjes buiten België. Djeezes, mensen! De jeugd, de jonge mensen zijn Europeaan. Ze zijn natuurlijk ook Vlaming of Belg of inwoner van hun dorp of stad. Maar ze zijn vooral Europees gericht. Wij zouden dat moeten weten. Kijk rond u. Kijk naar uw kinderen. Kijk naar jonge mensen. Dan weet u dat.

'Meer Europa' is dus het juiste antwoord om voordelen te bieden aan onze burger, en niet 'minder Europa'. Het is dus aan ons om Europa daar waar het nuttig is meer te verdedigen in plaats van onze verantwoordelijkheid te ontlopen door, wanneer de zaken niet goed gaan, te verwijzen naar Europa en te zeggen dat het móet van Europa en dat het niet onze schuld is. Dat noem ik onverantwoordelijkheid.

Daarom, mijnheer Lenaerts en collega's, zeg ik zonder enig probleem: we moeten niet blind zijn voor onvolmaaktheden. We moeten er niet blind voor zijn dat vandaag het Europese project niet volkomen is. Maar we moeten evenmin blind zijn voor het feit dat we wel degelijk een stap vooruit, niet achteruit, moeten zetten in het verhaal van de Europese integratie, in de visie en de filosofie van een Schuman en een Monnet. Ik ben niet bang om op het juiste niveau te zeggen, zonder dat het een superstaat moet zijn, dat ik wél geloof in een niveau dat ik zonder enig probleem de Verenigde Staten van Europa durf te noemen. En, mijnheer Lenaerts, ik heb ook geen probleem om – niet zoals Vermeylen maar zoals liberalen – te zeggen: 'Ik ben gewoonweg fier om Europeaan te zijn'. *(Applaus bij Open Vld, de N-VA, CD&V, sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Geachte president van het Europees Hof van Justitie, beste voorzitter, ministers en collega's, ik ben het bijna jongste parlamentslid van het halfroond. Ik ben 29 – u mag dat gerust allemaal weten – en dus ben ik opgegroeid met de unieke gedachte dat Europa te allen tijde de vrede wil bewaren, ook buiten zijn grenzen. Ik heb nooit iets anders gekend. Ik ben opgegroeid met de unieke gedachte dat Europa een politiek en economisch project uitrolt én – cruciaal voor een overtuigde socialist – vooral de voorloper is van een groots sociaal project dat ons uiteindelijk allemaal ten goede komt. Hier dichtbij ons, of net een heel eind ver weg. Een Europa dat staat voor meer welvaart en meer jobs, en voor minder armoede en minder ongelijkheid. Ik heb haast nooit iets anders gekend.

En vandaag, zestig jaar na het Verdrag van Rome zijn we met 28 min 1 en zie ik een andere realiteit. Een realiteit die die unieke, misschien te romantische, gedachte waar ik mee opgroeide, helemaal ondermijnt. Vandaag schept Europa géén blind vertrouwen meer. Vandaag keren mensen Europa de rug toe.

De afgelopen jaren schoot Europa schromelijk te kort. Sociale dumping tiert welig, waardoor enerzijds Europeanen hun job verliezen en andere Europeanen tegen een hongerloon werken. De Grieken werden naar de afgrond verwezen omdat de markt belangrijker was dan de mensen. En zij die vluchten voor oorlog werden dan weer overgelaten aan Turkije, omdat Europa zijn verantwoordelijkheid niet nam.

Dit Europa, zonder sociaal gezicht, zo heb ik het haast nooit eerder gekend.

Werk maken van sterke sociale vooruitgang binnen zijn grenzen en sterke sociale vooruitgang promoten buiten zijn grenzen, dát moet opnieuw de kerngedachte worden, in plaats van kleine koterij aan de rand van de interne markt. Want zoals het nu loopt, werkt dit Europa niet langer, toch niet voor wie het zestig jaar geleden werd opgericht.

Europa staat dus voor een resem uitdagingen, zoals u zelf schreef in het voorwoord van het jaarverslag van het Hof. Wel, ik ben ervan overtuigd dat Europa alleen toekomst heeft als het zijn sociaal kompas opnieuw op scherp stelt, en als het ook buiten zijn grenzen zijn reden van bestaan uitdraagt: vrede, solidariteit, net als het terugdringen van ongelijkheid en armoede.

Niet toevallig verwijst het Hof in een terugblik op zijn belangrijkste arresten van het jaar naar het buitenlandse beleid van de Unie en haar beperkende maatregelen zoals wapenembargo's of bevrozingen van tegoeden. Deze beperkende maatregelen zijn instrumenten die we kunnen gebruiken wanneer onze rode lijn wordt overschreden, onze rode lijn van mensenrechtenschendingen en het in gevaar brengen van onze eigen veiligheid. Het zal u ongetwijfeld niet ontgaan zijn dat de discussie over een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië in België opnieuw oplaait.

De sp.a heeft dat voorstel al verschillende keren ingediend. Want voor ons is het heel simpel: je kan niet terrorisme bestrijden in Vlaanderen, in België, in de Europese Unie, en intussen wapens blijven verkopen aan een land dat dat terrorisme financiert en ondersteunt en nog eens de meest grove mensenrechtenschendingen begaat in Saoedi-Arabië en in Jemen. Een internationaal wapenembargo, via de VN of via de Europese Unie, kan er wat ons betreft niet snel genoeg zijn. Maar zolang dat het er niet is, moeten wij hier in Vlaanderen en met dit parlement het voortouw nemen en een wapenembargo instellen.

Beste collega's, ministers, beste president van het Hof, de weg tonen, het kompas weer juist zetten en Europeanen zelf – jong en ouder – weer in het midden plaatsen. Dáár gaat het om. Dát is het Europa dat ik ken.

Europa is wel degelijk in staat om zichzelf opnieuw uit te vinden, net zoals het dat zestig jaar geleden deed. Ik blijf daar, ondanks die resem uitdagingen waar het en wij allemaal voor staan, van overtuigd. Maar dan moet het dringend het heft zelf weer in handen nemen, wil het zijn toekomst veiligstellen. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Beste collega's, 'Alle Menschen werden Brüder'. Dat is de Europese hymne. Ik dacht die eerst nog te zingen, maar dat is niet nodig, want de woorden op zich zijn krachtig genoeg. Wat een fenomenale ambitie van Europa en van de Europese Unie! We zetten de mensen centraal en het gaat om broederlijkheid, om solidariteit.

Maar de realiteit van vandaag in Europa staat daar ver van af. We zijn verdeeld – velen hebben daarnaar verwezen. De Britten stappen eruit. Of ik zal het correct zeggen, zoals het volgens de voorzitter van het parlement moet: het zijn de Engelsen die eruit stappen en ze willen de Schotten en de Noord-Ieren meepakken. Maar ook in andere Europese landen zijn er politieke partijen die rekruteren met een boodschap tegen het bestaan van de Europese Unie. Tussen haakjes, die partijen doen dat niet om humanitaire redenen of redenen van menselijkheid, want ze combineren dat bijna altijd met een anti-moslimboodschap.

Ze gebruiken de aanval op de EU enkel om angst op te poken, om er stemmen mee te winnen. Wat wel frappant en relevant is, is dat heel wat mensen openstaan voor die boodschap en dat de reden daarvoor is dat Europa te ver is afgedreven van haar eigen ambitie, van menselijkheid en solidariteit, dat de Europese Unie nog steeds te veel een project is van markt en van munt, en te weinig van mens. Zelfs al weet ik dat een eengemaakte markt en een eengemaakte munt de intentie hebben van samenwerking, toch kan het daar niet bij blijven. We zien dat de mens te veel speelbal is geworden van markt en munt. De sociale dumping, die eerlijke verhoudingen tussen mensen uit balans brengt,

maar ook de nefaste besparingsdruk, veel te gedetailleerde regeldrift: de Europese Unie is haar ziel kwijt.

Als dat de analyse is, is de oplossing ook duidelijk. Europa heeft nood aan bezieling, aan enthousiasme, aan bezorgdheid en aan broederlijkheid. Europa heeft de opdracht om verenigd de grote thema's van deze tijd aan te pakken: klimaatverandering, oorlogen, grondstoffenschaarste, terrorisme, vluchtelingenopvang, belastingfraude. Europa heeft de opdracht er op al die fronten ambitieuze, wervende projecten, beleidsmaatregelen, investeringen tegenover te zetten in duurzame ontwikkeling, in een krachtig geopolitiek beleid gebaseerd op mensenrechten, op democratie, op het beschermen van alle inwoners van Europa. Die ziel, die spirit moeten we opnieuw in Europa blazen. Laten we dat allemaal samen doen. Dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer de president van het Hof van Justitie, namens mijn EU-kritische fractie wil ik u danken voor uw komst naar het Vlaams Parlement. Mijn partij heeft zich, zoals u wellicht weet, samen met veel andere Europeanen afgekeerd van het huidige EU-project, niet omdat we muren rond Vlaanderen willen optrekken, zoals tegenstanders al te vaak beweren, maar wel omdat we het niet eens zijn met de voortschrijdende aantasting van de nationale soevereiniteit, de ongebreidelde bevoegdheidsuitbreiding en de ondemocratische manier waarop dit vaak gebeurt.

Sinds 1957 is de Europese samenwerking inderdaad systematisch verder uitgebreid, en uiteindelijk zowel inhoudelijk als institutioneel uit de hand gelopen, ongeveer vanaf het Verdrag van Maastricht uit 1992. We hebben inmiddels te maken met een grote namaakstaat die, ondanks referenda die zich daartegen uitspraken – tenminste in die landen die de bevolking daarover aan het woord lieten –, verder is doorgestoten naar een oppermacht op domeinen die beter door de lidstaten zouden worden beheerd.

Zeker na de invoering van de open grenzen voor migratie, het Verdrag van Schengen en de muntunie staan de burgers onder de weinig democratische en bureaucratische voogdij voor zowat heel ons migratiebeleid en sociaal-economische politiek. De stabiliteit van de munt wordt daarbij als dwangmiddel gebruikt. Die evolutie is ongewenst, want ze gaat uit van de veronderstelling dat eenzelfde oplossing voor iedereen noodzakelijk positief is, terwijl net het tegenovergestelde het geval is.

Verscheidenheid is inderdaad juist het kenmerk van Europa. Wat de instelling betreft waarvan u met veel kunde het voorzitterschap bekleedt, stel ik vast dat ook het Europees Hof van Justitie met zijn arresten al te vaak of steeds meer op het terrein van de nationale lidstaten komt. Om maar een recent voorbeeld te geven, het is toch al te gek dat een Europese rechtbank kan oordelen of iemand in een concreet bedrijf in een bepaald land al dan niet het recht zou moeten hebben om een hoofddoek te dragen. Ik zou veel voorbeelden kunnen geven, maar in dit beperkte tijdsbestek is dat niet mogelijk.

President, dergelijke kwesties zouden wat ons betreft moeten worden beslecht door een democratisch verkozen parlement en niet door, weliswaar zeer bekwame, maar desalniettemin via politieke compromissen aangestelde rechters. Mijn partij is inderdaad een democratische partij, en daarom kanten wij ons tegen een 'gouvernement des juges'.

Het Hof dat u voorziet, is uiteraard de belichaming en de exponent van de geïntegreerde federale unie, omdat de eenheid van rechtsorde en van rechtspraak de Europese eenheidsstaat finaal stut. Kortom, het Hof is een gerespecteerd onderdeel van een noodlottig geheel: de Europese Unie in de vorm zoals

die zich – wat ons betreft: helaas – heeft ontwikkeld na het Verdrag van Maastricht. Wat mijn partij betreft, moet de federale 'altijd maar meer EU'-logica doorbroken worden en moet er teruggekeerd worden naar een intergouvernementeel systeem, als men tenminste wil vermijden dat de hele Europese Unie in een exitscenario uitmondt, dat inderdaad uitgerekend vandaag door de Britten in gang werd gezet.

Een nieuw model van Europese samenwerking, gebaseerd op een gezond intergouvernementeel model, moet door nieuwe 'founding fathers' in de steigers worden gezet. Wij pleiten dus inderdaad voor een nieuw Europa, een verband van vrije, onafhankelijke en soevereine staten, die met elkaar handel drijven en die op een beperkt aantal terreinen met elkaar samenwerken, en dat op volstrekt vrijwillige basis. Kortom, mijnheer de president: weg, wat ons betreft, met de huidige Europese Unie. Maar ook uitdrukkelijk: leve Europa! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer de president van het Hof van Justitie van de Europese Unie, mijnheer de voorzitter van het parlement, collega's van de regering en van het Vlaams Parlement, geachte Europarlementsleden, dames en heren, ik heb zopas een e-mail gekregen van mevrouw Alison Rose, ambassadrice van het Verenigd Koninkrijk, onder de titel: 'Triggering of article 50', met daarin als bijlage de brief van Theresa May om officieel de brexitprocedure conform artikel 50 op gang te brengen.

Collega's, ik denk dat de symboliek van vandaag telt. Op het moment dat het Verenigd Koninkrijk officieel de brexitprocedure opstart, toont dit Vlaams Parlement zijn verbondenheid met het Europese project. En het parlement doet dat samen met dé belangrijkste Vlaming die momenteel in de Europese instellingen werkt. Als president van het Hof van Justitie van de Europese Unie speelt Koen Lenaerts een bepalende rol bij de toepassing van het Unierecht. Mijnheer de president, we mogen er best trots op zijn, en we zijn dat ook, dat een Vlaming het hoogste rechtscollege leidt. (*Applaus*)

Collega's, in de brexitcampagne stond ook de positie van het Europees Hof centraal. Britse tabloids fulmineerden tegen 'foreign judges' die de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk zouden bedreigen. En het is juist dat zeker in de beginperiode het Hof van Justitie een bepaald juridisch activisme aan de dag legde. Het Hof van Justitie heeft echter al lang de omslag gemaakt en hanteert een andere interpretatiemethodiek dan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens toepast en daarbij geen rekening dient te houden met het kardinaal beginsel 'eenheid in verscheidenheid', dat een rode draad is bij de toepassing van het Unierecht.

Het is, collega's, helaas al meer dan veertig jaar geleden dat ik afstudeerde. Ik moet zeggen, mijnheer de president, dat ik mij even weer in mijn studententijd waande. Niet dat ik het genoeg gesmaakt heb om, zoals mijn zoon en een aantal collega's, college van u te krijgen – ik ben ook een beetje ouder dan u – maar ik heb genoten van dit college. U hebt de basisprincipes van de Europese Unie geborsteld en u hebt ook een overzicht gegeven van de twee keer dertig jaar, de twee periodes waarin het Europees Hof een toepassingsgebied had, vooral gefocust op het economische en vervolgens – u hebt het ook gedemonstreerd – op zeer brede maatschappelijke aangelegenheden.

Maar nu, collega's, in mijn studententijd lagen die Europese arresten nog vers in het geheugen. Ze worden inderdaad grote principearresten genoemd. Ze zijn daarstraks al aangehaald. Het Hof had toen een noodzakelijke ordenende functie om de fundamentele verhoudingen van de Europese rechtsorde scherp te stellen,

waarbij het voornamelijk de eenheid en de effectiviteit van het acquis communautaire voor ogen hield.

Het Hof deed dit telkens aan de hand van de impact van het Europese recht in een concrete zaak. Soms inderdaad, gebeurde dat via ogenschijnlijk kleine betwistingen om kleine bedragen, zoals de onbetaalde elektriciteitsfactuur van de heer Flaminio Costa in zijn zaak tegen de genationaliseerde energiemaatschappij ENEL. De uitspraak van het Europees Hof hielp de brave man niet veel verder, maar stelde wel onomwonden dat het Europees recht altijd voorrang heeft op het nationaal recht van de lidstaten, omdat de EU-regels in alle lidstaten op dezelfde wijze moeten worden toegepast.

Het Europese Hof van Justitie heeft in de zaak Costa t. ENEL en in andere arresten met ronkende namen zoals Van Gend en Loos, Francovich, Brasserie du Pêcheur of Factortame, de fundamenteën gelegd van de eengemaakte Europese rechtsorde en de doorwerking daarvan in de vele lid- en deelstaten. Dat gebeurde telkens aan de hand van individuele casuïstiek, waarbij de grote beginselen werden bovengehaald.

Hier kwam ook kritiek op. Sommigen zetten vraagtekens bij de zendingsijver van het Hof. Zo stelt professor van Middelaar in zijn boek 'De passage naar Europa' dat het Hof in naam van het respect voor de stichtinggeest van de verdragen niet minder dan een coup pleegde wanneer het in Van Gend en Loos duidelijk maakt dat voortaan iedere deelnemer aan het economisch leven – fabrikant, werknemer, consument – een lidstaat kan dwingen tot het naleven van de verdragen. Ook de motivering van het Hof in de zaak Costa t. ENEL, waarin én de geest van de stichting én de natuur der dingen het vanzelfsprekende voorrangsbeginsel komen schragen, noemt van Middelaar, ik citeer "een weergaloos staaltje Hofretoriek".

Het valt op, collega's, dat sinds enige tijd duidelijk een andere wind waait in het Hof, waarbij steeds na een gedegen afweging het kardinale principe 'eenheid in diversiteit' wordt gehanteerd. Het Hof verduidelijkt hoe binnen die eengemaakte rechtsorde de diversiteit en relatieve vrijheid van de lid- en deelstaten kan worden gerespecteerd.

Enkele belangwekkende arresten haalden de voorbije maanden de voorpagina's in alle lidstaten. Het Hof van Justitie stelt duidelijk grenzen aan sociaal toerisme, verduidelijkt de bevoegdheden van de lidstaten inzake asielaanvragen en bepaalt inderdaad de mate waarin religieuze symbolen verboden mogen worden. Er zijn nog belangrijke kwesties in het verschiet, collega's. Zo kijkt de Vlaamse Regering samen met u uit naar het mijlpaaladvies in de zaak Singapore met betrekking tot de bevoegdheidsverdeling tussen de lidstaten en de Unie bij het sluiten van internationale handels- en investering beschermingsakkoorden.

Om het EU handels- en investeringsbeleid een hernieuwd elan te geven, moet de Unie volgens de Vlaamse Regering maximaal inzetten op transparante onderhandelingen en sluiten we in de toekomst het best twee afzonderlijke verdragen: enerzijds een verdrag dat alle handelsgerelateerde aspecten bevat, een bevoegdheid die wat ons betreft een exclusieve bevoegdheid van de Unie moet zijn, en anderzijds een gemengd verdrag met betrekking tot de gedeelde restbevoegdheden, waaronder investeringsbescherming. De toepassing van dat laatste verdrag kan vervolgens worden beperkt tot die lid- en deelstaten die het investering-beschermingsverdrag goedkeurden, wat mijns inziens absoluut niet de werking van de eengemaakte markt zou hinderen.

Dat lijkt ons een uitweg om het handelsbeleid van de EU op het wereldtoneel meer slagkracht te geven, maar ook om de CETA-saga – horresco referens – niet te zien uitmonden in een brexitdebacle. Alleen de EU kan een wereldspeler zijn, ook in handelszaken. Elk op zich missen de lidstaten – ook de grote – de power.

Laten we niet vergeten dat ook de Vlaamse regelgeving aanleiding was voor fundamentele uitspraken door het Hof. Zo bood de lang aanslepende zaak over de Vlaamse zorgverzekering het Hof de kans om duidelijk te maken welke situaties wél onder het Unierecht op het vlak van sociale zekerheid vallen en welke daarentegen volgens de constitutionele beginselen van de lidstaten moeten worden geregeld. Het was overigens een mooi voorbeeld van rechterlijke dialoog tussen het Hof van Justitie en ons eigen Grondwettelijk Hof. Het was een zaak die de Vlaamse decreetgever het nodige houvast gaf om de Vlaamse sociale bescherming verder uit te bouwen op een manier die conform is met de Europese coördinatieverordening inzake sociale zekerheid. In de zaak van de Vlaamse zorgverzekering had Vlaanderen als rechtstreeks betrokken partij in de bodemprocedure voor het Grondwettelijk Hof ook toegang tot het Hof van Justitie bij de behandeling van de prejudiciële vraag.

Die rechtstreekse toegang tot het Hof is voor een deelstaat als de onze jammer genoeg nog geen vanzelfsprekendheid. Enkel wanneer Vlaanderen een rechtstreeks individueel belang kan aantonen, kan het een beroep tot nietigverklaring van Europese regelgeving instellen. In onze visie op de toekomst van de EU pleiten we ervoor dat deelstaten met wetgevende bevoegdheden, zoals lidstaten, rechtstreekse toegang zouden krijgen tot het Hof. Wanneer deelstaten handelen binnen hun bevoegdheden, is er geen reden om hun niet dezelfde geprivilegieerde rechtstoegang te geven als lidstaten. In het baanbrekende Azoren-arrest heeft het Hof hier alvast inzake staatssteun de voorwaarden voor bepaald. Ons standpunt ligt geheel in lijn met artikel 4 van het Verdrag van Lissabon dat bepaalt dat de Unie de gelijkheid van de lidstaten eerbiedigt, alsmede hun nationale identiteit die besloten ligt in hun politieke en constitutionele basisstructuren, waaronder die voor regionaal en lokaal zelfbestuur.

Professor Lenaerts, voorzitter, collega's, ook en zeker voor Vlaanderen biedt de EU grote meerwaarde. De Unie bracht ons nu al vele decennia onafgebroken vrede en stabiliteit. Voor de jongere generatie een evidentie, maar laat ons die ongelooflijke weldaad zonder de EU niet als verworven beschouwen. De Unie zorgde voor welvaart, groei en jobs. Ze biedt Vlaanderen, met zijn uiterst open economie, een immense interne markt zonder belemmeringen. Vorig jaar ging bijna 70 procent van de Vlaamse uitvoer richting de lidstaten. De mogelijkheid om zonder controle, ongehinderd de grens over te steken, ook dat is de normaalste zaak voor onze kinderen en kleinkinderen. Collega's, ik heb het nog mee gemaakt dat onze West-Vlaamse industriële producenten nauwelijks of niet de Franse grens over mochten met hun producten. Er was altijd wel een boutje, een schroefje of een veertje dat niet beantwoordde aan de Franse productnormen. En dat was een enorme rem op onze economische motor.

Met het gemeenschappelijk handelsbeleid creëert de EU ook buiten Europa grotere afzetmarkten voor Vlaamse producten. Zo konden onze fruit- en groentelers dankzij de Unie in Canada snel een alternatieve markt aanboren, nadat Rusland een importban op hun producten had uitgevaardigd. De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat de Europese Unie de enige grote, er wereldwijd toe doende hefboom is op het vlak van klimaat, wereldhandel en vrede. Maar bovenal verbindt de Unie volkeren en mensen. Denk maar aan het succes van de Erasmus-uitwisseling. Denk maar aan onze onderzoekers die dankzij Horizon 2020 samenwerken in pan-Europese clusters. Denk maar aan de miljoenen Europeanen die jaarlijks probleemloos op vakantie gaan naar een van de lidstaten, met alle mogelijkheden voor boeiende persoonlijke, soms blijvende, contacten.

Denk aan de grensoverschrijdende samenwerking op vele terreinen. Denk ook aan de vele stedenverbanden die, wat mij betreft, naar aanleiding van de zestigste verjaardag misschien wel eens een nieuwe impuls zouden kunnen krijgen.

Vlaanderen hecht alle belang aan en heeft alle belang bij een slagkrachtige Unie, die zich inhoudelijk richt op die bevoegdheden die zorgen voor een beter Europa,

dat meerwaarde biedt, dat tastbare resultaten opbrengt, dat burgers hoop en perspectief biedt.

President, u had het terecht over de output die moet worden aangetoond, de meerwaarde die geleverd moet worden, een Europa dat van anderen uit opgebouwd wordt en dus ook ten volle rekening houdt met onze democratie, met de Vlaamse democratie.

De uitslag van het referendum in het Verenigd Koninkrijk toont aan wat er gebeurt als de Unie de harten niet meer raakt van een deel van de burgers en er een vertrouwenscrisis is. Deze vertrouwensbreuk wordt mede gevoeld door sociale dumping, fiscale shopping, een gevoel van overregulering. Er is de lof gezongen van het vrij verkeer – ook door mij –, maar vergeet niet: velen ervaren vrij verkeer en uitwisseling niet als een voordeel, maar als een bedreiging voor hun job. Ze verwachten gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats. Laat ons rekening houden met iedereen in de samenleving. Laat ons rekening houden met diegenen die neen hebben gestemd in het Verenigd Koninkrijk, weliswaar om tal van redenen maar ook om deze redenen.

Om al deze redenen en nog veel meer engageert de Vlaamse Regering zich proactief in het toekomstdebat, met onze visienota op de toekomst van de Europese Unie. Ik vat enkele krachtlijnen samen. De Unie dient onze fundamentele vrijheden, de verlichtingswaarden, democratie, respect voor de rechtstaat intern te handhaven maar ook extern uit te dragen. Daarom is de resolutie van het Europees Parlement maar ook van het Vlaams Parlement ten aanzien van de toetreding van en de relatie met Turkije zeer duidelijk. Daar moeten we grenzen trekken. Op de fundamentele rechten en vrijheden valt er geen duimbreed toe te geven.

We hebben nu geen nood aan een 'institutionele big bang' of een discussie over verdragswijzigingen, maar we moeten vertrouwen opbouwen en de koers uitzetten, door meer efficiënt samen te werken op die domeinen waar de Unie het verschil kan maken en meerwaarde genereert, maar ook door lidstaten de ruimte te bieden meer in kleinere verbanden samen te werken. Deze Unie met verschillende snelheden kan, op voorwaarde dat de anderen later kunnen aansluiten en op voorwaarde dat de integriteit van de interne markt wordt bewaakt.

We hebben een Unie nodig die haar resultatendeficit wegwerkt. De Vlaamse Regering merkt tien prioritaire acties aan. Ik geef slechts enkele voorbeelden. We willen een verdere verdieping van de interne markt en een 'geconnecteerde Unie', met name op het vlak van energie, transport en digitale diensten. De Unie moet prioritair sociale dumping en fiscale shopping aanpakken. Ze moet ook werk maken van een slagkrachtig handelsbeleid, zeker op het moment dat een nieuwe protectionistische stroming de kop opsteekt. Een versterkte Schengenzone moet worden uitgebouwd, met goed functionerende buitengrenscontroles en een kortdaat maar humaan terugkeerbeleid. Het bnp van de Unie is meer dan vijftien keer dat van Rusland. We zijn een economische reus, maar politiek een dwerg. Daarom moet de Unie een sterk buitenlands beleid uitbouwen en haar rol in de wereld als factor van vrede en stabiliteit daadwerkelijk opnemen.

In dit parlement wil ik, tot slot, nog de noodzaak benadrukken dat de hoogste vertegenwoordigers van de EU-instellingen ook actief in dialoog gaan met de nationale parlementen. Het verheugt mij dat hier sinds deze regeerperiode effectief werk van wordt gemaakt. Verklaring 50 bij het Lissabonverdrag waar we destijds voor zorgden, verduidelijkt dat in dit land federale en deelstatelijke parlementen gelijkwaardig zijn.

Collega's, we herdachten vorige week de 60e verjaardag van het Verdrag van Rome. De 27 overblijvende lidstaten gaven een krachtig signaal ter ondersteuning van de Europese Unie. Wil de Unie aan slagkracht herwinnen, dan moet ze bovenal trouw blijven aan haar devies van eenheid in verscheidenheid.

Professor Dieter Grimm, voormalig rechter bij het Duitse Grondwettelijk Hof in Karlsruhe verwoordt het zo: "De Unie is losser dan een 'Bondsstaat' en tegelijk hechter dan een 'Statenbond'. Onze Unie is een 'Statenverbond'." Dit lijkt mij een boeiende zienswijze, of zoals u, president, het zelf verwoordt: "De democratie in de EU is samengesteld van aard: het is een 'demoicratie'. Dat betekent in wezen dat de overdracht van bevoegdheden van de lidstaten naar de EU nationale democratieën niet negatief mag beïnvloeden. Evenmin mogen deze laatste het Europese integratieproject als geheel dwarsbomen. De EU en de nationale besluitvormingsprocessen moeten zich integendeel aan elkaar aanpassen om 'meer democratie' tot stand te brengen, op nationaal of op EU-niveau."

Als een van de 'demoi' van de EU wil Vlaanderen volop meewerken aan de uitbouw van een democratische Unie. Eenheid in verscheidenheid is niet of-of, maar en-en. De Europese verbondenheid mag niet ten koste gaan van de nationale identiteit, integendeel, Vlaming zijn en Europeaan zijn gaan hand in hand. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Lenaerts heeft het woord.

De heer Koen Lenaerts, president van het Hof van Justitie van de Europese Unie: Voorzitter, ik ben niet zo vertrouwd met het fenomeen van de repliek, maar ik wil me heel graag, iets meer als academicus sprekend dan als president van het Hof, volmondig aansluiten bij de integraliteit van wat de minister-president heeft gezegd. Ik denk dat het inderdaad bijzonder belangrijk is dat wij Vlaanderen in Europa maar ook Europa in Vlaanderen uitdragen.

Bij de ondertekening van het Gulden Boek van het Vlaams Parlement – en ik ben zeer vereerd dat ik dat boek vandaag mocht ondertekenen – heb ik geschreven: "Vlaanderen in Europa, Europa in Vlaanderen, verbonden in verantwoordelijkheid en solidariteit". Dat is voor mij de kern. Ik heb goed geluisterd naar alle reacties en effectief, wij moeten Europa uitdragen. Wij moeten uitkomen voor wat Europa doet. Dat is belangrijk, ook al op het niveau, en dan richt ik me tot de minister van Onderwijs, van de jongeren. Gelukkig waren er daarstraks heel wat jongeren op de publiekstribune. Eigenlijk zou elke vorm van burgerschapsopvoeding in de laatste twee jaar van het middelbaar onderwijs een verplichte component moeten zijn waarbij wij onze waarden, de basisbeginselen van onze samenleving inclusief uitdragen en daarbij ook de rol meegeven van de Europese Unie.

De Europese Unie vervangt niet de lidstaten, vervangt zeker niet de regio's, ze vult de lokale, de regionale en de nationale entiteiten harmonieus aan, afhankelijk van hoe het juist geografisch loopt over de hele kaart van Europa. Ik zie de EU als een bijkomende dimensie van de eigen identiteit. Men kan zich als Vlaming niet in een juist zelfbeeld plaatsen zonder zich in een netwerkverband te zien met de buurlanden Nederland, Frankrijk, Duitsland. Heel pragmatisch en bottom-up, vanuit de Vlaamse identiteit gedacht, zit de EU-dimensie er gewoon aan vast.

En effectief, de grote uitdaging ligt aan de outputzijde. Wij moeten nu geen nieuwe avonturen starten om de verdragen te herschrijven – dat hebben we vijftien jaar geleden gedaan –, we moeten nu zorgen dat de bestaande bevoegdheden en de bestaande middelen waar Europa over beschikt om de doelstellingen die Europa hoort na te streven, te halen.

Dat betekent concreet – en er is naar verwezen – dat het witboek van Juncker inderdaad historisch is. Er staan verschillende pistes in om concreet werk te maken. De Benelux verkiest nummer 3. Dat is de piste die zegt: 'We beschermen het acquis, het nu reeds verworvene.' Daar speelt het Hof van Justitie een centrale rol in om iedereen bij de les te houden – *pacta sunt servanda* – en om het recht te doen naleven voor wat nu reeds is gerealiseerd in alle domeinen.

Ik kan zeggen aan de vertegenwoordiger die bezorgd is dat het Hof zich uitspreekt over maatschappelijke problemen: het Hof zet niet zijn eigen agenda. Het Hof zegt nooit 's morgens: 'Hè, er is precies een hoofddoekenprobleem. Laat ons daar eens een arrest over maken.' Zo loopt het dus niet. Het is het politieke proces dat een richtlijn heeft goedgekeurd, volgens de wetgevingsprocedure van de Unie: een democratisch proces, Europees Parlement, nationale parlementen, stemmingen in de Raad. En er is een wetgeving gekomen over non-discriminatie op de arbeidsmarkt die één en ondeelbaar is voor heel de Europese Unie om niet te discrimineren op gronden van leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid, handicap en ook godsdienst of overtuiging. Zo simpel is dat. Dat is een politiek besluit van de lidstaten, van de wetgever van de Unie. Naderhand moeten wij dat dan uniform interpreteren.

En ja, ik heb het aangetoond. Europa, niet het Hof, komt nu in confrontatie met een hele waaier van maatschappelijke uitdagingen omdat ze grensoverschrijdend zijn, omdat de lidstaten ze aan Europa toevertrouwen, als het kader waarbinnen hun samenwerking vorm krijgt en gestructureerd wordt en afgedwongen wordt. Zo simpel is dat. Het is dus eigenlijk een evolutie van de maatschappij die in een netwerkverband plaatsvindt en het territorium van de afzonderlijke staten overstijgt. Het is een heel pragmatische vaststelling. Het heeft niets te maken met een superstaat, niets te maken met alle mogelijke labels. Het is een pragmatische bottom-upconstructie van wat we efficiënter en beter samen doen. Laat ons dat samen doen, maar als we iets samen doen, dan moeten we wel zeker zijn dat iedereen zich aan het gegeven woord houdt. Daarvoor heb je een rechter nodig, en dat kennen we allemaal. Als je als ondernemer een contract sluit met een andere onderneming en na een jaar of twee is er een verschillende visie over de draagwijdte van het contract, dan zal de ene uitvoering van het contract vragen en de andere zeggen dat in dat contract niet staat wat de eerste partij vindt dat er wel in staat. Dus gaat men naar een rechter. Wel, dat is het Hof van Justitie.

Maar de uitdagingen zijn nu op steeds bredere domeinen van maatschappelijk beleid, omdat die uitdagingen nu eenmaal grensoverschrijdend zijn en de lidstaten bij die opvolgende gedragswijzigingen steeds meer bevoegdheden aan Europa hebben gegeven in het niet-economische omdat ze onverbrekkelijk samenhangen met de markteenmaking. Als je de binnengrenzen afschaft, dan zijn er ook drugsdealers, mensensmokkelaars, georganiseerde en niet-georganiseerde misdadigers die over de vrije en open binnengrenzen gaan. Dus heb je Europese wetgeving nodig die het nationale strafrecht, de politieapparaten op elkaar afstemt. Dus EU-regels, ordening van verscheidenheid, 'ordering pluralism': dat is de term die wordt gebruikt in de internationale literatuur wat dat fenomeen betreft. Die ordeningsregels zijn regels van de Europese Unie. Die moeten wij afdwingen.

Ik heb met heel veel interesse geluisterd naar de jonge vertegenwoordiger, die de leeftijd van onze oudste dochters heeft. Het is heel belangrijk dat we heel concreet ten overstaan van de bevolking, ook van de jonge mensen, de juiste waarden blijven benadrukken: verantwoordelijkheid en solidariteit, bescherming van de ecologie, wat eigenlijk intergenerationele solidariteit is. We moeten die waarden ook overbrengen en daarin efficiënt zijn. Daarin speelt het onderwijs een heel, heel grote rol, in het duidelijk maken aan mensen dat het kader waarin ze leven niet meer kan worden gezien als een eng territoriaal staatskader. Vroeger, in de 19e eeuw, maakte men natiestaten en die hadden een grondgebied en een bevolking. De Europese Unie is niet gedefinieerd als een grondgebied, maar als een ruimte, in alle talen, als 'un espace', 'a space' of 'an area', niet als 'grondgebied', 'territoire', 'territory'. De idee die daarachter zit, is dat men verbonden is, onderling afhankelijk is binnen één ruimte, waar allen gelijk zijn, met elkaar rekening houden, elkaars verschillen respecteren, elkaars identiteiten respecteren en zelfs versterken, waar ieder zijn verantwoordelijkheid opneemt, binnen het eigen gebied, maar met aandacht voor de hele ruimte en in solidariteit voor het geheel. Dát is de kern van de Europese Unie en dat zou aan jonge mensen moeten worden uitgelegd, vanaf 16

jaar. Als de Vlaamse Regering en dit Vlaams Parlement daarin een voortrekkersrol spelen, zoals Vlaanderen dat in zovele andere dingen doet, dan zullen wij inderdaad heel trots kunnen zijn als Vlamingen en Europeeërs. Dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Lenaerts, beste Koen, wij hebben met veel aandacht naar uw uiteenzetting geluisterd en we danken u voor de nieuwe inzichten die u ons hebt geboden in dit supranationale speelveld.

Voor wie er nog aan twijfelde, hebt u hier het zoveelste bewijs geleverd van het feit dat Vlamingen goed gedijen binnen ingewikkelde samenwerkingsverbanden over de grenzen heen. Ik sluit me ook graag aan bij wat de minister-president daarstraks zei. We zijn inderdaad bijzonder trots op het feit dat u als Vlaming bent opgeklommen tot president van het Europees Hof van Justitie. Ik was er ook aangenaam door getroffen hoe snel u altijd bereikbaar bent. Ik had me dat heel anders voorgesteld in mijn vroegere leven.

Die functie van u houdt niet alleen professioneel juridische verantwoordelijkheden in: momenteel is de morele verantwoordelijkheid minstens even groot. Uit uw toelichting is gebleken dat u die verantwoordelijkheden hoog in het vaandel hebt, onder meer door het Europese verhaal uit te dragen. Tegelijkertijd ben ik ervan overtuigd dat u ook de ideeën uit de dialoog die u hier vandaag bent aangegaan met onze volksvertegenwoordigers en de minister-president, zult meenemen naar uw werkterrein. Op die manier plaatst u immers de Vlaamse ideeën mee op de Europese kaart. U hebt immers heel duidelijk gezegd: dit is hier ook Europa.

Als voorzitter van dit parlement en in naam van alle Vlamingen wil ik u daar heel hartelijk voor danken. Ik ga u een paar cadeautjes meegeven. (*De voorzitter overhandigt enkele geschenken aan de heer Koen Lenaerts. Applaus.*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Voor ik de plenaire vergadering schors, maak ik de leden van het Uitgebreid Bureau erop attent dat het Uitgebreid Bureau over vijf minuten vergadert in de Bureauzaal.

Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.06 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.36 uur.*

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 60/23*)

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kritiek van de Vlaamse diversiteitsambtenaar op het diversiteits- en gelijkekansenbeleid van de minister

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, het is niet de eerste keer dat we hier vooraan moeten wijzen op het feit dat het diversiteitsbeleid van de Vlaamse Regering absoluut de verkeerde richting uitgaat. Er zijn veel te weinig personen met een handicap werkzaam bij de overheid, en die situatie verbetert niet. Als het gaat over vrouwen in topposities, dan gaat de situatie er zelfs op achteruit.

Dat zijn feiten, feiten in adviezen van onafhankelijke instanties die dat aangeven, onafhankelijke instanties zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), zoals Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP), de Vrouwenraad.

Een andere onafhankelijke instantie is de diversiteitsambtenaar. Mevrouw Alona Lyubayeva was gisteren op De Afspraak bijzonder kritisch over het diversiteitsbeleid van de Vlaamse Regering. Ze gaf aan dat de aanbeveling om de positie van personen met een handicap te verbeteren, maanden in de schuif van de minister bleef liggen en dat er geen gevolg wordt gegeven aan de aanbevelingen om de positie van de vrouwen in de administratie te versterken. De aanbevelingen formuleert de diversiteitsambtenaar op basis van het regeringsbeleid en op basis van de doelstellingen van de regering.

Minister, vandaar mijn vraag: hoe gaat u gevolg geven aan die kritiek van de diversiteitsambtenaar? Hoe gaat u gevolg geven aan de aanbevelingen die al herhaaldelijk werden geformuleerd maar waar kennelijk nog steeds onvoldoende gevolg aan wordt gegeven?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Kherbache, u hebt wellicht zien aankomen dat ik een zeer summier en kort antwoord zal geven, namelijk dat uw vraag deel uitmaakt van een procedure die nog lopende is. Die procedure wordt eind deze week afgerond. Vanwege privacyredenen en vanwege het feit dat dit over een concreet individueel personeelsdossier gaat, wens, zal, kan en mag ik hier niet op ingaan. Ik heb deze houding de laatste dagen heel consequent aangenomen. Ik heb geen enkele communicatie gedaan. Ik heb niets in de sociale media gezegd, niets in de kranten, ik heb niets geliket, niets gepost. Ik ga me daaraan houden. Aanstaande vrijdag zal er een beslissing worden genomen. Punt.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, u hebt kennelijk mijn vraag onvoldoende begrepen. Ik heb geen enkele vraag gesteld over het functioneren van de diversiteitsambtenaar, geen enkele vraag over de discussie over de evaluatie van de ambtenaar. Daar hebt u gelijk in: daarover gaan we het vandaag niet hebben. Mijn vraag heeft betrekking op uw functioneren, minister. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans en bij de N-VA)*

Het gaat over uw beleid, minister. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Er zijn aanbevelingen van verschillende onafhankelijke instanties over uw beleid, en daar wordt veel te weinig werk van gemaakt. Als het dan gaat over de samenwerking met de diversiteitsambtenaar, waar u nu niets over wilt zeggen, is het een feit – dan heb ik het over feiten en niet over een evaluatie – dat in de vorige legislatuur de minister-president perfect kon samenwerken met de diversiteitsambtenaar en haar rol respecteert. Hier kom ik toe, minister: haar rol is onafhankelijk en kritisch het diversiteitsbeleid opvolgen. Vandaar mijn vraag: bent u bereid om het spreekrecht van ambtenaren, wat een fundamenteel recht is, te respecteren en constructief samen te werken met de ambtenaren?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, de afgelopen tijd wordt er regelmatig door excellenties behoorlijk kritisch omgegaan met mensen in het middenveld of academische onderzoekers die tot bepaalde resultaten komen. Ook hier in het parlement liggen mensen als de ombudsman, die vanuit een onafhankelijke positie opereren, onder vuur. Ik spreek u aan als minister van binnenlands bestuur, u bent ook verantwoordelijk voor ambtenaren. Kunt u erkennen dat het spreekrecht voor ambtenaren, ook als het voorzien is in hun statuut, een essentieel onderdeel is van de manier waarop

het parlement werkt en waarop een samenleving werkt? Onze fractie heeft de indruk dat dit principe de laatste tijd in verschillende dossiers onder druk staat.

Erkent u, als minister van Binnenlands Bestuur, dat het spreekrecht een essentieel element is voor mensen die samenwerken met beleidsmakers in een politieke context?

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, ik vind dit raar. Mevrouw Kherbache beweert dat het hier niet om een concreet dossier gaat, maar de naam van de betrokkene wordt hier wel op het spreekgestoelte genoemd. Ik neem aan dat het niet de bedoeling is om mij te verleiden tot enkele uitspraken zodat er nadien procedurefouten kunnen worden aangevoerd. Daarom blijf ik bij mijn oorspronkelijke verklaring. Alle bijkomende vragen die u stelt, net zoals de vraag die de heer Rzoska zonet heeft gesteld over het spreekrecht, maken deel uit van een zeer lijvig dossier waarover vrijdag door de Vlaamse Regering zal worden beslist. *(Applaus bij de N-VA)*

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, laten we wel wezen: de diversiteits-ambtenaar is in functie en formuleert aanbevelingen vanuit haar functie. Wat u hiermee, voor de zoveelste keer, bewijst, is dat u moeite hebt met kritiek. Kunnen omgaan met diversiteit is ook kunnen omgaan met kritiek. Dat is een hoeksteen van onze democratie.

Voorzitter, we hebben als parlement de taak om erover te waken dat het spreekrecht van eenieder, ook van ambtenaren wordt gerespecteerd. Minister, u hebt de afgelopen maanden duidelijk gemaakt dat u daar moeite mee hebt. Ik reken erop dat u de komende maanden het roer zult omgooien en die hoeksteen van onze democratie zult respecteren. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, ik vraag het woord bij motie van orde. U hebt de ingediende actuele vraag van mevrouw Kherbache ontvankelijk verklaard omdat de vraag niet gaat over een lopende procedure en evenmin over een individuele ambtenaar.

Minister, mevrouw Kherbache heeft in haar initiële vraag gepeild naar uw reactie op de kritiek op het diversiteits- en gelijkheidsbeleid en het personeelsbeleid van de Vlaamse Regering. Daar is geen antwoord op gekomen. We respecteren de regel dat er niet over individuele dossiers wordt gesproken, maar het kan niet de bedoeling zijn dat een minister zich verschuilt achter een individueel dossier om niet te moeten antwoorden op pertinente vragen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceysens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de hervorming van de rijopleiding

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, verkeersveiligheid is een thema dat onze fractie beroert en wellicht ook iedereen hier.

Uiteraard zijn rijopleidingen en rijexamens heel belangrijk voor de vorming van onze jonge chauffeurs. Ik kan u die intro besparen. Maar CD&V zet met heel veel genoeg mee de schouders onder de conceptnota van december 2015 over de hervorming van de rijopleiding en het rijexamen. Het rijexamen zal op 1 juni 2017 van start gaan. Dan zal er echter nog geen nieuwe rijopleiding zijn.

Minister, minder dan een week geleden ondervroeg ik u nog over de vertragingen bij het invoeren van de nieuwe rijopleiding. In die nieuwe rijopleiding zitten er waardevolle dingen, hebben we kunnen horen en zien. Die waren ook al ingeschreven in de conceptnota.

Vandaag wil ik stilstaan bij het feit dat we in Vlaanderen er duidelijk voor kiezen om de vrije begeleiding te behouden. Maar er wordt een duidelijke kwaliteitsvereiste aan toegevoegd: wij moeten ook de persoon die iemand gaat begeleiden, een vorming geven. Wij staan helemaal achter dat principe.

Veel verenigingen hebben al vele jaren het nut daarvan ingezien en hebben al jaren lang initiatieven genomen om de vrije begeleiders te vormen. Ik hoorde de laatste week nogal wat onrust over het feit dat alleen gebrevetteerde rijinstructeurs die verbonden zijn aan een rijsschool, die vorming zouden kunnen geven en niet diegenen die worden voorzien door de rijexamens.

Minister, bent u bereid of bent u van plan om alle gebrevetteerde rijinstructeurs de mogelijkheid te geven om die vorming te geven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Misschien nog eerst eens de aanleiding schetsen waarom we de lat hoger willen leggen voor de rijopleiding. Ik krijg daar heel wat mails over.

De cijfers van Vlaanderen zijn op dat vlak verpletterend. Wij weten dat wij het slecht doen in vergelijking met de buurlanden als het gaat over het aantal verkeersdoden. Als het, heel specifiek, gaat over letselongevallen bij jongeren, bij nieuwe bestuurders, doen we het nog veel slechter: in de EU staan we daar op plaats 25. Dat is schandelijk slecht. Daarom willen we de lat hoger leggen.

Waaruit bestaat nu de hervorming? Vanaf 1 juni is er een aanpassing van de theorie en van het praktisch rijexamen. Die aanpassing is beperkt. Vanaf 1 oktober willen we de minimale oefentermijn van 3 tot 9 maanden uitbreiden, en willen we ook de opleiding voor de begeleider. Wij blijven wat dat betreft een uniek systeem in de wereld koesteren. Daardoor kunnen wij een heel goedkope rijopleiding aanbieden. Maar wij willen wel dat de beste 'practices' worden aangeleerd met een gewone opfriscursus van 3 uur voor de heel beperkte prijs van 20 euro. Ik heb in mijn ontwerp in eerste instantie ook gezegd dat dit voorbehouden moet blijven voor erkende rijsscholen omdat er een grote kloof bestaat in de criteria die gelden ten aanzien van enerzijds de erkende rijsscholen en anderzijds de zelfstandige rijinstructeurs.

Ik heb juridisch advies ingewonnen. Vanuit het verkeersveiligheidsaspect zegt men dat dat onverantwoord is omdat we van die zelfstandige rijinstructeurs veel minder kwaliteit en kennis vragen dan van erkende rijsscholen. Bovendien zit je met een discriminatoire toestand omdat je andere voorwaarden oplegt.

Om naar de kern van het probleem te gaan: het is, voor alle duidelijkheid, geen punt van mijn geloof. Ik wil er soepel en creatief in zijn. Maar op basis van de huidige voorwaarden, die wij stellen ten aanzien van enerzijds erkende rijsscholen en anderzijds zelfstandige rijinstructeurs, is die kloof te groot. Ik denk dat we daarmee de Raad van State niet passeren. Ik bekijk hoe we daarin enige soepelheid aan de dag kunnen leggen.

De grootste bekommernis is ervoor te zorgen dat we snel vooruit kunnen gaan en niet sneuvelen bij de Raad van State, terwijl kwaliteit en veiligheid hoog in het vaandel blijven staan.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor alleszins dat u daar een opening laat. Ik zou er ook voor willen pleiten om te bekijken of

dat tegen 1 oktober ook al zo kan worden geregeld. Want het zou toch wel straf zijn mochten diegenen die al die tijd al op vrijwillige basis – ze doen het niet verplicht – die begeleiders vormen, een stapje terug moeten zetten op het moment dat het verplicht wordt en mochten ze niet meer mee mogen doen.

Voor alle duidelijkheid: ik ga voor 100 procent akkoord met het gegeven dat dat dezelfde kwaliteit moet zijn. Ik denk dat de kwaliteit met brevettering vergelijkbaar is. Maar ik ben het ook met u eens dat het verschil vooral in het statuut van die rijinstructeurs ligt: diegenen die het op zelfstandige basis doen en diegenen die verbonden zijn aan de rijnschool.

We hebben nog enige tijd. Het is ongeveer nog een half jaar tot oktober. Aan de slag daarmee!

Minister, ik heb een bijkomende vraag. Vanaf 1 oktober zullen heel wat begeleiders gevormd moeten worden. Vreest u dan geen capaciteitsprobleem? Vorige week zei u van niet. Maar nu sluit u een aantal instructeurs uit. Brengt dat geen capaciteitsprobleem met zich mee?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, ik denk dat we de uitrol van die vernieuwde, veiligere en meer kwalitatieve rijopleiding inderdaad doorgang moeten laten vinden. Ik denk dat we inderdaad, minister, zoals u zei, een zekere mildheid en creativiteit aan de dag moeten leggen. We moeten de twee aanbieders, weliswaar onder de nieuwe voorwaarden, kansen geven, zowel de erkende rijnscholen als de zelfstandige rijinstructeurs. Traditie heeft ook haar waarde. Wat normering betreft, moet de lat voor beide vergelijkbaar zijn, vanuit de oogpunten kwaliteit en veiligheid. En dan vindt u in ons bondgenoten. U zei dat u daar mild en creatief in wilt zijn. Houd dat ook als handleiding achter de hand.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister, ik sluit mij aan bij het pleidooi van de heren Ceyssens en Keulen om voldoende openheid te laten. Die zelfstandige rijinstructeurs leveren op het terrein nu eenmaal kwalitatief werk af. Het zou dus zeer jammer zijn dat we enkel focussen op die erkende rijnscholen. Ik ben het wel met u eens dat we een afspraak moeten hebben van welke normen er moeten worden gehaald, welke kwaliteit erachter moet zitten. Maar het zou zeer jammer zijn dat je die groep van zelfstandige rijinstructeurs een belemmering oplegt richting de nieuwe rijopleiding.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, ik heb de minister horen zeggen – en ik kan het daar enkel mee eens zijn – dat de lat gelijk moet komen te liggen voor iedereen. Ik denk dat het kalf daar vandaag gebonden ligt. Als wij dus iets kunnen doen waardoor die lat gelijk komt te liggen en daarmee ook de wettelijkheidstoets overleven, dan denk ik dat iedereen vandaag in dezelfde richting denkt. Ik vind dat we dat niet in de weg mogen laten staan van een goede en een snelle oplossing, die duidelijkheid biedt voor de Vlamingen die vanaf 1 oktober in een ander systeem terechtkomen.

De mildheid en de creativiteit: graag. Maar de duidelijkheid voor de Vlaming: zeker. En als dat dan betekent dat we iets langer moeten wachten, dan zij het zo. Het is vooral belangrijk dat we er binnen en buiten de regering voor zorgen dat er snel een goede beslissing komt in dezen, misschien een trapsgewijze beslissing.

Minister Ben Weyts: Ik ga vrijdag met een concreet voorstel naar de minister-raad. Ik zal daarbij de nodige soepelheid aan de dag leggen. Het is nog niet zo

eenvoudig omdat ook juridisch 'dichtgepatcht' te krijgen. Sowieso ga ik ervan uit dat, als ik de soepelheid aan de dag leg, er enkele criteria worden toegevoegd en er extra vereisten en desiderata worden gesteld ten aanzien van de betrokken zelfstandige rijinstructeurs. Want anders is de kloof te groot.

Wat de timing betreft, ga ik inderdaad uit van 1 oktober. Het is de bedoeling om vervolgens zo snel mogelijk te kunnen starten met de organisatie van die opleidingen. Niets staat in de weg om, als we nu vrijdag een eerste principiële beslissing nemen, al met een en ander te kunnen starten. Niets staat dat in de weg.

Verder moet ik wel nog meegeven dat het sowieso mijn ambitie is om inzake al die voorwaarden te gaan naar een gelijkgeschakeling van het statuut. Ik denk dat we dat al hebben besproken in de commissie. Wat we verwachten van erkende rijsscholen en zelfstandige rijinstructeurs, is dat ze naar elkaar toegroeien. We leggen de lat daar gelijk.

Lode Ceysens (CD&V): Dank u wel, minister. U laat een heel duidelijke opening, en daar ben ik zeer tevreden mee. We hebben daarover in het Vlaams Parlement bijna een consensus. Ik wil u echt aanmoedigen om alle initiatieven te nemen, zodat beide soorten van rijinstructeurs van bij het begin betrokken zijn. Uiteraard mag dat op geen enkel moment ten koste van de kwaliteit gaan. Het statuut moet ook gelijkgeschakeld zijn. Met initiatieven in die richting mag u alleszins op onze steun rekenen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verkoop van gronden langs de Brusselse ring voor de ontsluiting van het project Eurostadion

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, de krantenkoppen van vandaag liegen er niet om. 'Eurostadion blijft een maquette.' 'Vlaams minister Weyts weigert grond te verkopen.' Meer specifiek staat er ook: bespaar u de moeite van een nieuwe vergunningencarrousel, want u zult geen grond verkopen.

Minister, dat zijn straffe uitspraken van uw woordvoerder. Ze staan ook haaks op uw uitspraken van twee weken geleden in de commissie. Toen was u veel voorzichtiger. Toen hebt u onder meer gezegd: ik ben geen keizer Nero die heel alleen zal beslissen of een investeringsproject er al dan niet kan komen. Toen hebt u gezegd: ik ga me niet op juridisch drijfzand begeven door een dossier te blokkeren. Toen hebt u gezegd: heel de vergunningsprocedure moet volledig worden doorlopen.

Minister, de administratie Wegen en Verkeer heeft in 2015 en 2016 aangekondigd dat er een principieel akkoord was om de grond te verkopen. Houdt u vast aan de beslissing dat u weigert grond te verkopen en daardoor het dossier hypothekeert, ongeacht het feit dat de procedure nog lang niet ten einde is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik hou nogal vast aan respect voor procedures enerzijds, en voor gesloten akkoorden anderzijds. Laat me beginnen met dat laatste punt. De vorige Vlaamse Regering heeft gezegd: we willen dit project positief bejegenen omdat het gaat over een nationaal voetbalstadion, met het oog op het EK. Ondertussen stel ik vast dat het geen nationaal voetbalstadion meer is, want de Koninklijke Belgische Voetbalbond zei: wij distantiëren ons ervan omdat de Rode Duivels niet gebaat zijn bij een nationaal stadion, wij willen roteren. Daarenboven

is het nog de vraag of het een voetbalstadion is, want ook de voetbalclub van Anderlecht distantieert zich. Dus wie gaat er dan nog in spelen? Dat wat de gesloten akkoorden betreft.

Dan zijn er ook de procedures. Ik heb inderdaad gezegd: respect voor die procedures. Wel, die zijn momenteel afgelopen. Ruimte Vlaanderen heeft zich uitgesproken over de vergunning. Ook de gemeente Grimbergen heeft zich daarover uitgesproken. Er wordt nu aangekondigd dat er een administratief beroep wordt aangegetekend. Dat is natuurlijk buiten de procedure. Een administratief beroep wil zeggen dat er geen opschortende werking van uitgaat. Op de vraag wat dit betekent voor de verkoop van de gronden heb ik gezegd: in die omstandigheden, gelet op het afsluiten van de lopende procedures en uitspraken over de vergunning, en anderzijds dat gesloten akkoord, spreken we niet meer over een nationaal voetbalstadion, maar enkel over een kantorencomplex dat nog overblijft. Daarom heb ik gezegd dat men zich de hele beroepscarrousel kan besparen omdat wat ervan overblijft, uiteindelijk mijlenver staat van wat oorspronkelijk is vooropgesteld. Daarom heb ik gezegd: in die omstandigheden zal ik de gronden niet verkopen.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, dat vind ik zeer straf. Het lijkt me dat u toch een soort keizer Nero bent die alleen beslist of er al dan niet een investeringsproject kan komen. De procedure is nog niet volledig verlopen. Ik hoop dat u dat toch wel degelijk beseft. Er is een beslissing in eerste aanleg alleen voor de bouwvergunning. We leven in een rechtsstaat en procedures dienen te worden gerespecteerd. Er is een beslissing in eerste aanleg en daarvoor kan men in beroep gaan bij de bestendige deputatie. Daarvoor kan men nadien nog eens naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen gaan.

Vandaag de dag is er dus nog geen definitieve beslissing. Meer nog, die beslissing is pas gisteren gevallen en zal ten vroegste over 35 dagen al dan niet definitief zijn. Maar ik vermoed wel dat men in beroep zal gaan.

Als u hier aankondigt dat u niet zult verkopen, ondanks eerder gemaakte afspraken, en als u tegelijkertijd aankondigt 'bespaar u een verdere procedureslag', vind ik dat zeer straf dat dergelijke uitspraken hier gebeuren, als lid van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dit dossier van het stadion heeft al een eigenaardig verloop gekend. Eerst was er de discussie over de buurtwegen, nu zijn het twee percelen. De Vlaamse Regering heeft altijd gezegd dat ze niet betrokken is in dit dossier en dat de verantwoordelijkheid volledig bij de gemeente Grimbergen ligt. Wij hebben als sp.a altijd gezegd dat dit dossier de draagkracht van een gemeente overstijgt.

Nog maar twee weken geleden, minister, hebben we erover gedebatteerd. U hebt toen geweigerd zich uit te spreken. Vandaag doet u dat wel, door te zeggen dat u die gronden niet verkoopt. Ik denk dat het echt tijd geworden is voor de Vlaamse Regering om heel duidelijk te zijn over uw houding in dit dossier als regering, en een duidelijke positie in te nemen, zodat iedereen weet waar ze aan toe zijn.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik wil toch wat voorgeschiedenis van dit dossier geven. Een aantal weken geleden heb ik naar buiten gebracht dat er twee cruciale gronden lagen die het project nodig had, eigendom van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV). De minister is daar vorige week in de commissie over ondervraagd.

Ik vind het positief, minister, dat u ook beseft dat de Vlaamse Regering, en uzelf als minister, een cruciale rol speelt in dit dossier en dat op het moment dat de

leefbaarheid, de mobiliteit op de noordrand en zeker wat betreft de plaats waar men dit wil doen, aan de ring, niet gegarandeerd zijn, u zeer duidelijk zegt dat u onder die omstandigheden die grond niet ter beschikking gaat stellen. Ik hoop dat u uw meerderheidscollega's, althans Open Vld, in de regering duidelijk kunt maken dat dat de enige juiste houding is. Van onze kant krijgt u in dezen dus alle steun. We hebben dat trouwens een aantal weken geleden ook zelf aan u gevraagd. Ik ben blij dat u gisteren zeer duidelijk bent geweest.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is inderdaad amper een week geleden, minister, dat ik u ondervraagd heb. Ik heb u tot drie keer toe gevraagd om te zeggen dat de Vlaamse Regering en u die twee stukken grond niet zouden verkopen. U had toen de politieke moed niet om het te zeggen. Eigenlijk waren de omstandigheden juist dezelfde als gisteren. Ik vind het dus wel een beetje spijtig dat u dat nu doet overkomen als een soort politieke stunt, terwijl u net zo goed vorige week kon zeggen: ik verkoop die gronden niet.

U hebt inderdaad altijd gezegd dat u daar niets mee te maken hebt en dat de procedure loopt, maar de Vlaamse Regering heeft toch wel een aantal sleutels. Er zijn niet alleen die twee stukjes grond, er is ook de noodzaak bij een bouwvergunning om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten, omdat men binnen die dertig meter valt tussen de locatie en de ring.

Natuurlijk zijn wij wel tevreden, maar mijn duidelijke vraag is, net zoals bij de collega's: kunt u hier vandaag bevestigen dat u spreekt namens de Vlaamse Regering en dat dit project definitief en voor altijd begraven is?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Het ruimtelijke verhaal, collega Peeters, heeft niets met keizer Nero te maken. De minister heeft gewacht tot Ruimte Vlaanderen – want Grimbergen is een niet-ontvoogde gemeente – zijn advies heeft gegeven. Ruimte Vlaanderen heeft zich zeer duidelijk uitgesproken over dit project. De gemeente Grimbergen heeft dat ook gedaan en heeft een finale beslissing genomen. En dan heeft een mogelijk beroep tegen de beslissing van Grimbergen niets te maken met de autonomie van de minister om te beslissen dat die gronden niet meer verkocht zullen worden.

Mevrouw Peeters, we hebben het allemaal voor rechtszekerheid en ondernemers. Het is beter, voordat men die carrousel aan administratieve procedures opstart, dat men weet waar men aan toe is, namelijk dat die droom van de Brusselse elite om zo'n stadion te zetten dat haaks staat op onze voorschriften en zich niets aan te trekken van onze wetgeving, nu voor eens en voor altijd opgeborgen is.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, CD&V stond positief tegenover het project van het Eurostadion zoals het in het begin werd voorgesteld, gedragen door de privé voor de bouw en de uitbating. Vandaag blijft van het oorspronkelijke project echter niet veel meer over door het terugtrekken van de steun vanuit RSCA en de scepsis vanuit de Voetbalbond. We vinden dat een zeer jammerlijke ontwikkeling, want op zich kon het een mooi project worden dat een boost gaf aan onze hoofdstad.

Wat me stoort, is de gretigheid waarmee sommigen zich profileren als doodgraver van dit project en de argumenten die hierbij worden gebruikt. Ik hoor zo links en rechts zeggen dat er geen vierkante centimeter Vlaamse grond mag worden afgestaan, en ik vraag me af waarop die stelling slaat. Er is nooit sprake

geweest van het afstaan van grond aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. En trouwens, zouden er geen Vlamingen zijn die komen supporteren voor de Rode Duivels in het stadion op parking C? Zouden er geen Vlamingen zijn die voor RSC Anderlecht zouden komen supporteren in een stadion dat in Vlaanderen ligt?

Dus, voorzitter, ik zou een oproep willen doen tot volwassenheid, en om de communautaire bril af te zetten, minister, en om lopende en toekomstige projecten over de gewestgrenzen heen constructief samen op te lossen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Poschet, ik kan u geruststellen: het is gewoon een blauwe bril, er is niets communautairs aan. Dat communautaire ligt niet aan mijn bril trouwens, dat is een ingesteldheid en mijn overtuiging. (*Applaus bij de N-VA*)

Met het eerste deel van uw discours ga ik trouwens akkoord.

Er wordt gezegd dat er een principiële akkoord is van het Agentschap Wegen en Verkeer om de gronden te verkopen. Neen, in het kader van het best and final offer heeft Ghelamco gevraagd aan de administratie of zij eventueel bereid waren om te spreken over de verkoop van die gronden. Vanzelfsprekend waren zij daartoe bereid. We doen dat altijd. Over de restgronden kan altijd worden gesproken, om die te gelde te maken. Toen was dat inderdaad op basis van de creatie van een nationaal voetbalstadion. Vandaag zitten we blijkbaar in een ander scenario, namelijk dat van een kantorencomplex dat overblijft. Ik heb me ook niet in die vergunning willen mengen, vandaar dat ik er geen uitspraak over heb gedaan.

Nu is er een uitspraak over de vergunning. De procedure is afgerond. Er is een beroep. En ja, men kan nog naar de Raad voor Vergunningenbetwistingen gaan, naar de Raad van State, zelfs naar Cassatie na de Raad van State, en misschien nog naar Europa – dat kunnen we aan de vorige spreker vragen. Dat heeft allemaal geen opschortende werking. Dat zijn administratieve beroepen, en die hebben geen opschortende werking. Daar heb ik me duidelijk uitgesproken.

Als u mij een eigengereid optreden verwijt, dan hebt u gelijk, want ik ben ook eigengereid bevoegd. We hebben een delegatie aan bevoegdheden waarbij ik mij moet uitspreken over de verkoop van gronden. Gelet op de omstandigheden, namelijk, één, dat we mijlenver staan van de oorspronkelijk gesloten akkoorden van een nationaal voetbalstadion, en twee, respect voor de procedures, heb ik eerlijk en open mijn mening gegeven en opgeroepen tot het stopzetten of alleszins het niet opstarten van de hele carroussel van beroepsprocedures allerhande.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, onze partij staat voor rechtszekerheid. We hebben hier een regeerakkoord 2014-2019. Dat draagt als titel 'Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan'. Als het Agentschap Wegen en Verkeer in 2015 en 2016 aankondigt dat er een principiële akkoord is tot verkoop van restgronden, dan denk ik dat men dat vertrouwen niet mag schaden. De procedures dienen gerespecteerd te worden. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. Dan kan het volgens mij niet dat één persoon hier alleen individueel zegt: 'stop de procedures, ga niet in beroep, vraag geen bijkomende vergunningen aan, ga geen omgevingsvergunning aanvragen, dat willen we niet'.

Collega's, in 2020 zal er in heel Europa worden gevoetbald. Ik vrees dat er in de Europese hoofdstad Brussel niet gevoetbald zal worden door de kafkaïaanse toestanden die we nu meemaken. Ik zeg het opnieuw: onze partij staat voor rechtszekerheid. Wij willen dat de procedures worden gerespecteerd. We leven in een rechtsstaat, en dat moet worden gehonoreerd. (*Applaus bij Open Vld en sp.a*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de maatregelen in het kader van het afgeslankte alcoholplan**ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het uitblijven van een nationaal alcoholplan en de initiatieven van de minister ter zake**

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, het is niet compleet onverwacht dat het overleg om een nationaal alcoholplan uit te werken op niets is uitgedraaid. Vorig jaar, in oktober, hebben we u daarover vragen gesteld. U antwoordde toen dat er nog zou worden overlegd, maar u liet ook uitschijnen dat elke minister zijn of haar verantwoordelijkheid zal moeten nemen. Inmiddels weten we dat dat betekent – toch wat betreft minister De Block. Zij zet in op het verbieden van de zogenaamde alcoholpops aan minderjarigen, op controle van de leeftijdssloten van drankautomaten, en op een strengere controle van reclame gericht op jongeren. Ik wil graag van u vernemen hoe het verder moet. Wat is uw reactie? Zult u op grond van uw bevoegdheden extra maatregelen nemen?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het al lang aangekondigde alcoholplan zal er dan toch niet komen. Daarvoor is een akkoord tussen de federale overheid en de deelstaten nodig. Dat heeft alles te maken met de versnippering van bevoegdheden, ook in deze materie. Vlaanderen is bevoegd voor alles wat met preventie heeft te maken, de federale overheid voor alles wat met de verkoop van alcohol. Het ene heeft natuurlijk een impact op het andere, wat maakt dat er een door alle beleidsniveaus gedragen visie moet worden ontwikkeld.

Die gemeenschappelijke visie komt er niet. Federaal minister De Block gooide de handdoek in de ring. Ze zei dat een akkoord met de deelstaten blijkbaar niet mogelijk is. De ene zal de andere wel onredelijk hebben gevonden, maar de kern van het probleem is toch wel dat er nog steeds geen homogene bevoegdheidspakketten zijn waardoor ministers hun verantwoordelijkheden kunnen blijven ontlopen.

Ik ben niet de enige die dat zegt. Ook de Strategische Adviesraad voor het Vlaams welzijns-, gezins- en gezondheidsbeleid zegt dat met zoveel woorden, want de raad vindt het pijnlijk te moeten vaststellen dat er na de staatshervorming opnieuw geen werk is gemaakt van homogene bevoegdheidspakketten in de geestelijke gezondheidszorg.

Met die vaststelling is de kous natuurlijk niet af. Het is een ernstig maatschappelijk probleem: een op tien volwassenen heeft een alcoholprobleem. Dat betekent dat minstens 12 van de 124 volksvertegenwoordigers een alcoholprobleem hebben. Dat is niet niks. Het is dan ook erg droevig te moeten vaststellen dat over zo'n belangrijk probleem geen consensus onder de verschillende beleidsniveaus kan worden gevonden, ondanks jarenlang praten over de materie. Minister, wat is de impact van het mislukken van het nationaal alcoholplan op uw Vlaams alcoholbeleid?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, collega's, de Vlaamse Gemeenschap heeft steeds de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie ter harte genomen. Dat betekent dat men moet inzetten op preventie en hulpverlening, maar uiteraard ook initiatieven moet nemen op het vlak van marketing, prijszetting en

beschikbaarheid. De bevoegdheden om dat te realiseren zijn verdeeld over de verschillende bestuursniveaus. Ik merk daarbij op dat dit echt niets te maken heeft met de laatste staatshervorming. In andere federale landen voert men dezelfde discussie: een geïntegreerd beleid is uiteraard steeds een beleid dat op verschillende niveaus moet worden gevoerd. 'Health in All Policies' is natuurlijk een evidentie.

Ik benadruk dat ook in de vorige legislatuur is geprobeerd om een geïntegreerd plan uit te werken. Toen heeft voormalig minister Onkelinx het discussiepunt te elfder ure van de agenda moeten halen, wegens geen consensus op het federale niveau. Het is dus een oud verhaal. Op de laatste interministeriële conferentie van vorige maandag stond het onderwerp niet geagendeerd. Er is wel een gedachtewisseling gehouden, naar aanleiding van de initiatieven van minister De Block. We hebben er ons toe verbonden om elkaar goed te informeren over de intenties en de acties die we zullen ondernemen, om zo goede praktijken en inspirerende voorbeelden te kunnen delen.

Wat wij gaan doen als Vlaamse Gemeenschap, daar heb ik op de interministeriële conferentie geen onduidelijkheid over laten bestaan. De acties die in een opbouw van een geconcentreerd plan waren opgenomen en die betrekking hadden op de gemeenschapsbevoegdheden, zullen we uiteraard uitvoeren. We zijn daar trouwens ook mee bezig. Een aantal van die acties heeft de laatste tijd ook heel wat media-aandacht gekregen, zowel op vlak van preventie als op vlak van bepaalde kwetsbare groepen als op vlak van de hulpverlening, want ook daar zijn de bevoegdheden verdeeld. Na de zesde staatshervorming zijn er een aantal gemeenschapsbevoegdheden geworden, zoals het Verslavingsfonds. Uiteraard zit er in de psychiatrie ook nog een heel stuk van de hulpverlening in het federale ziekteverzekeringsstelsel.

Mijn houding is momenteel eerder pragmatisch. Laat ons onverkort inspanningen doen en doorgaan. Laat ons het gesprek verder voeren en elkaar op een goede manier informeren. Ik hoop natuurlijk dat op het moment dat er ook op een ander niveau sprake zou zijn van campagnes naar bepaalde groepen, we voldoende kunnen concerteren om ervoor te zorgen dat de communicatieve boodschappen coherent en consistent zijn en in lijn met wat we vanuit onze bevoegdheid inzake preventie kunnen realiseren.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, het zal niemand verbazen dat u vanuit uw bevoegdheden verder maatregelen wilt blijven nemen om alcoholmisbruik tegen te gaan en zeer sterk wilt inzetten op preventie. Het moet me toch van het hart dat door de versnippering van de bevoegdheden het heel moeilijk blijkt om tot een geïntegreerd plan te komen, tot een nationaal alcoholplan. Daarenboven is er niet enkel de versnippering van bevoegdheden, maar ook een verschil in mening tussen de regeringspartijen. Ik hoor enerzijds de visie van CD&V en anderzijds die van Open Vld. Ik merk dat die niet helemaal in overeenstemming zijn.

Ik hoor u graag zeggen dat u blijvend in overleg zult gaan met uw collega-ministers. Is een nationaal alcoholplan nu dood en begraven? Zal er verder werk van worden gemaakt? Komt dit er nog tijdens deze legislatuur?

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, uw antwoord is bijzonder interessant omdat u eigenlijk niet hebt geantwoord op mijn vraag. Ik begrijp ook waarom. U hebt gezegd dat de versnippering van de bevoegdheden daar niets mee te maken heeft. Ik heb gevraagd wat de impact is van het mislukken van het nationaal alcoholplan op het alcoholbeleid dat u voor ogen hebt in Vlaanderen. Als u daar niet op antwoordt en ik daaruit moet concluderen dat er geen impact is, dan stel ik mij de vraag waarom er jaren is gepraat over een nationaal alcoholplan, een

gemeenschappelijke visie over de beleidsniveaus heen, terwijl dit misschien niet nodig was. U moet dat dan ook met zoveel woorden zeggen.

Het zou natuurlijk ook kunnen dat het wel belangrijk is en dat wat ik zeg, namelijk dat de bevoegdheden in zoveel verschillende handen zitten, het inderdaad extra moeilijk maakt, tenzij u mij zult zeggen dat u zichzelf stokken in de wielen zou steken mochten deze bevoegdheden in één hand zitten.

Ik herhaal mijn vraag dus. Minister, wat is de impact van het mislukken van het nationaal alcoholplan op het alcoholbeleid dat u in Vlaanderen wilt uitrollen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, vorige keer dat u hier stond, hebt u gezegd dat u nog eens een nieuwe poging zou doen om samen dat plan te maken. Ik geloof dat u dat oprecht hebt geprobeerd en dat het niet kan lukken. Ik denk voornamelijk dat het niet kan lukken wegens de sterk verschillende visie op de noodzaak om überhaupt iets te doen aan dat alcoholprobleem tussen uzelf en de federale minister. Ik denk niet dat u dat overbrugd krijgt.

Hoe zult u binnen uw bevoegdheden concreet een aantal maatregelen nemen? We weten het: elk jaar opnieuw 2400 tieners op de spoed met alcoholintoxicatie. Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat u werkelijk dingen in de praktijk kunt veranderen, wetende dat de overkant niet mee wil en niet mee zal willen en dat u met dezelfde partij in deze regering zit? Wat kunt u doen of bent u aan handen en voeten gebonden?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Het is weer een weinig fraai plaatje dat mensen van politiek krijgen. We stellen vast dat er een probleem is en we hebben nood aan een alcoholplan. Alle regeringen zetten zich samen en er komt er geen. Dan kunt u, zoals de N-VA doet, de schuld steken op staatsstructuren. Ik denk dat het de schuld is van politici die rond de tafel zitten. Het zijn die politici die een akkoord moeten maken en daar niet in geslaagd zijn.

Dan is mijn vraag aan u waarop dit vastloopt. Wat is het inhoudelijke verschil dat maakt dat er hier geen alcoholplan komt en tussen welke partijen of visies botst het zodat wij beter begrijpen wat de oorzaak is van deze malaise?

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Een geïntegreerde aanpak is zeer belangrijk voor het aanpakken van alcoholmisbruik. Ik ben blij dat u het overleg blijft verdedigen, minister. U hebt een aantal acties genoemd die u zelf voert vanuit de Vlaamse overheid. De laatste cijfers van maart geven ook een dalende trend aan wat het alcoholmisbruik en -gebruik betreft bij 16-plussers. Misschien is het ook goed om de effecten van de maatregelen die worden genomen te monitoren en samen met de federale minister de cijfers te bekijken zodat het overleg warm kan worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind het ook, zoals wellicht iedereen hier, bijzonder jammer dat er nog altijd geen geïntegreerd plan is. We weten allemaal dat Vlaanderen bevoegd is voor preventie en dat het belangrijker is te voorkomen dan te genezen, zeker ook bij alcoholmisbruik. Het staat natuurlijk elk niveau vrij om intussen zelf maatregelen te treffen.

Enkele maanden geleden werd hier een actuele vraag gesteld over hetzelfde thema. U zei toen, minister, dat u de gezondheidsconferentie in december 2016

afwachtte om een strategie en visie te ontwikkelen om de gezondheidsdoelstellingen inzake voeding, beweging en verslavende middelen bekend te maken. Wat is de stand van zaken daarvan? U zei toen ook dat de besluitvorming daarover al vergesloofd was.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Saeys, ik kan bevestigen dat na de conferentie nu het strategisch plan wordt gefinetuned. Het moet op de verschillende settings en thema's zoals alcohol, tabak, drugs, voeding en beweging, sedentair gedrag worden afgestemd. Er wordt nu overlegd met de stakeholders in al die settings om na te gaan of we een aantal meetbare objectieven kunnen stellen. Dat plan zal dan naar de regering gaan en vanuit de regering naar het parlement worden verstuurd om hier dan te worden gevalideerd. We gaan dus wel degelijk door, en we zijn intens bezig om wat op de conferentie naar voren is gebracht, nu te vertalen in de verschillende strategieën die genoemd zijn. Voor een aantal van die settings moet zeker met de stakeholders worden gesproken om te weten wat er als meetbaar doel, zowel procesmatig als inzake outcome, kan worden meegenomen.

Er zijn nog een aantal overlegondes en dan zal het plan vanuit de regering aan het parlement worden bezorgd.

Mevrouw Franssen, het is helemaal niet zo gemakkelijk om het effect van bepaalde maatregelen te meten. Als we dat zouden kunnen, zouden we al een vrij mooi debat kunnen voeren over de vraaginspanningen inzake preventie. Die hebben theoretisch een effect op de consumptie van zorg en op de budgetten nodig voor de curatie. We zouden daar allerlei beschouwingen bij kunnen maken, alleen weten we dat die relatie zeer moeilijk causaal te leggen is. Het gaat over zeer contextuele elementen en langetermijneffecten die pas op termijn te meten zijn, dat is dus niet zo eenvoudig.

Nogmaals collega's, ik heb het bij de start gezegd en ik heb het hier op het spreekgestoelte al meermaals herhaald dat de Wereldgezondheidsorganisatie zegt dat er moet worden gewerkt aan hulpverlening en preventie, maar dat er pas een coherent plan is als men ook op prijssetting, marketing en beschikbaarheid maatregelen neemt. Zelfs op het federale niveau is niet altijd duidelijk of daar een draagvlak voor bestaat, of men bijvoorbeeld vanuit Justitie aansluit enzovoort.

We hebben akte genomen van de initiatieven van de federale minister. Ik ga die respecteren en ik ga me niet in haar plaats stellen, noch me aanmatigen het debat daarover te verplaatsen naar een ander parlement. Het is daar dat de kwesties die aan de orde zijn in de acties van minister De Block moeten worden besproken. Wij zullen datgene wat in de opbouw van een strategie toch als draagvlak of als consensus tussen de gemeenschappen en met de federale overheid naar voren kwam toen het ging over preventie/hulpverlening – zoals gezegd, vaak toch ook gedeelde bevoegdheden – onverkort uitvoeren.

Mevrouw Van den Bossche, alcoholhulp.be, Tournée Minérale, de acties voor de scholen en bedrijven en de vrije tijd, Quality Nights, Safe 'n Sound, Sportivos, het uitwerken van de ondersteunende onlineapplicatie me-ASSIST, de acties voor de kwetsbare groepen, de Feest Wijzer voor cafés, Quality Bar: er zijn heel wat initiatieven die in Vlaanderen worden genomen en die we uiteraard zullen blijven nemen als het gaat over preventie. Ze zijn zeer concreet en zelfs voor een belangrijk stuk al in uitwerking. Zoals gezegd, omdat het debat al een tijdje duurt, is intussen uiteraard ook al heel wat van het beleid in uitvoering. (*Applaus van Joris Poschet*)

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik wil nogmaals mijn pleidooi van oktober vorig jaar herhalen. Bij de maatregelen die worden genomen, of het nu op Vlaams niveau is of op federaal niveau, pleit ik voor het gezond verstand

bij het tegengaan van alcoholmisbruik. Volgens ons moet men veel meer inzetten op preventie dan op bestraffing. Dit gezegd zijnde, denk ik dat het misschien ook wel nuttig kan zijn om meer in te zetten op controle van bestaande maatregelen dan iedere maand opnieuw nieuwe maatregelen uit te vinden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik had gedacht dat driemaal scheepsrecht was. Ik heb mijn vraag op voorhand letterlijk doorgegeven. Ik heb ze hier tweemaal gesteld en ik heb er geen antwoord op gekregen. Tot daar aan toe: ik kan het maar vaststellen.

Als ik een aantal collega's hier in het halfroond hoor, dan heb ik blijkbaar een vervelende vraag gesteld en vooral een vervelende positie ingenomen wanneer het gaat over de link met de staatsstructuur. Ik zal mij nog eens verduidelijken. De huidige staatsstructuur maakt het inderdaad mogelijk – en we stellen dat gewoon vast, het is een vorm van pragmatiek en heeft zelfs niet met ideologie te maken – dat politici en ministers zich gemakkelijk kunnen onttrekken aan hun verantwoordelijkheid en de hete aardappel kunnen doorschuiven. Als we vaststellen dat een op de tien volwassenen een alcoholprobleem heeft, dan treft dat hun gezinnen, hun kinderen en brengt dat veel sociale ellende mee. Daar moeten we oplossingen voor hebben. Als we dan vaststellen dat een aantal mensen zich te gemakkelijk aan hun verantwoordelijkheid onttrekken, zijn homogene bevoegdheidspakketten – die geen doel op zich zijn voor ons – wel een verdomd efficiënt middel om voor echte oplossingen te zorgen voor al die mensen met een verslavingsproblematiek, maar ook voor hun echtgenoten, voor hun partners, voor hun kinderen, voor hun familie en voor hun omgeving. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanwenden van financiële reserves van welzijnsvoorzieningen voor investeringen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, we hebben vandaag een plan bekendgemaakt om een aantal financiële reserves bij welzijnsvoorzieningen beter aan te wenden. We zijn daarbij vertrokken van cijfers van uw administratie die een partieel beeld schetsten van 630 vzw's die subsidies krijgen van Vlaanderen in de welzijns- en zorgsector. Wij hebben die cijfers zelfs geüpdatet naar 2015, want het waren balansen van 2012, en we zijn op een cijfer uitgekomen van 2 miljard euro reserves, 1,4 miljard euro beschikbare reserves en 800 miljoen euro in cash. Dat is een gedeeltelijk beeld. Het zijn allemaal vzw's. Er zitten bijvoorbeeld geen zorgvoorzieningen onder die actief zijn onder vennootschapsvorm, geen ziekenhuizen. Het gaat dus om een partieel beeld.

Wat voor mij belangrijk is om vandaag hier te vertellen, is dat reserves op zich niet slecht zijn. Ze zijn zeker geen teken van slecht bestuur. Er zijn regels en die worden ook toegepast, neem ik aan, over hoeveel reserves je mag opbouwen aan de hand van subsidies. Reserves kunnen ook historisch zijn aangelegd, kunnen uit private giften zijn opgebouwd. Het gaat me dus niet over het feit dat er veel reserves zijn.

Wat wij jammer vinden, minister, is dat die reserves onaangewend blijven. Met het plan dat wij hebben voorgesteld, willen we ervoor zorgen dat zorgvoorzieningen die willen investeren, dat ook sneller kunnen doen; dat diegenen die cash ter beschikking stellen van een fonds waarin bepaalde van die reserves op vrijwillige basis worden gepoold, daar een hoger rendement op krijgen dan wanneer ze aan thesauriebeheer doen. En de Vlaming wint erbij natuurlijk omdat

hij sneller nieuwe rusthuizen, kinderopvangverblijven of voorzieningen voor personen met een beperking bijvoorbeeld krijgt.

Minister, mijn vraag is heel simpel: hoe staat u tegenover het idee om na te gaan of we die reserves effectief kunnen poolen en aanwenden om sneller te kunnen investeren in de zorg?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik vind het een buitengewone eer dat op het moment dat een conceptnota in het parlement wordt ingediend voor een debat, meteen aan de minister wordt gevraagd wat zijn standpunt daarover is. Het is een mooie opportuniteit om mijn standpunt mee te delen.

Ik geef een paar beschouwingen. Ik denk dat het goed is dat wij in Vlaanderen qua zorg en welzijn sterk inzetten op het promoten van goed bestuur, van professioneel bestuur, van transparantie ook, en dat we dat doen voor al diegenen die met publieke middelen aan de slag gaan. In die zin is een pleidooi voor innovatie als het gaat over het activeren van middelen en het daarmee ook faciliteren van de beschikbaarheid van middelen om investeringen te doen in welzijn en zorg, natuurlijk iets dat absoluut de moeite waard is om onder de loep te worden genomen. Ik denk dat er heel wat aspecten aan dat debat zullen zijn: ESR-effecten of niet, waarborgsituaties, de vraag of je ook een participatie nodig hebt van een overheidsinstrument of niet. Daar zijn zeker heel veel beschouwingen bij te maken, maar ten gronde ben ik absoluut een voorstander van innovatie, ook als het gaat over het mobiliseren van middelen voor infrastructuur-investeringen.

Dat is iets anders dan de indruk wekken of denken dat daardoor het geld gratis zal zijn. Dat zal het niet zijn. Dat hebt u niet gedaan, voor alle duidelijkheid, maar ik wil dat for the record toch maar even duidelijk stellen. Zeggen dat men dat gratis zou doen, zou trouwens getuigen van slecht bestuur door diegenen die aan zo'n initiatief meedoen. Het is dus niet zo dat je daarmee instrumenten zult kunnen ontwikkelen die er als het ware voor zorgen dat er nu ineens geen investeringssteun van de overheid meer nodig is om een aantal projecten te doen, want het ene zal niet zomaar het andere substitueren, denk ik. Of dat nu komt van de bank, een fonds, een participatiemaatschappij of een coöperatieve, het geld zal altijd aan bepaalde rendementen onderhevig zijn. Die financieringstechniek zal door iemand of door meerdere actoren, door de overheid, de gebruikers enzovoort, moeten worden betaald.

Qua investeringspolitiek heeft de Vlaamse overheid de jongste jaren, zeker nadat Europa eigenlijk is teruggekomen op een aantal posities die het vroeger heeft ingenomen, een aantal van die instrumenten opnieuw moeten ontwikkelen. Het meest recente is datgene wat we doen voor de ziekenhuisinfrastructuur. Op dit moment wordt daar aan een hoog tempo in geïnvesteerd. Dat wordt soms wat onder de mat geveegd, maar wat Vlaanderen doet voor nieuwbouw qua ziekenhuizen, in Knokke, Roeselare, Eeklo, Bornem, Antwerpen, Mechelen, Maaseik en noem maar op, dat zijn enorme investeringen die worden gesubsidieerd. Wel, ter zake is er een nieuwe techniek ontwikkeld. Wat de residentiële ouderenzorg betreft, heeft de regering nog maar net de definitieve goedkeuring gegeven aan een nieuw systeem waarmee we voor ongeveer 20.000 woongelegenheden de financiering kunnen organiseren van investeringen of herconditioneringswerken. Dat zijn dus toch wel behoorlijke trajecten die we doen. Daarnaast is er natuurlijk het klassieke Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA), dat toch goed is voor 100 miljoen euro, nu al 2 jaar op een rij. Wat mij betreft, is daar dus zeker ruimte voor debat en is er zeker plaats om te bekijken welke innovaties we daar kunnen stimuleren of ontwikkelen.

Ik wijs nog op een belangrijke nieuwigheid in het instrumentarium. Ondertussen heeft de Federale Regering een ontwerp goedgekeurd waardoor sociale gereglementeerde vastgoedvennootschappen kunnen worden opgericht. Ik verberg u niet dat we daar ook wel echt voor hebben gepleit. Via die weg kan kapitaal, tegen dezelfde voorwaarden als bij andere vastgoedoperaties, heel specifiek naar zorg en welzijn worden georiënteerd. Als ik het goed heb begrepen, is dat onderweg naar het parlement. Ook daar is er dus zeker een opportuniteit. Ik ben dus absoluut vragende partij om over deze innovaties een gesprek te hebben.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dank u wel. Dat was heel duidelijk. Ik ben ook heel blij met uw antwoord dat u in alle openheid dit plan wilt bestuderen. Hopelijk kan men aan de hand van een aantal hoorzittingen in het parlement tot een verdere verfijning komen. U hebt een aantal bemerkingen gemaakt. Zo is er de vraag of dit ESR-matig een impact zal hebben. De 630 vzw's waartoe ik me in eerste instantie heb beperkt, zitten niet binnen de perimeter van de overheid. Wij stellen ook niet voor om een waarborg te geven. Dat zijn echter allemaal vragen waarop we later kunnen terugkomen.

Laat me heel duidelijk zijn: het is absoluut niet onze bedoeling om hiermee andere investeringssteun die vandaag door de Vlaamse overheid wordt geboden, te vervangen. Het gaat hier om een extra puzzelstukje, om een extra duwtje in de rug dat hiermee zou kunnen worden gerealiseerd.

Minister, mijn bijkomende vraag aan u luidt als volgt. Ik heb maar een partieel beeld kunnen schetsen van wat er beschikbaar is, bijvoorbeeld omdat organisaties die onder de vennootschapsvorm opereren er nog niet bij zitten. Bent u ook bereid om te kijken hoe we samen een beter, algehele en globaler beeld kunnen vormen op de sector, met inachtneming van alle vennootschapsvormen: vzw's, nv's, cvba's?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, als er middelen ter beschikking kunnen worden gebracht van investeringen in de zorg, dan zult u in Groen een bondgenoot hebben.

Ik hoor hier een voorstel van de heer Parys. Ik hoor dat u dat niet afschiet, minister. Ik denk dat het interessant is om te kijken hoe dat kan, met welke constructies, niet enkel bij de zorgvoorzieningen maar misschien ook bij burgers en bij bedrijven. Ik denk dat er heel veel slapend kapitaal is in onze samenleving en heel veel wil om te investeren in zorg, dus laat ons zoeken hoe we dat kunnen benutten.

Minister, ik heb een vraag aan u. Zoals u zelf zegt, hebt u de manier waarop voorzieningen financiering kunnen krijgen, onlangs herzien. Waar het vroeger de gewoonte was om een project in te dienen, waar u dan een deel van financierde, wordt er nu per dag een forfait gegeven aan een voorziening. Dat is een andere manier. De impact daarvan is wel dat waar vroeger de bijdrage van de overheid een stuk boven de 50 procent lag, tot zelfs 70 procent, dat nu lijkt weg te zakken naar 35 procent, wat heel laag is. Minister, weet u wat de impact zal zijn op de spaargelden in die sector en of dat zou betekenen dat ze de komende jaren zullen worden opgegeten omdat de huidige manier van financieren minder voordelig is dan de vorige?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Laat ons duidelijk zijn, elk pleidooi voor bijkomende rusthuizen, bijkomende bedden, minder lange wachtlijsten, meer personeel enzovoort, elk initiatief om daartoe te komen, kan alleen maar worden

toegejuicht. Ook het voorstel dat collega Parys hier formuleert, kan op onze goedkeuring rekenen.

Ik richt me in dezen ook tot de voorzitter van de commissie Welzijn om daar effectief een grondig debat aan te wijden in de commissie, al dan niet met hoorzittingen. Ik verneem van de minister dat hij niet weigerachtig staat tegenover constructies die de financiering van infrastructuur verder kunnen helpen. Daar kunnen we alleen maar verheugd over zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, we hebben ook gelezen dat er een conceptnota is ingediend. De normale gang van zaken is dat die dan naar de commissie gaat en we er daar over kunnen debatteren. De vraag is nu ineens hier in de plenaire vergadering gesteld. Er zijn ongetwijfeld nog heel wat vragen die in de discussies en eventuele hoorzittingen naar boven zullen komen.

Collega Parys, ik ben toch tevreden dat u ernaar hebt verwezen. Het bestaan van reserves is op zich goed en het bewijst dat heel veel voorzieningen en organisaties heel zorgzaam omgaan met hun middelen en ook vooruitkijken naar de toekomst door investeringen te plannen, door daar gelden voor te sparen, door te zorgen dat al hun personeel kan worden gefinancierd op langere termijn en dergelijke meer. Op zich is dat goed.

Ik denk dat we allemaal voorstanders zijn van creatief nadenken over de financiering van welzijns- en zorgvoorzieningen. Overigens is de schaalvergroting die we nu zien gebeuren binnen de sector, sowieso een 'pooling' van middelen.

Ik heb een bijkomende opmerking, los van een aantal andere vragen. Als je dit doet voor de investeringen, dan moet je natuurlijk ook zien dat je voor de exploitatie kunt volgen en dan komt ook de vraag naar erkenningen, vergunningen en dergelijke. Wij zijn zeker bereid om daar in de commissie verder de discussie over te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De cijfers van de heer Parys tonen aan dat er de afgelopen jaren wel wat hypocrisie is geweest over wat men dan bij de commerciële sectoren winst noemt en wat we nu zien bij verenigingen zonder winstoogmerk, namelijk financiële reserves. Deze vaststelling stelt ook de discussie van de infrastructuursubsidies in een ander daglicht. We hebben er in het verleden al op gewezen dat de commerciële sector die bouwt in kinderopvang of ouderenzorg, dat deed zonder subsidies en toch dezelfde dagprijs hanteerde.

We zien dat er de afgelopen jaren heel wat kritiek is geweest op de hervorming van de subsidiefinanciering. Aan de hand van deze cijfers kunnen we dat in een ander perspectief zien. De omvang van die reserves is beperkt. Een aantal voorzieningen hebben duidelijk die grens overschreden. Als we zien dat die marges hoger zijn en we tegelijk zien dat er zoveel werkdruk is, dan kunnen we ons daar toch wel vragen bij stellen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, toen u de kranten opensloeg, kreeg u wellicht, net zoals ik, een gevoel van opluchting: eindelijk erkent ook iemand van de grootste meerderheidspartij dat er veel nood is aan investeringen in de zorg, en dan zowel voor rusthuizen, instellingen voor personen met een handicap als voor kinderopvang. Het is goed dat daarvoor meer investeringen komen, dat vragen wij al langer.

Ik heb daarbij twee bedenkingen. De timing verbaast me. Minister, u staat net voor de begrotingscontrole en u zou meer overheidsmiddelen moeten kunnen krijgen. Ook de methode verbaast me, en het is niet met kwade bedoelingen. Het betreft een privé-investeringsfonds dat gevoed wordt met reserves van een deel van de sector, die soms al grotendeels bestemd zijn. Wat is daarvan de bedoeling, vraag ik me dan af, zeker nadat ik de laatste spreekster hier heb gehoord. Voor de sp.a kan het niet zijn dat we daarmee gaan naar een vermarkting van de zorg en dat er winst wordt gemaakt op kap van zorgbehoevenden.

Minister, u zult dit toch niet gebruiken als excuus om minder overheids-investeringen te krijgen in de zorg? (*Applaus bij sp.a*)

Minister Jo Vandeurzen: Als ik u zo hoor, dan belooft dat in de commissie een interessant debat te worden. Een aantal onder u hebben in hun vragen en bemerkingen ook al een ideologisch kader geschetst. Ik hoop dat we daarboven kunnen staan als we het debat zullen voeren over de financiële instrumenten. Het is niet omdat je een financieel instrument, een financieel product of een financieringssysteem kunt ontwikkelen, dat marktconform zou moeten zijn, dat je daarmee uitsluit dat de vraag aan de overheid wordt gesteld om incentives of subsidies te geven. Het ene elimineert het andere niet, integendeel. Wat we gedaan hebben met de financiering van de residentiële ouderenzorg is precies te zeggen dat er een level playing field moet zijn. Iedereen zal op een bepaald moment in dat systeem moeten komen en het is zo ontwikkeld dat als je daar een beroep op doet, je uiteraard de impact ook op de dagprijs van de bewoners moet kunnen zien.

Mevrouw Van den Brandt, de intrestvoeten staan momenteel op een ongekend laag niveau en door de combinatie van een aantal factoren denk ik dat het voor de residentiële ouderensector zeer interessant is om met dat nieuw instrument aan de slag te gaan. Zoals gezegd, is in 40 miljoen euro recurrent in het traject voorzien om die eerste beweging te doen. Dat gaat over de bouw en over de reconversie van 20.000 woongelegenheden en waarvoor een beroep kan worden gedaan op die middelen van dat nieuwe investeringsvehikel. Dat is een belangrijke impuls voor de sector. Ik ben hier ooit in de plenaire vergadering gematrakeerd omdat we niets deden. Nu doen we het dan. Laat ons proberen de sector te overtuigen om daarmee aan de slag te gaan.

Als de vraag is of we dat debat kunnen verbreden naar alle spelers op het terrein, ben ik natuurlijk vragende partij opdat daarover in de commissie duidelijkheid wordt gegeven. Als er een level playing field is voor de ene moet er ook een level playing field zijn voor de andere. Als we spreken over transparantie, wat een basisvoorwaarde is voor de inzet van publieke middelen, dan moet dat vanuit de overheid voor iedereen op dezelfde manier gebeuren. Ik ben dus vragende partij om in overleg met het parlement, de bevoegde commissie en alle mogelijke experts te kijken hoe we financiële instrumenten kunnen helpen ontwikkelen die zowel vanuit Europees standpunt als vanuit het standpunt van het goed bestuur van de voorzieningen – veel van die reserves zijn immers bestemd en moeten een zekere veiligheid hebben – en van de ESR-conformiteit mogelijk zijn. Dan is het misschien mogelijk voor de overheid om met een selectieve participatie van één van onze overheidsinstrumenten – en dan kijk ik naar mijn collega die daarvoor verantwoordelijk is – dat ook voor een stuk te faciliteren. Voor mij is dat debat open. Nogmaals, iedereen die de teksten van de beleidsnota leest, weet dat we vanuit Welzijn vragende partij zijn om dat debat te voeren.

Maar dan op inhoud, op objectieve elementen, op een verantwoorde financieel-economische manier en zonder daarbij in slogans te vervallen.

Lorin Parys (N-VA): Minister en collega's, dank u wel. Ik ben heel blij met de openheid die ik vandaag mag detecteren in het parlement om dit debat aan te gaan.

Minister, ik kan het zeker met u eens zijn wanneer u zegt dat we voorbij de slogans moeten gaan en bekijken hoe we een pragmatische oplossing kunnen verzinnen.

Ik wil heel kort ingaan op sommige dingen die ik heb gehoord. Wij zijn zeker geen voorstander om recurrente uitgaven te financieren met eenmalige reserves. Dat kan niet de bedoeling zijn. Een privaat investeringsfonds? Ja, maar dan alleen omdat dat onder een coöperatieve vorm zal zijn die de zorginstellingen zelf aan het roer plaatst van de fondsen die zij samen poolen. En nog eens: het is niet de bedoeling dat hiermee geen enkele investeringssteun vanuit de Vlaamse overheid meer zou nodig zijn. Het gaat erom op vrijwillige basis een extra te creëren waarbij iedereen een winnaar is, zowel diegene die wil investeren en een hoog rendement krijgt op zijn middelen, als de Vlaming die meer en snellere investeringen in zijn zorginfrastructuur krijgt.

Collega's, ik kijk dus uit naar het debat in de commissie daarover. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het verbeteren van de kennis van het Nederlands bij werkzoekenden

ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het verhogen van de werkzaamheidsgraad van inburgeraars

De voorzitter: De actuele vraag van de heer Kennes, die hierna geagendeerd staat, wordt samengevoegd met deze actuele vraag.

Het antwoord wordt gegeven door minister Muyters.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, voorzitter. Op die manier staan we nog sterker aan deze kant van het spreekgestoelte.

Minister, collega's, iets meer dan twee jaar geleden stond ik hier om iets te zeggen over hetzelfde onderwerp, de kennis van het Nederlands bij onze Vlaamse werkzoekenden. Gelukkig zijn de omstandigheden al een beetje beter. Toen waren er meer dan 240.000 Vlamingen werkzoekend. Ondertussen zitten we onder de 220.000. Dat is een heel positieve evolutie. Maar helaas zien we dat bepaalde groepen niet mee zijn. Dan gaat het bijvoorbeeld over werkzoekenden van allochtone origine, bij wie de werkloosheid stijgt.

Ik heb met een schriftelijke vraag gepeild naar de talenkennis, de kennis van het Nederlands, bij die groep werkzoekenden. Er zijn 37.000 werkzoekenden in Vlaanderen die geen of nauwelijks Nederlands kennen. 10.000 in die groep zijn al zeer langdurig, meer dan twee jaar, werkzoekend. We hebben dus effectief een probleem als we kijken naar de talenkennis van onze werkzoekenden.

Als we het hebben over inburgering en integratie, is talenkennis de eerste factor die daarbij altijd aan bod komt. Talenkennis en integratie zijn uiteraard sterk gelieerd met het vinden van een job. Dat is de opdracht van VDAB: de mensen begeleiden naar een job. Wat ons betreft, hoort dat ook met een voldoende kennis van het Nederlands.

VDAB heeft begrepen dat ze het over een andere boeg moet gooien en probeert bijvoorbeeld een beroepsopleiding te combineren met taalopleidingen. Minister, uit de

cijfers die ik bij u opvroeg, blijkt dat het, naar mijn mening toch, allemaal te weinig is en te traag vooruitgaat. De klassieke opleidingen Nederlands zijn op drie jaar tijd bijna gehalveerd. Er zijn op jaarbasis een paar honderd opleidingen Nederlands, gecombineerd met werkplekopleidingen. Er waren 108 individuele beroepsopleidingen met taalondersteuning en minder dan 300 opleidingen Nederlands op de werkvloer. Er is dus, als het gaat over de taalopleidingen, nood aan een tandje bij, en aan een trendbreuk bij VDAB, als het gaat over taalopleidingen bij werkzoekenden.

Minister, wat zult u doen om die trendbreuk te realiseren?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, voor alle duidelijkheid: wij behoren nog steeds tot dezelfde fractie, maar op vraag van de minister zullen wij de vragen koppelen, hoewel ik mijn vraag richtte tot minister Homans omdat hij gaat over een studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA), uitgevoerd op vraag van het Agentschap Integratie en Inburgering.

De studie volgde 40.000 nieuwkomers over een periode van zes jaar. Daar zijn een aantal interessante zaken uit voortgekomen, onder andere dat de stijging die er in het begin van de arbeidsparticipatie is, stagneert. Waar we met de Vlamingen in de actieve bevolking op 75 procent zitten, stagneert dat daar op 40 tot 45 procent. Dat is een zeer grote kloof op het vlak van arbeidsparticipatie.

Een ander interessant element dat daaruit gebleken is, is dat de hooggeschoolden, waarvan je zou denken dat ze vandaag in Vlaanderen in ons type van arbeidsmarkt beter zouden presteren, het moeilijker hebben. Vooral de midden-groep doet het dus goed. De hooggeschoolden vinden na een tijd toch geen werk. Er blijkt daar een grote kloof te zijn.

Een volgende vaststelling was dat de herkomst zeer bepalend is. Het gaat dus niet om een verschil tussen wat u nieuwkomers zou kunnen noemen en autochtonen. Er blijkt een heel groot verschil te zijn tussen mensen met een Aziatische en een Latijns-Amerikaanse achtergrond aan de ene kant, een Europese achtergrond aan de andere kant en dan zeker een verschil met de Noord-Afrikaanse en Arabische wereld. Die verschillen zijn bijzonder significant.

We beschikken over die cijfers. Ze hebben die mensen gevolgd over een langere periode. Welke aanpak stelt men dan voor? Er is verwezen naar de rol van VDAB. Maar moeten we ook het inburgeringstraject herbekijken? Kan er op dat punt nog iets worden verbeterd? Of welke lessen trekt men vooral vanuit inburgering en integratie om de mensen richting de arbeidsmarkt te leiden en die merkwaardige fenomenen aan te pakken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Kennes, het lijkt mij logisch dat de vragen worden gekoppeld en dat ik ze beantwoord. U vraagt uitdrukkelijk hoe we ze sneller en beter naar de arbeidsmarkt kunnen krijgen. Een van de belangrijke elementen daarin is het aspect taal. Daarom heb ik gevraagd om ze beide te koppelen. Ik kan geen antwoord geven aan de heer Bothuyne dat ik daarna niet zou moeten herhalen aan u, aangezien taal daarin belangrijk is.

En ja, ik ben het met jullie eens. Ik denk dat we een trendbreuk moeten realiseren en soms al hebben.

Ten eerste, blijf ik ervan uitgaan dat we voor elke werkzoekende een aanbod op maat moeten doen. Het is niet toevallig dat men, afhankelijk van het continent vanwaar men komt, anders op de arbeidsmarkt hier terechtkomt. Soms kan de

cultuur of de attitude verschillen tussen verschillende bevolkingsgroepen. Daarom moet de begeleiding van VDAB op maat zijn.

Op maat betekent ook dat men daar Nederlands tweede taal geeft indien dat nodig is voor die werkzoekende. We kunnen discussiëren over de cijfers. VDAB heeft mij naar aanleiding van uw vraag gezegd dat er 5997 individuele werkzoekenden Nederlands tweede taal krijgen. Voor mij is het eender hoeveel het er zijn. Iedereen die het nodig heeft, zou het moeten krijgen.

Ten tweede, ben ik het helemaal eens met de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA). Die lineaire trajecten, waarbij eerst de taal wordt geleerd en daarna een opleiding, een traject naar werk, zijn inderdaad voorbij. Ze zijn geen goede oplossing.

Daarom zijn we, toen we ongeveer een jaar geleden de vluchtelingenstroom zagen, onmiddellijk gestart met de geïntegreerde trajecten. Dat was toen echt een trendbreuk. We zijn daar toen mee gestart. Taal is niet meer de instap-voorwaarde om een traject naar werk aan te vangen, maar er is de combinatie van het leren van de taal samen met een opleiding op de werkvloer of andere vormen van begeleiding.

Maar maatwerk blijft heel belangrijk. Want niet iedereen is in staat om het leren van een taal te combineren met het volgen van een opleiding. Met de ervaring die we toen hebben opgedaan, hebben we voor de vluchtelingen het actieplan 'Integratie via werk', dat toen al bestond, uitgebreid. Deze maand heeft VDAB een nieuw actieplan 'Integratie via werk' uitgewerkt. Dat plan geldt niet alleen meer voor de vluchtelingen, maar voor iedereen die anderstalig is, die nood heeft aan een taalopleiding. Dat is pas in maart goedgekeurd. We hebben beseft dat die trendbreuk nodig was en we doen die dan ook met VDAB. Het komt er nu op aan – ik denk dat dat een antwoord is op jullie beide vragen – om dit actieplan uit te rollen met VDAB, dat heel goed te monitoren, met duidelijke en niet-bediscussieerbare cijfers. We zullen bijsturen indien nodig met tussentijdse evaluaties.

Collega's, ik ben ervan overtuigd dat we dan nog niet alles zullen hebben. We hebben daarmee nog niet de alleenzalmakende oplossing. Daarom hebben minister Homans en ikzelf een leerstoel 'Migratie, Integratie en Arbeidsmarkt' in het leven geroepen. Daarbij hebben we uitdrukkelijk gevraagd: waar zitten de leemtes? En ook dat is een antwoord, zeker aan de heer Kennes. Waar zitten de leemtes die maken dat die mensen niet naar de arbeidsmarkt gaan? De leerstoel heeft als voordeel dat we tussentijdse resultaten krijgen vooraleer we een eindresultaat krijgen. Wij engageren ons beiden om op basis van de resultaten van die leerstoel na te gaan waar we ons beleid moeten aanvullen, zodat we die lacunes kunnen invullen.

Dit blijft een moeilijk werk. Laat me dit duidelijk zeggen. Het zijn niet de eenvoudigste mensen om naar een job te begeleiden, maar we proberen het anders en sterk aan te pakken. We engageren ons daarvoor en we zullen dat verder monitoren, samen met jullie.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben blij met uw antwoord. We hebben inderdaad nood aan een trendbreuk en vooral aan meer inspanningen van VDAB, maar ook van de betrokken werkzoekenden, om hiervan een succes te maken. U had wat moeite met de cijfers. Er zijn vorig jaar inderdaad bijna 6000 opleidingen Nederlands georganiseerd, maar slechts 3600 daarvan waren succesvol beëindigd. Drie jaar geleden waren er nog meer dan 6000 succesvol beëindigd. Dat is dus bijna een halvering van het aantal succesvol beëindigde opleidingen Nederlands voor werkzoekenden. En dat terwijl we vandaag meer dan 10.000 werkzoekenden hebben die meer dan twee jaar werkloos zijn en het Nederlands niet of nauwelijks machtig zijn. We hebben dus echt wel nood aan die inhaalbeweging en die trendbreuk.

Minister, ik wil u er ook op wijzen dat we nood hebben aan een betere doorstroming naar werk. Het is al een stukje beter: de combinatie van taalopleiding en beroepsopleiding leidt tot een doorstroom naar werk van 40 procent, terwijl alleen een taalopleiding slechts 25 procent uitstroom kan geven. Het blijven lage cijfers. Ik hoop dat u met de combinatie van stages en werkervaring die cijfers omhoog kunt trekken.

Ward Kennes (CD&V): Minister, het is natuurlijk goed dat u naar aanleiding van de instroom van asielzoekers een aantal conclusies hebt getrokken en de zaak deels over een andere boeg hebt gegooid. Het onderzoek ging vooral over gezinsherenigers. Die waren in die groep van het onderzoek veruit het sterkst vertegenwoordigd. Je zit ook met de vaststelling dat de loonkloof zeer groot blijft. De meerderheid van de doelgroep die is onderzocht, zit in de laagste loonklasse, terwijl dat voor de Vlamingen maar 15 procent is.

Ik stel vast dat de hogeschoolenden het zeer moeilijk hebben, en dan is er meer aan de hand dan alleen maar de taal. Uiteraard moeten we inzetten op de taalkennis, uiteraard is taal een heel belangrijke toegang tot de arbeidsmarkt, maar in mijn ogen zijn er toch nog andere factoren die hier nog sterker spelen dan alleen maar taal. Die groep kan juist gemakkelijker taal verwerven, maar er is ook een specifiek probleem vastgesteld in de studie. Wat kan er specifiek voor die groep worden gedaan?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, ik was verrast doordat die twee actuele vragen werden gekoppeld. Ik had op de beide actuele vragen een tussenkomst voorbereid. Axel zal tussenkomen op de vraag van de heer Bothuyne, en collega Ronse op de vraag van de heer Kennes.

Mijnheer Bothuyne, inzake de uitstroomcijfers van VDAB in het algemeen: heel Europa is daar jaloers op. Die zijn dus goed. Natuurlijk is dat voor de doelgroep waar u naar verwijst en uw parlementair werk, dat ik zeer waardeer, een probleem.

Minister, u hebt de cijfers genoemd: 296, 5600. Het is belangrijk dat VDAB een goed signaal krijgt om dat allemaal beter te monitoren zodat we niet meer over die cijfers moeten discussiëren. Het is ook goed dat we de HIVA-studie voor zijn en dat we in Vlaanderen al, voordat die resultaten gekend zijn, de geïntegreerde aanpak hebben, dat men dus een opleiding in het Nederlands krijgt.

Mijnheer Kennes, het decreet over de tijdelijke werkervaring hebben we hier recentelijk goedgekeurd. Ik hoop dat de stages, opleidingen enzovoort op een heel laagdrempelige manier voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de sleutel zal zijn om uw probleem op te lossen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, het is heel belangrijk dat de bevoegdheden Inburgering en Werk nog meer in synergie zijn. Er is echt veel werk aan de winkel. Als je wilt inburgeren, is de taal uiteraard belangrijk. Maar in het plan van de minister staat dat werken de beste stap is naar integratie, niet volledig, maar toch al een zeer grote stap.

Wat mij opvalt in de studie, is dat na vijf jaar de helft niet aan de slag is.

Omdat ik maar een minuutje heb, wil ik nog voor één groep aandacht vragen, namelijk de vrouwen die roots hebben in Turkije of in de Maghreblanden. Die blijven vaak thuis. Men ziet dat maar 20 procent van hen aan de slag is. Ik vind dat een zeer spijtige zaak, omdat ik denk dat werken niet alleen voor inburgering

zorgt, maar ook een vorm van emancipatie is. Ik zou willen vragen, minister, om die groep die ervoor kiest om thuis te blijven, toch ook aan de slag te krijgen, omdat dat ook belangrijk is voor de opvoeding en opleiding en taal van de kinderen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik hoor de heer Bothuyne en anderen een pleidooi doen om meer inspanningen te vragen aan VDAB en aan werkzoekenden, en ik denk dat die vraag terecht is. Taal is een heel belangrijke stap richting de arbeidsmarkt, en ook een heel belangrijk criterium om die stap niet te zetten.

In het verhaal ontbreekt mij vandaag één factor, en dat is het luik van de werkgevers. Heel vaak zien we dat voor gelijkaardige functies heel uiteenlopende taalvereisten worden gehanteerd. Soms kun je die verklaren, soms kun je die minder verklaren. Feit is dat het ook heel weinig wordt uitgesproken ten aanzien van een sollicitant. En nochtans, dat meenemen bij VDAB, zou ertoe kunnen leiden dat we ook langs de aanbodzijde kunnen proberen om realiteitszin in te bouwen in wat men vraagt enerzijds, en anderzijds ook daar mensen te overtuigen om dat niet als een statisch gegeven te beschouwen, maar als een start van een proces waar mensen marge hebben om te groeien. Ik zou willen vragen om ook dat mee te nemen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik sluit me vooral aan bij de collega's die hiervoor gesproken hebben. Het is ontzettend belangrijk dat we nieuwkomers zo snel mogelijk en zo duurzaam mogelijk aan een job helpen op onze arbeidsmarkt. En daarvoor zijn twee dingen belangrijk. Ten eerste moet de kwaliteit van de cursus Nederlands die we hun aanbieden, van voldoende kwaliteit zijn, zodat ze er effectief mee aan de slag kunnen en dat ze sociale mobiliteit kunnen ervaren op onze arbeidsmarkt. Ten tweede moeten we ook zorgen voor stages op de arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat ze al werkend de taal leren, en omgekeerd. U bent daar op bepaalde vlakken mee bezig. Ik zou u vooral willen oproepen om dat maximaal verder uit te rollen en een onderzoek te doen naar hoe u daar veel meer werk van kunt maken, want daar ligt volgens ons ook het pad naar meer succes.

Minister Philippe Muyters: Ik kan alleen maar aansluiten bij wat collega Annouri en collega Bothuyne zeggen. Daar zijn we juist mee bezig met VDAB, met die stages en werkervaring als belangrijkste elementen ten aanzien van werkzoekenden, en zeker die combinatie met taal, als een van onze belangrijkste instrumenten. Het meest bekende is de individuele beroepsopleiding (IBO), waar we getallen hebben van meer dan 15.000 per jaar die bij een bedrijf beginnen en bij goed gevolg ook aan de slag kunnen in dat bedrijf. Ik ben het er helemaal mee eens dat we ervoor moeten zorgen dat dat nog meer in de verf komt.

Ik ben het met u eens, collega Bothuyne: ik ben ervan overtuigd dat de doorstroming naar opleiding, vorming en stage of werkervaring beter zal zijn met dat extra aspect dicht bij een bedrijf, met kennis op de werkvloer.

Collega Kennes, ik begrijp uw bekommernis rond hogescholen. Dat is iets dat we in de commissie Werk al heel vaak hebben bediscussieerd. Twee elementen zijn daar vaak heel belangrijk in. Een: de diploma-erkenning van die mensen indien zij hier aankomen, en dat daar goede uitwisseling is. We bekijken dat samen met collega Crevits. En twee: er is natuurlijk altijd het aspect van discriminatie. Ook daar zijn we vorige week lange tijd mee bezig geweest. We hebben een bespreking gehad in de commissie over welke elementen ik doe om mogelijke discriminatie bij bijvoorbeeld mensen van allochtone afkomst die werkzoekend zijn, hoog

genoeg geschoold zijn en toch niet aangenomen worden, aan te pakken. In samenwerking met de vakbonden en werkgeversorganisaties zetten we er vooral op in om eerst naar competenties en talenten te kijken, zelfs niet in de eerste plaats naar diploma's, maar naar wat iemand kent en kan en wat iemand kan leren. Daar kunnen we belangrijke stappen vooruit in zetten. En dat is de weg die we samen met de werkgeversorganisaties en de vakbonden aan het volgen zijn.

Inzake de cijfers, collega Ronse, ben ik het helemaal met u eens. Ik ga uitdrukkelijk vragen, als we dit actieplan verder uitrollen, dat we heel goede cijfers krijgen, dat we op voorhand afspreken welke we gaan volgen, dat we de evolutie kunnen zien, dat we direct kunnen ingrijpen waar nodig, zonder discussie over de cijfers. Dat is een belangrijk element.

Mevrouw Van Volcem, uiteraard, integratie via werk, en dat is ook de titel van dat actieplan, is heel belangrijk. Ik begrijp uw vraag heel goed omtrent vrouwen die vanuit hun cultuur misschien gemakkelijker thuisblijven. We kunnen de mensen natuurlijk alleen maar helpen via VDAB als ze zich ook inschrijven als werkzoekende. Als ze zich niet inschrijven, is het lang niet evident om hen – opsporen gaat nog – aan te moedigen om de stap naar werk te zetten. Dat blijft ergens een vrije keuze die de mensen moeten maken. Ik heb daar tot nu toe nog maar weinig werk rond gedaan, ook omdat het helemaal niet zo eenvoudig is om daar stappen rond te zetten. Je kunt dat doen door jobs meer kenbaar te maken, door promotie te voeren, maar uiteindelijk blijft het een persoonlijke keuze om wel of niet de stap naar de arbeidsmarkt te zetten. Ik wil graag, als er daar suggesties rond zijn, die horen, om te zien of we daar nog iets extra's kunnen doen.

Mijnheer Van Malderen, u hebt één luik niet gehoord; wel, ik heb er twee niet genoemd: de werknemers en de werkgevers. Ik denk dat u weet wat mijn idee is over de werknemer: dat is het idee van de wortel en de stok, daar hebben we het vorige week nog over gehad. Over de werkgevers ben ik het wel met u eens. Ik wil twee zaken zeggen. Eén, u zegt terecht dat men soms taalvereisten stelt die misschien niet direct nodig zijn voor de job, vandaar het aanbod van VDAB om samen met de werkgevers de opstelling van vacatures te verbeteren en te vereenvoudigen. De werkgever kan dus worden geholpen om een vacature anders te schrijven. Daarvoor doet VDAB effectief al heel wat werk. De werkgevers zijn geïnteresseerd omdat ze vaak de juiste mensen niet vinden. Iedereen zoekt het schaap met de vijf poten of de witte raaf, u mag zelf kiezen, maar men vindt die niet gemakkelijk.

Twee, en dat hebben we vorige week in de commissie naar voren gebracht, ik ga met VDAB kijken op welke manier we zonder veel administratieve rompslomp werkgevers meer feedback kunnen geven. Die feedback is voor mij om twee redenen nodig. Die is in eerste instantie nodig om ervoor te zorgen dat we de opleidingen nog efficiënter kunnen maken omdat die op dat moment nog beter inspelen op het tekort dat de werkgever aangeeft, maar ook om een beter idee te hebben van wie echt werk zoekt en wie dat met minder enthousiasme doet.

Ik denk dat ik op alle bijkomende vragen heb geantwoord. Ik denk dat we sterk bezig zijn en we gaan hier verder aan werken.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Minister, we zijn blij met uw intenties en plannen, goede intenties en goede plannen. Maar de uitdaging is gigantisch. We hebben een record aantal knelpuntvacatures en aan de andere kant hebben we 37.000 werkzoekenden die de taal niet machtig zijn, 10.000 zeer langdurig werkzoekenden die de taal niet machtig zijn. We moeten echt zorgen voor meer en betere taalopleidingen, in combinatie met stages en werkervaring en beroepsopleiding. We hopen dat als we hier volgend jaar staan, we effectief resultaten zien van het actieplan dat u vandaag hebt voorgelegd. We zullen hier zeker opnieuw staan.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik stel vast dat er inderdaad heel wat in beweging is, dat is goed, en dat er op de leerstoel en andere zaken, ook de werkervaring, wordt ingezet. Dat is positief, maar de vaststelling is heel duidelijk: heel veel mensen vinden de weg naar de arbeidsmarkt niet ondanks het traject en ondanks de taalopleidingen. Als ze er wel geraken, zitten ze heel opvallend in een lagere loonklasse. De sociale mobiliteit is een punt dat moet worden meegenomen, net als de vraag om aandacht voor hooggeschoolden.

Dat uit de cijfers blijkt dat die culturele achtergrond zeer bepalend is, daar moeten de begeleiding en het traject sterk op inspelen. Die lessen moeten blijvend worden getrokken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een beslissing inzake de kaart met waardevolle ruimtelijk kwetsbare bossen

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het opnieuw mislukken van het regeringsoverleg betreffende de bescherming van kwetsbare zonevreemde bossen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, minister, collega's, vorige week kreeg u een bijl van de heer Vandaele om de fameuze politieke knoop door te hakken. Ik had verwacht dat u vandaag een kettingzaag zou krijgen. *(Gelach)*

Allicht geraakte die niet voorbij de controle en ligt die nog aan de ingang.

Nu, alle gekheid op een stokje: de ruimtelijk bedreigde bossen zijn nog altijd bedreigd. Ik had verwacht dat vorige vrijdag die kaart zou worden vastgelegd. Blijkbaar is dat niet gebeurd. Waarom is dat zo, minister? Waarom wordt die maar niet goedgekeurd? Want dat zou ervoor zorgen dat de bossen beschermd worden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik moet me aansluiten bij de heer Sanctorum. Vorige week verwees ik naar de zoveelste aflevering van 'De Collega's'. Ik zocht het ondertussen op: er zijn drie seizoenen van gemaakt, samen goed voor 37 afleveringen.

Stilaan is alles gezegd wat nog kan worden gezegd. Het wordt tijd dat u beslist. Als u zelfs kunt weerstaan aan de druk van de heer Vandaele, wat houdt u nog tegen? Hoe komt het dat een beslissing die al meermaals is opgenomen op de agenda van de Vlaamse Regering en waarop het hele Vlaams Parlement zit te wachten, nog niet is genomen?

In de commissie hebben we het er ook al meermaals over gehad. U hebt daar gezegd dat er misschien wel duizend opmerkingen zijn gekomen op de oorspronkelijke kaarten van die 12.500 hectare, maar dat er slechts over 8 hectare nog enige discussie is. Na 25 episodes slagen we er dus nog altijd niet in om de bossen te beschermen, en dat vanwege die 8 hectare.

Die 8 hectare, liggen die in de voortuin van minister Tommelein? Of is dat de bouwgrond die minister-president Bourgeois heeft opzijgezet voor zijn kleinkinderen? Wat is er zo bijzonder aan die 8 hectare, dat het niet mogelijk is om

bossen waarover iedereen het eens is dat ze én belangrijk én bedreigd zijn, te beschermen? Bij gebrek aan een beslissing, zou ik dat echt willen weten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, het is inderdaad een feuilleton, met steeds nieuwe afleveringen. Begin maart hebben we urenlang gedebatteerd in de commissie. Mevrouw Meuleman stelde een vraag. Vorige week stelde de heer Vandaele een actuele vraag en vandaag worden er dus twee gesteld.

Mijnheer Tobback, eigenlijk maakt u een fout. U verwees naar 'De Collega's'. De vergelijking gaat mijns inziens niet op. Misschien moeten we naar een andere serie kijken. De discussie loopt immers niet al maanden of een jaar, maar al twintig jaar. Ik zou alle verantwoordelijke ministers van die periode kunnen opsommen. Ook socialisten en ecologen waren erbij. Alleen het Vlaams Belang was er niet bij in die periode.

Voor u straks in uw repliek het beeld schetst alsof het om het Amazonewoud gaat dat ondertussen wordt gekapt en bedreigd, wil ik dit meegeven. Ik heb een heel mooi overzicht dat aantoonde dat die bossen ondertussen ook wel beschermd zijn. Die bossen kunnen maar op één manier, soms via een ontheffing, ontheven worden van het feit dat ze niet ontbost mogen worden. Ik heb een heel mooi overzicht van de periode 1999 tot nu van wat er allemaal is beslist aan ontheffingen. Ik zal dat met heel veel plezier aan u overmaken. Ik daag u uit, mijnheer Tobback, om goed te bestuderen wanneer welke beslissingen zijn genomen.

De vraag is wat de knelpunten zijn. Ik denk dat u die wel kent. Die zijn ook aan bod gekomen bij de hoorzitting, maar ik zal ze nog even opsommen. Er is wat betreft die bossen een grote bezorgdheid omdat het gaat om bouwgronden, industrieterreinen, gronden waar heel wat administraties plannen mee hebben. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Openbare Werken, maar ook aan lokale besturen die plannen hebben om scholen uit te breiden waar die bossen staan, aan lokale besturen die zorginstellingen willen bouwen waar die bossen staan, maar ook aan burgers die bouwgrond hebben waar ze successierechten op hebben betaald voor bouwgrond en die nu, omdat ze de bomen hebben laten staan, inderdaad grote bezorgdheid hebben dat die bouwgrond geen bouwgrond meer zal zijn en dat die bossen beschermd zullen worden.

Doet dat iets af aan het feit dat we die bossen willen beschermen? Neen. We zullen die bossen beschermen. Het staat vrijdag trouwens terug op de agenda van de Vlaamse Regering. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Ik zie iedereen lachen. Men vindt het precies zeer plezierig dat we omzichtig te werk gaan. Dit is een beslissing die we niet met de botte bijl moeten nemen. Dit moet voorzichtig gebeuren om de juiste beslissing te nemen. En we zullen die beslissing nemen en we zullen die bossen beschermen, maar we gaan niet over een nacht ijs. Het klopt dat er bezorgdheden zijn waarover gediscussieerd kan worden. Dat zijn de zaken die we nog aan het doen zijn.

Na twintig jaar klopt het dat er inderdaad een bereidheid is binnen deze Vlaamse Regering om die bossen te beschermen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, dank u voor uw vergelijking. Misschien zijn het niet 'De Collega's', maar eerder 'The Bold and the Beautiful'. De liberalen schermen altijd met de fameuze uitspraak: niet de afkomst telt, maar de toekomst telt. Ik vind dat ze daarmee het debat soms platslaan, maar in dezen vind ik het erg belangrijk. Het gaat inderdaad niet over het hele politieke traject dat is afgelegd het afgelopen jaar. Het gaat nu over de feitelijke bescherming van die bossen.

Minister, het staat vrijdag opnieuw op de agenda. Vorige week heb ik u de vraag gesteld over welke kaart we het nu eigenlijk hebben. Ik heb daar echt een bezorgdheid over. Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft een kaart opgesteld, objectief, op basis van parameters en met een hele formule. Het gevaar bestaat dat er allerlei bos verdwijnt van die kaart. Over welke kaart hebben we het? Is het dezelfde als de ontwerpkaart van het ANB of is er al bos verdwenen?

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik neem dat terug van 'De Collega's'. Het eerste deel van uw antwoord deed me eerder denken aan 'Klein Klein Kleutertje'. Zij hebben het ook altijd gedaan. Dat is op geen enkele manier relevant, al was het maar omdat u dit dossier al meermaals op de regering heeft gebracht en dat de regeringspartijen al weken zeggen dat het zal gebeuren, maar dat het niet gebeurt.

U zegt in één zin dat ze ondertussen eigenlijk beschermd zijn, maar ook dat u ruimte wilt maken om daar wegen, scholen en zorginstellingen op te bouwen. Het is toch een mirakel dat de 12.500 hectare kwetsbaarste bossen die we in Vlaanderen hebben, precies allemaal bestemd zouden zijn en nodig om er zorginstellingen op te bouwen. Alsof er in Vlaanderen geen tienduizenden hectaren harde bestemmingen nog onbebouwd liggen te wachten die daarvoor kunnen worden gebruikt en waarbij de zonevreemde kwetsbare bossen kunnen worden ontzien. Het is een kwestie van keuzes maken. Het blijft een jammere vaststelling dat u er niet in slaagt om samen met deze regering die keuzes te maken terwijl ze nochtans evident zijn. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Wie van de N-VA wenst iets te zeggen, behalve de heer Vandaele? (*Gelach*)

De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceysens (CD&V): Op het gevaar af dat hier straks opnieuw iemand met een wapen staat te zwaaien ... Ik zal dus heel voorzichtig zijn in mijn reactie.

Ik zou het beeld willen weghalen dat men hier probeert te creëren, namelijk dat wij hier zitten te dralen terwijl intussen buiten de kettingzagen volop draaien en er hectares bossen verdwijnen. Er is vandaag een heel duidelijke procedure voor de ontheffing op het verbod op ontbossing, zoals dat heet, en ik betreur eigenlijk dat u dat niet meeneemt in uw overweging. U geeft daarmee een heel andere beeldvorming.

CD&V staat volledig achter die kaart en wij hebben dezelfde bemerkingen gemaakt deze week, vorige week en de week voordien. We hebben gezegd dat al die planningsinitiatieven die de afgelopen jaren met veel zorg door lokale en provinciale besturen en door de gewestelijke overheid zijn genomen, vandaag niet op de schop moeten, en dat het initiatief juist moet zijn.

Mijnheer Vandaele, u hebt de minister vorige week een bijl overhandigd. Misschien had u die bijl beter gebruikt om uw collega in de Westhoek in bedwang te houden die moord en brand schreeuwde dat een van de weinige bossen die daar zijn, Nonnebossen en Vijverbos, werden beschouwd als waardevol bos.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voor mijn fractie is het heel belangrijk – en dat heb ik al meermaals in de commissie gezegd – dat er juiste kaarten zijn. U weet allemaal dat er op de ontwerpkaarten alleen al van de Vlaamse administraties een duizendtal opmerkingen zijn en dat die kaarten dus moeten worden bijgestuurd.

Wat de heer Ceyssens hier zegt, wil ik alleen maar mee ondersteunen: op dit ogenblik zijn die zonevreemde bossen ook al beschermd.

Mijnheer Sanctorum, voor onze fractie is de toekomst inderdaad heel belangrijk. Maar voor ons is het ook heel belangrijk dat we een goed akkoord hebben. Liever deze of volgende week een goed akkoord dan vorige week een slecht akkoord. Ik heb er alle vertrouwen in dat er straks zal worden geland en dat dan de juiste kaarten zullen voorliggen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, stop toch met te zeggen dat die bossen juridisch voldoende beschermd zijn. Ik heb al gezegd dat ik een schriftelijke vraag heb gesteld over hoeveel ontheffingen voor ontbossing er al zijn geweest sinds het Bosdecreet, sinds 2015. Het antwoord daarop was 92. Minister, u zei daarnet dat u een precies overzicht kunt geven van waar die zich bevinden, maar waarom hebt u dan op mijn schriftelijke vraag geantwoord dat u niet kunt zeggen waar die zijn. Ik vroeg over welke plekken het ging en waar die 91 ontheffingen zijn goedgekeurd, maar u kon daar toen niet op antwoorden. Ik zou dan wel heel graag dat overzicht zien, minister.

En als een dossier driemaal op de regering komt – een minister komt niet met een dossier naar de regering als dat nog niet klaar is – en u dan zegt dat u omzichtig te werk wilt gaan, dan zijn er politieke spelletjes bezig. Dit wordt inderdaad een soap. Binnenkort komen ook de boekjes en de serie 'Joke zoekt kaart' uit. Ons geduld geraakt wel stilaan op.

De voorzitter: De heer Bijlman heeft het woord. *(Gelach)*

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik veronderstel dat u mij bedoelt.

Minister, mijn ontgoocheling vrijdag was natuurlijk minstens even groot als die van de collega's, groter zelfs, want ik denk dat we toch al wat energie hebben gestopt in dit dossier. Ik ben ook ontgoocheld omdat ik nu mijn bijl kwijt ben.

De N-VA blijft erbij dat dit dossier rijp is voor een beslissing. Als er problemen zouden rijzen voor scholen of wat dan ook, zoals de minister zegt, dan is er de mogelijkheid van een ontheffing door de Vlaamse Regering. En voor andere zaken die moeten worden aangepast aan de kaarten, is er natuurlijk ook het openbaar onderzoek.

Wanneer particulieren schade zouden ondervinden, dan is er het systeem van planschade, zoals de minister zei. Wij zien dan ook geen probleem om het dossier nu goed te keuren.

Mijnheer Ceyssens, wat een of andere lokale afdeling daar ook over mag beweren, wij laten ons daar minder door leiden dan andere partijen. *(Applaus van Matthias Diependaele)*

Mijn fractieleider heeft voor mij geapplaudisseerd. Kan dat in het verslag worden opgenomen? *(Gelach)*

Het parlement heeft een decreet goedgekeurd. Ik reken erop dat de regering dat decreet inderdaad loyaal uitvoert. *(Applaus bij de N-VA)*

Minister Joke Schauvliege: Voor alle duidelijkheid: ik wil nog eens herhalen wat ik al een paar keer heb gezegd. Uiteraard zullen we het decreet en de criteria die daarin staan, respecteren. Ik hoop zelf ook dat die kaart snel wordt goedgekeurd. Ik was uiteraard ook ontgoocheld omdat de Vlaamse Regering daar vorige week vrijdag nog niet mee kon landen. Uiteraard zal die kaart voldoen aan de criteria zoals die zijn opgenomen in het decreet. Mijnheer Sanctorum, u hoeft zich daar dus geen zorgen over te maken.

Mevrouw Meuleman, ik wil echter nog eens herhalen dat die bossen op dit moment ook beschermd zijn. U hoeft helemaal niet te doen alsof die bossen nu vogelvrij zijn verklaard. Het verschil is dat, nadat die kaart zal zijn goedgekeurd, de ontheffingen zullen gebeuren door de Vlaamse Regering. Voordien, voor die kaart er was, gebeurden de ontheffingen door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). De criteria op basis waarvan die afweging gebeurt, zijn echter vergelijkbaar met de criteria die vandaag door het ANB worden gehanteerd.

Men verwijst altijd naar de 91 dossiers. Als ik daarnet zei dat ik een overzicht wil geven, dan gaat het ook over het aantal ontheffingen. Het klopt dat onze diensten niet beschikken over een gedetailleerd overzicht, maar het is natuurlijk inderdaad zo dat er een paar afwegingen gebeuren op basis van een aantal elementen. Ik heb daarnet een aantal voorbeelden gegeven. Dat gaat om de aanleg van fietspaden, om bouwvergunningen voor ziekenhuizen, zorginstellingen, scholen en dergelijke meer, waarvoor dan inderdaad die ontheffingen worden verleend.

Geachte leden, uiteraard is het keuzes maken. Deze Vlaamse Regering heeft de intentie, en ik zeker ook, om die kaart te laten goedkeuren. We hebben die trouwens al een eerste keer aan de Vlaamse Regering voorgelegd. De eerste beslissing is daaromtrent al genomen. Het klopt dat er heel wat opmerkingen waren. Ik wil nogmaals herhalen dat het niet zo is dat in de Vlaamse Regering of binnen partijen in die Vlaamse Regering het idee zou leven dat we dat niet mogen doen, dat we die bossen niet gaan beschermen. Daar gaat het niet om. Iedereen wil dat die kaart er komt en dat die bossen worden beschermd. Het klopt dat er nog een aantal opmerkingen waren. Die worden nu nog verder in detail bekeken, qua correctheid en dergelijke meer. Daarom hebben we vorige week beslist om dat op de agenda van vrijdag te plaatsen. Dit heeft dus niets te maken met enige obstructie omdat men deze kaart helemaal niet zou willen, maar nogmaals, het gaat hier over een belangrijke beslissing, die goed moet gebeuren. Mijnheer Vandaele, het is beter om inderdaad wat tijd te nemen, om dat niet met de botte bijl te doen, maar misschien wel met een fijne kam. Ik heb een cadeautje voor u mee. Ik heb een fijne kam mee, zodat we de juiste beslissing kunnen nemen. *(Gelach. Minister Joke Schauvliege overhandigt een kam aan Wilfried Vandaele. Applaus)*

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Wij doen hier dan de moeite om vragen te stellen, en wij krijgen niks.

Laten we opnieuw even serieus worden. Minister, voor alle duidelijkheid, niemand twijfelt eraan dat iemand in dit parlement de principes in vraag stelt, zijnde dat er een betere bescherming moet komen en dat er een kaart moet komen. Het punt is dat het al een stuk delicaat wordt zodra het eens concreet wordt. Dat illustreert ook het voorbeeld dat mevrouw Meuleman aanhaalt. Plots verdwijnen er toch stukken bos op zeer korte tijd. Hoeveel waren het er? 91. Die bescherming is dus zeker niet absoluut.

Ik ben wel bezorgd over die kaart. Dat die voldoet aan de voorwaarden van het decreet, dat zou er natuurlijk nog aan moeten ontbreken. Wat die kaart uiteindelijk zal worden, daar heeft het parlement echter totaal geen controle over. Dat zal op basis van de ontwerpkaart van ANB zijn, maar dan kan daar nadien nog van alles mee gebeuren, ook conform het decreet. Ik maak me dus wel zorgen en ik reken op u. Ik reken erop dat u vrijdag een beslissing neemt en dat u die kaart ook overmaakt aan de leden van dit parlement.

Bruno Tobback (sp.a): Ik kan die bezorgdheid natuurlijk alleen maar delen, ook na het horen van alle interventies. Ik wil er immers toch nog even op wijzen, en dat is het meest onrustwekkende in heel dit verhaal, dat het enige voornaamste effect van het goedkeuren van die kaart door de Vlaamse Regering is dat ze in openbaar onderzoek zal gaan. Met andere woorden, iedereen die daar

dan flagrante fouten, dikke problemen, onvoorstelbare, foute beslissingen in zou zien, die kan die dan kenbaar maken.

Het feit dat men niet bereid is om een kaart goed te keuren en voor te leggen aan de Vlaamse bevolking en alle belanghebbenden, maar dat men er eerst met de fijne kam of met de botte bijl of met wat dan ook onder elkaar over gemarchandeerd heeft, kan toch alleen maar betekenen dát men aan het marchanderen is en dat men een aantal dingen aan het proberen in te kleuren is die men liever niet uitlegt aan de bevolking alvorens men die bevolking er haar mening over vraagt. Er zit genoeg kennis van grond, van bossen en van terreinen in Vlaanderen, al was het maar bij de eigenaars, om in dat openbaar onderzoek die opmerkingen te maken. Het feit dat u het niet durft of wilt voorleggen, kan mij alleen maar doen concluderen dat u 'achter 't gat' eerst een paar dingen geregeld wilt hebben, eerst een paar deals gesloten wilt hebben of een paar koppelingen gemaakt wilt hebben, collega's van de meerderheid, alvorens u daar mee naar de Vlaamse burger gaat. Als dat niet onrustwekkend is, dan weet ik het niet. In elk geval heeft het feuilleton lang genoeg geduurd, collega's. Stop met aflevering 38. Ik zou zeggen, collega's, maak nu eindelijk de brug. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Green Deals voor een vergroening van de economie

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, als we onze welvaart in de toekomst veilig willen stellen, dan zullen we ervoor moeten zorgen dat onze economie kan blijven groeien, maar het liefst niet ten koste van de natuur. We hebben zonet een mooi debat gehad over natuur. Vervuiling kost geld en we hebben in Vlaanderen geen grondstoffen. Om al die redenen hebben deze regering en dit parlement in zijn geheel beslist dat onze economie een omslag moet maken. Er wordt veel gesproken over circulaire economie en over het vergroenen van de economie. Dat zijn goede dingen. Tegelijkertijd heeft deze meerderheid ook beslist dat we dat dit keer niet gaan doen door een gigantische administratie op te richten en door een heel regelkader te organiseren. Neen, die omslag vergt ook een cultuuromslag en moet dus van onderuit kunnen komen. Innovatie en participatie zijn twee leidende principes in deze omslag.

Minister, om die reden hebt u het principe van de Green Deals, ofwel, voorzitter, de groene-economieconvenanten, in het leven geroepen. Deze maandag werd het eerste convenant ondertekend met betrekking tot deelauto's en deelfietsen. Er werd een ambitie naar voren geschoven, minister van Energie, om het aantal deelauto's te verdubbelen. Er werd een doelstelling geformuleerd om met alle partners samen tegen 2020 het aantal deelwagens te verdubbelen.

De bedoeling is dus dat de partners, steden en gemeenten, privébedrijven en de overheid, samenwerken om deze doelstellingen te realiseren. Wat is na de ondertekening maandag, een feestelijk evenement, het vervolgtraject voor deze convenanten om de doelstelling te behalen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, dank u wel voor uw vraag. Het klopt dat wij een totaal nieuw instrument hebben. De eerste Green Deal of groene-economieconvenant die we afsluiten is een initiatief van de administratie Leefmilieu, Natuur en Energie, waar wij inderdaad samen met private partners een soort contract afsluiten en daar heel concrete doelstellingen in zetten over waar

we de leefmilieudoelstellingen willen halen en waar we de omslag maken naar een groene economie in Vlaanderen. De eerste deal is er over gedeelde mobiliteit, met heel concrete doelstellingen rond autodelen, carpoolen en fietsdelen. Dat initiatief is genomen door Autodelen.net, Taxistop, The New Drive en The Shift. Ondertussen zijn er 83 contractanten, dus 83 partijen die dat contract hebben ondertekend.

Hoe gaat dat concreet in zijn werk? In het convenant zelf, in het contract, staan tal van doelstellingen maar ook maatregelen die al die verschillende partners willen nemen. Er wordt een stuurgroep opgericht, waarin de initiatiefnemers zitten en ook de anderen die willen aansluiten. We zijn aan het kijken hoe we het werkbaar kunnen maken, want een zeer ruime stuurgroep van 83 is misschien niet de optimale constructie. De initiatiefnemers zullen daar zeker in zitten, onze diensten en de administratie Mobiliteit en Openbare Werken. Zij zullen heel concreet jaarlijks alles goed opvolgen, dat in rapporten stoppen en kijken hoever iedereen staat met de engagementen die men is aangegaan.

De overheid gaat dat ook faciliteren. Wat er niet in die contracten zit, is dat we zomaar vanuit de overheid met een subsidiebedrag komen. Maar als er concrete vragen, verzuchtingen of knelpunten zijn op het terrein, willen we die mee helpen oplossen vanuit de verschillende diensten. Het kan soms gaan om regelluwe zones, waarbij we enigszins buiten de lijntjes kleuren en proberen te experimenteren. Samen zoeken naar een financiering behoort ook tot de mogelijkheden. Op die manier werken we verder met die convenanten.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, op het einde hebt u twee belangrijke punten aangehaald: buiten de lijntjes kleuren –dat is natuurlijk voor interpretatie vatbaar– en regelluwe zones. Regelluwheid is een concept waarmee we veel meer aan de slag moeten gaan. In het verleden hebben we milieubescherming al te vaak tegenover economische innovatie gezet. Heel vaak belemmert dit net innovatie in milieubescherming. Bedrijven die met een nieuw product nog veel beter de doelstellingen zouden kunnen realiseren dan wij met al onze decreten zouden kunnen dromen, lopen soms tegen heel formele voorwaarden aan. Ik ben dus zeer verheugd dat regelluwheid bij deze Green Deals een belangrijk element zal zijn om op die manier innovatie en ecologische bescherming een boost te geven.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): We zijn heel blij met het opstarten van de Green Deals. We zijn daar zelf al heel lang supporter van en vragende partij voor. We zullen daar regelmatig op terugkomen zodat er groei kan in zitten en zodat het aanzwengelen van de circulaire economie, die een doelstelling is die door de Vlaamse Regering wordt vooropgesteld in Visie 2050, ook vandaag al kan beginnen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Uit het laatste persbericht blijkt dat dit breder gaat dan slechts één domein. Het gaat ook over mobiliteit, wegen en energie. Het betreft ook de bevoegdheden van de ministers Weyts en Tommelein. Die regelluwe zones waar de heer Schiltz het zonet over had, vragen wij ook op andere domeinen. De regering moet dat ook toelaten en dus vragen we u wanneer u daar samen met uw collega's hard werk van kan maken.

De voorzitter: De heer De Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Ik was maandag zelf ook aanwezig om als een van de partners, de huisvestingsmaatschappij 'De ideale woning', het charter mee te ondertekenen. Ook onze fractie staat daarachter.

Het was goed te zien dat het initiatief mee gedragen werd door drie ministers. Het zal van belang zijn dat er terugkoppelmomenten kunnen zijn ten aanzien van het parlement. Waarschijnlijk zullen er nog knelpunten opduiken in de regelgeving, die weggewerkt kunnen worden. Daartoe kunnen vanuit het parlement initiatieven worden genomen.

Minister Joke Schauvliege: Ik dank u voor de positieve reacties. Het is inderdaad een mooie samenwerking tussen de private partners en de drie ministers uit de Vlaamse Regering. Er komen nog meer van dergelijk convenanten aan. Het volgende zal wellicht dat rond circulaire economie zijn. Dat is ook een van de speerpunten van deze Vlaamse Regering.

Regelluwigheid is een van de elementen die in die convenanten staat. De bedoeling is dat er concrete voorstellen en projecten op tafel komen en dat we daar op basis daarvan werk kunnen van maken. We weten dat als we die omslag maken, we af en toe ook wel restricties tegenkomen, zowel in de ruimtelijke ordening als in de milieuregelgeving of op tal van andere vlakken. Dan moet je inderdaad soms de moed hebben om dat opzij te zetten. Mijnheer Gryffroy, het klopt dat we vanuit de Vlaamse Regering het juiste kader zullen moeten schetsen om ervoor te zorgen dat dit op een correcte manier kan gebeuren.

Ik verwacht veel van de stuurgroep en ik denk dat daar de dynamiek zal zitten. Daar zal ook iedereen voor zijn verantwoordelijkheid moeten worden gesteld. Het is fijn om ergens een handtekening onder te zetten, maar er is ook opvolging nodig.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik weet dat het al laat is en dat wij al een lange dag achter de rug hebben, maar ik wil toch even vragen om bij dit thema en deze vraag stil te staan. Wat u hier vandaag ziet gebeuren, is opnieuw een nieuwe manier om aan politiek te doen. Rechtstreeks de hand uitreiken naar burgers, naar organisaties. Afstappen van het rigide kader dat stelt dat de wetgeving het enige is wat telt. Zoeken naar reële oplossingen om een transitie, een omslag, een vernieuwing in ons economisch weefsel te realiseren.

Minister, dat is een zeer goede zaak. Ik wil u oproepen om het participatieve luik van dit verhaal hoog te houden. Het zijn niet altijd de georganiseerde federaties maar soms ook zeer creatieve burgers die mee oplossingen kunnen aandragen. Het vehikel van de Green Deals mag niet alleen een overlegstructuur blijven, maar moet vooral zorgen voor daadkracht en innovatiekracht. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opmaak van jachtplannen

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het zonder toestemming inkleuren van percelen in jachtplannen

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik heb weer kranten bij. Daarnet stonden er in die kranten straffe uitspraken van uw collega over het Eurostadion. Dit keer zijn het straffe uitspraken van Vogelbescherming Vlaanderen, die oproept: 'Check of uw tuin niet zonder uw toestemming is geannexeerd als jachtgebied.' 'Vier op vijf percelen blijken na controle illegaal jachtgebied.' Dat zijn allemaal toch uitspraken die getuigen van een groot wantrouwen van Vogelbescherming Vlaanderen ten aanzien van de jacht.

Wat de jachtplannen betreft, weten we alleszins dat sinds het Jachtvoorwaardenbesluit van 2014 enerzijds de arrondissementscommissarissen de opdracht hebben om de jachtplannen op te maken, en dat anderzijds het Agentschap voor Natuur en Bos ervoor zal zorgen dat deze jachtplannen digitaal ontsloten worden, zodat ze door iedereen kunnen worden geconsulteerd.

Uiteraard hebben we in de kranten ook de reacties gelezen van de Hubertus Vereniging Vlaanderen, die de uitspraken van Vogelbescherming Vlaanderen nuanceert en duidelijk aangeeft waarom een aantal kaarten nog niet digitaal ontsloten zijn. Dat is te wijten aan enerzijds de eigendomsovergangen, en anderzijds aan de wijziging van aanpak, in die zin dat percelen die kleiner zijn dan 1 hectare vroeger niet uitgetekend dienden te worden en vandaag wel.

Minister, welke middelen zult u ter beschikking stellen of welke maatregelen zult u treffen om ervoor te zorgen dat de jachtplannen zo snel mogelijk digitaal ontsloten zijn?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, eigenlijk is het heel eenvoudig: je dient een jachtplan in en daarin neem je alleen die percelen op waarover je effectief de jachtrechten hebt. Dat lijkt mij een helder, verdedigbaar en duidelijk te interpreteren principe. Als we naar de praktijk kijken – en ik denk dat Vogelbescherming Vlaanderen goed werk heeft geleverd door dat toch voor ongeveer acht- tot negenhonderd percelen te doen – stellen we vast dat nogal wat jachtplannen op de een of andere manier heel wat percelen bevatten die eigenlijk niet ingekleurd hadden mogen zijn omdat men niet kan aantonen dat er over die percelen jachtrechten gelden.

Ik wil voorzichtig zijn met het extrapoleren van die steekproef. Het is een niet-wetenschappelijke steekproef. We gaan dus niet zeggen dat we dat kunnen uitbreiden naar het hele Vlaamse grondgebied. Maar het is, denk ik, op zijn minst een ernstige indicatie dat nogal wat – en ik zeg eigenlijk: te veel – jachtplannen vrij slordig worden ingekleurd. En dan denk ik, minister, aan waartoe u zich inderdaad, op aandringen van mezelf en mijn fractie en ook andere fracties, hebt geëngageerd: het digitaal ontsluiten van alle jachtplannen op een eenduidige manier, zodanig dat elke eigenaar kan bekijken hoe het met zijn perceel zit. Dat is een ongelooflijk goede zaak en ik heb er alle vertrouwen in dat dit tegen de zomer zal zijn afgerond.

Maar als ik nu de schaal zie waarop er toch blijkbaar fouten zitten in die jachtplannen, dan stel ik de concrete vraag welke bijkomende initiatieven u zult nemen om ervoor te zorgen dat de jachtplannen die worden ingediend, correct zijn, in die zin dat ze geen of toch zo weinig mogelijk percelen bevatten die niet-ingekleurd in het jachtplan zouden mogen zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het klopt dat de manier waarop die jachtplannen worden ingediend en goedgekeurd, in 2014 gewijzigd is. Toen is eigenlijk een hele omslag gemaakt: voortaan waren de goedkeuring en het nakijken van de jachtplannen de verantwoordelijkheid van de arrondissementscommissarissen. We hebben toen ook afgesproken, en in 2016 verijnd, dat in de toekomst, als er nieuwe percelen worden opgenomen in die jachtplannen, daarvoor een schriftelijke toelating moet zijn.

Er staat sinds 2016 ook heel uitdrukkelijk in wat er allemaal in die schriftelijke toelating moet staan. Dat wil dus eigenlijk zeggen dat het probleem dat deze week is aangekaart in kranten, zich in de toekomst niet meer zal voordoen. Want als er nieuwe percelen aan die jachtplannen worden toegevoegd, moet daar een

schriftelijke toelating bij zitten van de eigenaar. Het is de taak van de arrondissementscommissarissen om dat op te volgen.

Waar zit nu het probleem? In de jachtplannen die van voordien al vastliggen. Daarin zitten er inderdaad een aantal zaken die niet kunnen. Iedereen voelt aan dat dit een situatie is die niet aanvaardbaar is en waarvoor we een oplossing moeten zoeken. Ik denk dat alle betrokken partijen dat ook willen. Niemand is erbij gebaat dat er fouten zijn en dat er tuinen en straten voorkomen in die plannen.

Wat is de oplossing? Vanaf juli 2017, heel binnenkort dus, zullen al die jacht-plannen digitaal door iedereen, door elke burger, raadpleegbaar zijn. Daarin zul je ook kunnen nakijken of je perceel op een jachtplan staat. En als je daarvoor dan geen toelating hebt gegeven, kun je heel eenvoudig een berichtje sturen naar de arrondissementscommissaris. En dan wordt je perceel daaruit gehaald. Het kan nadien ook niet meer worden teruggeplaatst, want daarvoor moet er een schriftelijke toelating zijn.

Het is heel belangrijk dat we die stap zetten, want het gaat inderdaad over een erfenis die we uit het verleden, toen het inderdaad allemaal manueel en niet altijd even efficiënt gebeurde, hebben meegenomen. Ik denk dat we dat kunnen oplossen via die digitalisering en dat we op die manier die fouten eruit kunnen halen.

Wat kan en zal ik nog bijkomend doen? Ik zal heel binnenkort alle arrondissementscommissarissen en alle betrokken partijen rond de tafel zetten en bij mij roepen om samen naar oplossingen te zoeken. Ik herhaal dat ik het jammer vind dat het zou worden voorgesteld alsof de ene groep tegenover de andere staat, vogelbescherming tegenover jacht, jacht tegenover vogelbescherming. Ik denk dat we allemaal samen oplossingen kunnen vinden, ook met de arrondissementscommissarissen, die hierin een heel belangrijke taak hebben en die ook de verplichting hebben om dat goed en degelijk te doen en daarop voldoende controle uit te oefenen. Ik zou ze allemaal rond de tafel zetten en op die manier naar bijkomende oplossingen zoeken. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen, alle betrokken organisaties, bereid zullen zijn om rond de tafel te zitten en die oplossingen verder uit te werken.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan het enkel onderschrijven.

Ik ben blij te horen dat we in juli een volledig overzicht zullen hebben van die digitale jachtplannen. Namens de jachtsector wil ik zeker meegeven dat zijzelf mee vragende partij zijn voor een grotere transparantie, in tegenstelling tot wat Vogelbescherming Vlaanderen misschien laat uitschijnen. Ik denk dat dat zeker mag worden benadrukt. Verder hebben we het in de commissie al meermaals gehad over de workload voor de arrondissementscommissarissen. Nogmaals, ik ben blij te horen dat het in juli allemaal in orde zal zijn.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik was een beetje – of toch wel heel erg – verrast door de communicatie van de Hubertus Vereniging Vlaanderen, die zegt: 'Ja, we hebben vastgesteld dat 231 hectare moet worden uitgekleurd. Waarover hebben we het? Vlaanderen bevat maar liefst 1 miljoen hectare – naar boven afgerond – jachtgebied. En dan is 231 hectare toch niets.' En dan ben ik beginnen nadenken. 1 miljoen hectare op een totaal van 1,3 miljoen hectare voor heel Vlaanderen, zou eigenlijk betekenen dat bijna elk perceeltje waar niet effectief een gebouw of een straat ligt, opgenomen zou zijn in jachtgebied. Dat lijkt mij vreemd. Ik beschuldig niemand, ik zeg alleen dat dat mij vreemd lijkt. 1 miljoen hectare op 1,3 miljoen zou bijzonder veel zijn.

Minister, in dat opzicht juich ik enorm toe wat u hebt aangekondigd: een rondetafel met onder andere die arrondissementscommissarissen. Want dat zijn inderdaad Vlaamse regeringscommissarissen, door de Vlaamse Regering benoemd. En

u kunt die gebruiken als instrument om deze regelgeving na te leven of na te kijken. Dat is trouwens ook expliciet hun taak.

Ik heb een heel concrete vraag voor u. Wilt u hun alstublieft vragen om ook voor elke provincie na te gaan waar de overlappings zitten op de verschillende ingediende jachtplannen? Want ik vermoed dat een groot stuk van de verklaring over het enorme aantal hectaren jachtgebied, zit in overlappings die in principe niet zouden mogen kunnen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik ben minder tevreden met uw antwoord. Ter attentie van mevrouw Peeters wil ik mijn verbazing uitdrukken. U bent hier altijd de grootste verdediger van het eigendomsrecht in Vlaanderen. Ik zou denken dat u dan ook het absolute recht van een eigenaar om te weten wat er op zijn grond is en wie daar gebruik van maakt om welke reden dan ook, zou verdedigen. Maar blijkbaar primeert voor u een jachtverlof op het eigendomsrecht en vindt u het normaal dat als je een geweer hebt, je dat niet moet respecteren, ook niet in het inkleuren.

Minister, ik wil u een dringende vraag stellen. In plaats van de passieve aanpak die u nu voorstelt – we gaan dat allemaal publiceren, zoek het op, want dat is een boodschap aan de eigenaars, het zal online staan en trek er uw plan mee – ... Het lijkt me vanuit het respect voor ieders eigendomsrecht toch de evidentie zelf dat wanneer uw grond, of dat nu uw tuin, uw huis, uw zwembad, uw trampoline of wat dan ook is, is ingekleurd of opgenomen in een jachtplan, u door de opsteller of de goedkeurder van dat jachtplan actief op de hoogte wordt gebracht, en daar al of niet uw toestemming over mag geven. Ik roep u dan ook hard op om dat systeem te maken in plaats van u ervan af te maken met de woorden: kleur uw plannetjes, we gaan ze online zetten en de eigenaars kunnen hun plan trekken. Dat is geen respect voor het eigendomsrecht.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ook ik val van mijn stoel om te horen dat er zoveel gebied in Vlaanderen jachtgebied is. Ik maak me vooral zorgen over de veiligheid van burgers en de nabijheid van jacht bij bewoning, tuinen en andere privédomeinen waar ook recreërende, spelende en werkende mensen zijn.

Minister, de heer Tobback was me voor met zijn vraag. In al die oude jachtplannen is er vaak geen toestemming van eigenaars voor sommige percelen. Zou het niet logisch zijn dat de jagers zelf en degenen die de jachtplannen beheren, toestemming vragen aan de eigenaars van de percelen op de oude jachtplannen, om dat als jachtplan in te kleuren? Pas dan kun je van een heldere situatie spreken, zodat elke burger wordt geïnformeerd als er bij wijze van spreken een tram door zijn tuin zou passeren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Het moet duidelijk zijn. Iedere eigenaar, of men nu voor of tegen de jacht is, heeft het recht om te beslissen of er op zijn grond wel of niet kan worden gejaagd. Zitten daar mensen bij die bewust domein hebben ingekleurd die ze niet moesten inkleuren, dat zal wel. Maar evenzeer is het zo dat die oude kaarten die destijds op een tienduizendste moesten worden ingekleurd en waar gebieden kleiner dan 1 hectare niet moesten worden ingekleurd, bij de overgang in 2014 ongetwijfeld ervoor hebben gezorgd dat we in deze situatie zitten. Het is dan de verdienste van deze minister dat ze op dit moment alles heeft ingezet op digitalisering enerzijds, en anderzijds dat elke burger ook toegang geeft tot die informatie.

Eerlijk gezegd, mijnheer Tobback, ik kan mijn oren niet geloven als u hier een kwartier geleden staat te roepen: leg die kaart ter inzage zodat iedereen ze kan zien en er alle fouten uit kan halen. En nu zegt u: maar nu moet de burger er zelf alles uit halen, u moet ze eruit halen, minister. Wat is het nu? (*Applaus bij CD&V*)

Minister Joke Schauvliege: Afhankelijk van het thema zijn er blijkbaar andere overtuigingen in het parlement. Ik wil herhalen dat we voor nieuwe percelen toepassen wat u vraagt, mijnheer Tobback, mijnheer Caron en anderen. Dat is dat er een schriftelijke toestemming moet zijn van de eigenaar. Het klopt dat de oudere plannen zijn omgezet naar digitale plannen, en dat er inderdaad een aantal zaken fout zijn gelopen. Dat moet eruit, dat vind ik ook, en dat is de taak van de arrondissementscommissaris. Dat is zo beslist en daarom is het logisch dat we met die arrondissementscommissarissen samenzitten, maar ook met de betrokken partijen om uit te zoeken hoe we dat nu zo goed en zo snel mogelijk oplossen.

Het feit dat die kaarten voor iedereen raadpleegbaar zijn vanaf juli 2017, dus heel binnenkort, dat is al een heel belangrijke stap om ervoor te zorgen dat het snel kan gaan. Natuurlijk zijn er ook een aantal knelpunten op het terrein die ons worden gesignaleerd, bijvoorbeeld de toegang tot het kadaster, om goed te weten wie de eigenaar is. Vaak zit daar nog een verschil in. Soms kan de gebruiker het jachtrecht verlenen, soms is dat de eigenaar. Er zijn ook een aantal juridische knelpunten die op dit moment door de Hubertus Vereniging Vlaanderen worden onderzocht om te weten hoe ze dat kunnen oplossen. Ik heb begrepen dat ze al contact hebben gehad met de federale overheidsdienst om na te gaan hoe ze dat vlotter kunnen laten verlopen.

En dat stemt mij positief, in die zin dat ook de Hubertus Vereniging Vlaanderen daar een oplossing voor wil. Zij willen ook niet dat daar gronden worden aangemeld waar geen toelating voor is. Ik denk dat we dat het best, het snelst en het meest pragmatisch kunnen oplossen door iedereen rond de tafel te brengen en samen te zoeken wat de beste en de snelste weg is. En ondertussen is voor de nieuwe percelen de schriftelijke toelating verplicht. Dat hebben we al beslist. En daarnaast zorgen we ervoor dat iedereen via die digitale kaart ondertussen ook op een vrij efficiënte manier kan zeggen: mijn perceel moet eruit. Dat kan snel gaan. Dat kan op die manier heel vlot gaan. En dan kunnen we ook heel snel de fouten die daarin zitten, rechtzetten.

Lydia Peeters (Open Vld): Collega's, ik ben alleszins blij te vernemen dat we tegen juli de volledige transparantie krijgen in die digitale kaarten.

Tegelijkertijd, collega Tobback, wil ik u ook wel even bedanken, omdat u hier nogmaals 'en plein public' wilt bevestigen dat wij met Open Vld inderdaad een groot pleitbezorger zijn van de bescherming van de eigendomsrechten, in tegenstelling tot u, maar dat wisten we al. Dank u. (*Applaus*)

Piet De Bruyn (N-VA): U hebt niet geantwoord op mijn bijkomende vraag of u er in het overleg met de arrondissementscommissarissen voor zult pleiten dat ze effectief ook nagaan, op een uniforme manier, of er sprake is van overlappingsen en dat die eruit gehaald worden. Ik denk dat dat een groot stuk van het probleem kan verklaren.

We hebben in het kader van een compromis inderdaad aanvaard dat schriftelijk bewijs enkel nodig is voor nieuwe en uitbreiding van jachtplannen. Pacta sunt servanda, geen enkel probleem. Maar dan moeten we er natuurlijk wel van uit kunnen gaan dat de jachtplannen, zoals ze ingediend zijn, correct zijn en dat die correctieronde, waarbij men zich nu wat verschuilt achter allerlei technieken, ook een effectieve correctieronde was, waarna we kunnen vaststellen dat effectief de grootste fouten en gebreken eruit gehaald zijn, zodat we de plannen die voorliggen en die we digitaal zullen kunnen inkijken, dan ook kunnen vertrouwen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vertraging bij de aanleg van basisinfrastructuur voor de energietransitie

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, we zullen het nu hebben over de MIG6. Dat is niet de opvolger van de MIG 35, een jachtvliegtuig, maar dat is een netwerkplatform dat verouderd is en dat vernieuwd moet worden. Wat doet dat netwerkplatform? Dat moet alle gegevens verzamelen die de distributienetbeheerders meten bij de mensen thuis, bij de ondernemingen enzovoort, zodat leveranciers daarop kunnen inpikken en op die manier een juiste en tijdige factuur kunnen opmaken. Dat wordt beheerd door Atrias.

Normaal gezien was de planning bedoeld om klaar te zijn tegen 1 januari 2018. En ik moet zeggen dat ik er ook altijd op gerekend heb dat dat zou kunnen, want de vernieuwing van dit digitale datanetwerkplatform is heel belangrijk, enerzijds om ervoor te zorgen dat mensen ook in de toekomst tijdig en juist hun facturen kunnen krijgen, en dat wordt complexer, omdat mensen ook veel sneller veranderen van leverancier, en dan moet het correct kunnen gebeuren, maar ook als we vanaf 2019 de digitale meter willen invoeren, als we ons netwerk slimmer willen maken, maar vooral ook omdat we vandaag wel weten wat ons totale verbruik is – 52 terawattuur voor Vlaanderen, zegt men – maar men niet het gebruiksprofiel kent over de verschillende uren doorheen het jaar. En als we straks een energieplan, een energievisie, een energiepact moeten opmaken, dan moet je eerst cijfers hebben, want anders wordt het moeilijk om een correcte visie op te maken.

Minister, ik verneem dat 1 januari 2018 niet haalbaar zou zijn en dat men de opstart voor onbepaalde tijd zou uitstellen. Wat kunt u daar nog aan doen om dit toch nog tijdig af te krijgen, of toch zo snel mogelijk?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Bedankt voor uw vraag, mijnheer Gryffroy. Het is inderdaad zo, zoals u zegt, dat de Belgische netbeheerders voor elektriciteit en aardgas sinds enkele jaren aan het werken zijn aan één gemeenschappelijke 'clearing house'. En dat 'clearing house' is er inderdaad om de data tussen de netbeheerders en de leveranciers gemakkelijk en eenvoudig uit te wisselen.

Zoals u zegt, zal dat in heel het verhaal – het energieplan, de energievisie en het energiepact – een grote rol spelen. Het energieplan is er al, dat hebben we al besproken. De visie komt er vrij snel aan en het pact, daar zijn we volop aan bezig.

Bij dergelijke grote IT-projecten zijn tests van cruciaal belang. Ik heb ook de grote digitalisering meegemaakt in de banksector toen ik daar nog werkte, dat is al een tijd geleden. Blijkbaar zijn een aantal betrokkenen én netbeheerders én leveranciers nog niet helemaal klaar en het zou kunnen dat er uitstel wordt gevraagd. Morgen, zoals u wellicht wel weet, komen de netbeheerders samen om dit te bespreken en op 19 april wordt de beslissing genomen door het Marktcomité.

Ik heb heel duidelijk gemaakt dat een uitstel dat de uitrol van de digitale meter in het gedrang zou brengen, absoluut niet te verantwoorden is. We zijn, zoals u weet al, een van de laatsten in Europa om de uitrol te doen. We hebben nu gezegd: we gaan eraan beginnen met als startdatum voor de uitrol 1 januari 2019. Ik heb echter begrepen uit het antwoord dat ik heb gekregen bij mijn aandringen dat het uitstel niet langer zou duren dan september 2018. Dus, het is inderdaad juist: januari zal waarschijnlijk niet worden gehaald. Maar men hoopt

dan toch zeker klaar te zijn tegen september 2018 en dat zou betekenen dat de uitrol van de digitale meter niet in het gedrang zou komen.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik ben blij dat u erachter zit, maar ik kijk natuurlijk naar het aspect van de digitale meter. De uitrol zou beginnen op 1 januari 2019, dan kunt u inderdaad zeggen dat september 2018 nog net haalbaar is, met nog wat uitstel en dergelijke, dat komt juist rond om eind 2018, begin 2019, te starten.

Ik ben het er 100 procent mee eens dat de mensen de juiste factuur moeten ontvangen als er een nieuw netwerkplatform wordt opgestart. Of dat dan begin 2018 is of eind 2018, dat maakt niet uit, de mensen moeten van de eerste keer de juiste factuur krijgen. Dat moeten we proberen te vermijden.

De juiste verbruiksprofielen op het distributienet kennen we momenteel nog altijd niet. Deze vraag stel ik al twee jaar. Iedere dag uitstel is een dag te veel. We hebben dat nu nodig, we kennen enkel het verbruiksprofiel op het Elia-netwerkniveau, maar niet wat daaronder gebeurt. Dat is nochtans belangrijk. We spreken over decentraal, over batterijen, en dan ontbreken die gegevens en ik moet nog eens negen maanden langer wachten. U kunt geen visie maken zonder cijfers.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het gebeurt vaker dat grote IT-projecten vertraging oplopen, maar dat mag geen verschoning zijn voor wat hier gebeurt. We weten al veel langer wat er moet gebeuren en dus is er geen enkele goeie reden te bedenken waarom dit op zich laat wachten.

Ik begrijp dat de netbeheerders naar de bedrijven wijzen en dat de leveranciers naar de netbeheerders wijzen, ik weet niet wat er precies aan de hand is. Ik weet ook niet of u het weet, minister. Op zich doet dat er weinig toe, maar ik denk dat het wel van belang is om te vermijden dat de kosten die dit uitstel met zich meebrengt, weer verhaald worden op de consument.

Ik heb begrepen dat de grote leveranciers IT'ers hebben ingehuurd om wel tijdig klaar te zijn met hun processen. Wel, als men niet tijdig kan starten, zullen die IT'ers wellicht langer in dienst moeten blijven, tot de effectieve start, dus er komen bijkomende kosten. Als het de fout zou zijn van de netbeheerders, hebben zij dezelfde problemen. In de beide gevallen riskeren we dus dat de extra kosten bij de consument terechtkomen. Ik wil dat dit vermeden wordt en ik vraag wat u daaraan wilt doen.

Minister Bart Tommelein: Ik zou kunnen zeggen: ik zal ze dwingen. Ik heb heel duidelijk gemaakt dat dit niet mag worden uitgesteld, dat de digitale meters niet in het gedrang mogen komen. Dat is voor mij inderdaad de eerste bekommernis.

Mijnheer Gryffroy, mijnheer Danen, natuurlijk ben ik het met u eens dat het allemaal het best zo snel mogelijk zou gaan en dat het in feite al eerder had moeten gebeuren. Zoals u weet, heb ik een vrij sterke dadendrang, maar ik ben niet de officiële baas van de leveranciers, noch van de netbeheerders. Mocht het bij mijn administratie liggen, dan zou ik zeggen: het moet en het zal. Dit zijn externe partijen. Die moeten klaar zijn en ik kan er als minister van Energie alleen maar op aandringen dat het zo snel mogelijk gaat en dat het uitstel tot een minimum wordt beperkt.

Aan de andere kant heb ik natuurlijk wel begrip voor een aantal problemen op technisch en digitaal vlak. Zoals u weet, ben ik niet alleen daadkrachtig maar ook heel begripvol.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik hoor het graag zeggen dat het al eerder had moeten gebeuren, en ook dat u zult aandringen. Ook ik zal dat doen, in mijn netwerk, om dat zo maar te zeggen. Als het uitstel het gevolg is van het feit dat men fouten in de facturering wil voorkomen, dan heb ik daar geen bezwaar tegen. Als het uitstel betekent dat de aanleg toch nog kan gebeuren voor de invoering van de digitale meters, dan heb ik daar ook geen bezwaar tegen. Ik ga ook honderd procent akkoord om te stellen dat de kosten niet mogen worden doorgerekend, mijnheer Danen. Ik vraag het al twee jaar: we hebben data-informatie nodig. Data zijn erg nuttig om een degelijke visie te kunnen uitwerken. Hoe sneller u over data beschikt, hoe beter voor uw energiebeleid en uw energiepact.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel om de werkmaatschappijen Eandis en Infrax te fuseren

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel van de minister om de distributienetbeheerders Eandis en Infrax te fuseren en de impact hiervan op de elektriciteitsfactuur

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het voorstel van de minister om Eandis en Infrax te fuseren en de impact hiervan op de elektriciteitsfactuur

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, u herinnert zich vast nog het interessante debat dat we hier in dit halfrond enkele weken geleden hielden over intercommunales en de afgeleide structuren. We hebben toen met zijn allen geconcludeerd dat er daarvan toch wel wat te veel zijn: te veel structuren en te veel mandaten. We zijn het erover eens dat daarin stevig moet worden gesnoeid. Niettegenstaande er in het verleden al heel wat stappen in de goede richting werden gezet, zijn er in de energiesector nog heel wat structuren en mandaten die zouden kunnen worden weggesnoeid.

Vorige week hebben we daarover in de commissie Energie een interessante gedachtewisseling gehouden. U hebt toen niet het achterste van uw tong laten zien over de manier waarop u het aantal structuren zou verminderen. Er wordt aan gewerkt, zei u. U benadrukte ook dat het er niet op aankomt om eenvoudig te decreteren wat er op het terrein moet gebeuren. Het gaat immers over structuren waarin lokale besturen aanhouder zijn. Ook zij hebben een vinger in de pap.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Vandaag zijn we een week later. U hebt een plan aangekondigd of neergelegd. Het is eigenlijk de lightversie van het plan van mijn fractie. Dat is evenwel niet de essentie. Gelet op het feit dat u vorige week hebt gezegd dat over deze zaak wordt gediscussieerd, dat er verschillende ideeën over bestaan en dat u als minister van Energie ook niet een directe impact hebt op wat er gebeurt en dat u moet samenwerken met de lokale besturen en de distributienetbeheerders, heb ik een vraag. Is dit plan het plan van de Vlaamse Regering? Is dat met de netbeheerders besproken? Zal dit plan, zoals u het hebt voorgesteld, worden uitgerold?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, begin deze week maakte de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) bekend dat de energiefacturen in Vlaanderen op tien jaar tijd met meer dan 100 procent zijn gestegen. Minister, u bent nog niet één jaar minister, dus ik wil zeker niet de schuld daarvoor in uw schoenen schuiven. Er is wel een groot verschil tussen de landsdelen: in Wallonië stegen de facturen met 40 procent, in Brussel met slechts 20 procent. Ik kan me voorstellen dat u zich afvraagt, wanneer zulke berichten binnenkomen, hoe u dat kunt maskeren en ervoor kunt zorgen dat ander nieuws prominenter in beeld komt dan dit nieuws. Ik heb daar begrip voor.

U kwam dus op het idee om de fusie van Eandis en Infrax te lanceren. U hoopte dat bepaalde media dat nog niet hadden gehoord en het bericht zouden opnemen. Inderdaad, dat gebeurde ook, met succes. U hebt daar volop mee kunnen uitpakken. U zei dat Eandis en Infrax moeten fuseren. De onderliggende intercommunales zult u zeggen dat ze kostenefficiënter moeten werken. U wilt ervoor zorgen dat ze minder kosten aan de Vlamingen zullen doorrekenen. U sprak ook van een forse besparing. Vandaag echter, één dag later dus, blijkt dat de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) stelt dat de besparing maximaal 1 procent kan zijn. Elk procentje is natuurlijk mooi meegenomen, maar in vergelijking met de stijging met 100 procent van de facturen is dat natuurlijk erg minimaal.

Beschikt u over andere elementen waardoor u zich sterk kunt maken dat de factuur met meer dan 1 procent zal dalen als de intercommunales en de net-beheerders beter samenwerken?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb niet de gewoonte om veel te herhalen van wat de leden voor mij hebben verteld, maar ik moet de heer Danen wel gelijk geven. Minister, ook ik was een beetje verbaasd toen ik deze week alle aandacht naar u zag gaan inzake uw plannen voor een fusie Eandis/Infrax. Ook ik verdenk u ervan om geprobeerd te hebben om de aandacht een beetje van de actualiteit weg te duwen waarin door de CREG werd gezegd dat op tien jaar tijd de energiefactuur is verdubbeld, met ongeveer gemiddeld 560 euro jaarlijks.

We hebben inderdaad vorige week in de commissie de discussie gehad en ook vorig jaar hebben we hierover al gediscussieerd. Vorige week hebt u uw fusieplannen al bekendgemaakt en gezegd welke richting u uit wilde. U hebt wel – daarmee antwoord ik misschien wel op de vraag van de heer Vandembroucke – gezegd dat het niet het plan is van de Vlaamse Regering maar uw visie. Wat is de verhouding daarover binnen de Vlaamse Regering?

De VREG heeft inderdaad gesteld dat een fusie van Eandis en Infrax nauwelijks impact zal hebben op de hoogte van de elektriciteitsfactuur, de stroomfactuur van de consument. Het is ons toch allemaal te doen om het naar beneden halen van die factuur. Wat is uw reactie op wat de VREG zegt, en wat zelfs energie-specialisten zeggen, dat de stroomfactuur in de toekomst nog zal stijgen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, dames en heren, de regering heeft inderdaad eind februari het decreet Lokaal Bestuur behandeld en heeft me toen de opdracht gegeven om werk te maken van een werkstuk dat een aanzet zou geven tot een hervorming van de distributienetbeheerders en de intercommunales die daaronder vallen.

U hebt mij vorige week in de commissie al ondervraagd. Ik heb toen al een aantal dingen gezegd die u ook in het krantenartikel hebt kunnen terugvinden.

Niet alles was zomaar eventjes doordacht. Er is me gevraagd hoever ik sta met de planning inzake de hervorming van de energie-intercommunales. Ik heb dan een deel van mijn ideeën, die ik niet alleen vanuit mezelf haal, maar waarover ik tijdens de voorbije weken een aantal gesprekken heb gevoerd met partijen, uit de doeken gedaan. Die plannen zijn uiteraard veel uitgebreider dan het artikel in de krant weergeeft. De geluiden dat ik niets aan de onderliggende structuur zou willen veranderen, kloppen voor geen meter. Mijnheer Danen, ik heb zelf het woord 'forse' besparing nooit in de mond genomen. Lees het artikel er nog maar eens op na. Dat staat niet in een quote van mij.

Dit is een aanzet die ik doe na een aantal gesprekken met de sector. Het is nu tijd om daarover verder te spreken met de betrokken partijen, met Eandis, met Infrax, met de distributienetbeheerders.

Verder doe ik alles wat mogelijk is binnen mijn bevoegdheden, want de energiefactuur – dat heb ik u deze morgen ook al gezegd – heeft vele componenten die lang niet allemaal onder mijn bevoegdheid vallen. Ik heb in de voorbije maanden al een paar keer boodschappen gekregen en gelezen in de krant dat de energiefactuur omhoog zou gaan omdat de beslissing was genomen over dingen die helemaal niet onder mijn bevoegdheid vallen en die de factuur doen stijgen. Ik heb dus niet alles in de hand.

Dit is een efficiëntieoefening die we moeten doen. Het is een van de vele initiatieven waarmee ik bezig ben. Ik vind het eerlijk gezegd nogal straf dat men nu al weet welke besparing de plannen slechts zouden kunnen opbrengen zonder dat men die plannen al heeft gezien. Ik vind het nogal straf dat men berekeningen begint te maken zonder dat men met mij het volledige plan heeft doorgenomen. Het cijfer van 1 procent – en elk procent is belangrijk – is blijkbaar gebaseerd op de studie-Berger, die is voorgesteld aan de VREG.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Daarmee zegt de VREG dus dat dat cijfer, dat die 1 procent niet gebaseerd is op mijn plannen, maar op plannen die zijn voorgesteld aan de VREG waar ik zelf helemaal niets te maken heb. Het zijn alleszins niet mijn cijfers.

Ik ben 100 procent voor een onafhankelijke regulator, iedereen weet dat. Toen ik destijds in dit parlement met Media bezig was, was ik heel hard voorstander van een onafhankelijke mediaregulator. Ik ben nu ook voor een onafhankelijke energieregulator maar een berekening maken op basis van een plan dat je niet hebt, dat kan niemand, zelfs een onafhankelijke regulator kan dat niet.

In die studie van Berger die ik ook zelf nog niet heb gekregen, zou het blijkbaar gaan over een besparing van 35 miljoen euro bij Eandis en Infrax. Eandis en Infrax zeggen nu openlijk dat alleen al hun samenwerking 100 miljoen euro kan opbrengen. Dat wijkt dus al af van die 35 miljoen euro van de studie-Berger. Ik vind de discussie over wat dit nu precies betekent voor de energiefactuur eerlijk gezegd een beetje zonder voorwerp, vooral omdat mijn plannen inderdaad nog niet volledig op tafel liggen. Het is beter de discussie over wat de hele operatie zal opbrengen te voeren op een moment dat het helemaal duidelijk is wat die operatie exact inhoudt.

En ja, u kunt het me kwalijk nemen dat ik als minister van Energie al een aantal ideeën hebt toegelicht en daarover een aantal zaken heb geformuleerd. Ik denk toch dat het normaal is dat ik als minister van Energie daar mijn licht over laat schijnen, maar ik beslis uiteraard niet alleen, politiek is een ploegsport. En zoals u zelf hebt gelezen in het artikel, zal ik eerstdaags met het plan naar de regering gaan, nadat ik overleg heb gepleegd met de distributienetbeheerders.

Ik heb ook op de vraag van de heer Gryffroy van daarnet duidelijk geantwoord dat ik niet de baas ben van de distributienetbeheerders, ik ben daar zelfs geen aandeelhouder van. Ik ben de minister van Energie die een plan moet ontwikkelen en die daar het nodige draagvlak voor moet creëren. Dus, heb ik dit plan al neergelegd, mijnheer Vandenbroucke? Neen. Zal ik daarmee naar de regering gaan? Ja, nadat ik overleg heb gepleegd.

Mijnheer Danen, zoals u zelf hebt gezegd, ben ik nog geen jaar minister van Energie. Ik kan dus absoluut niet verantwoordelijk worden gesteld voor alle stijgingen van de energiefactuur, maar ik zal me ook niet verstoppen, ik zal er binnen mijn mogelijkheden alles aan doen om die energiefactuur te verlagen. Ik zal echter niet aan struisvogelpolitiek doen, ik zal geen zaken doorschuiven, dat heb ik vanmorgen in de commissie ook al gezegd.

Ik denk inderdaad dat men mij een aantal talenten toedicht van maskeren en alles op voorhand weten. Sommige zaken in het leven komen toevallig samen, en dat is ook hier het geval. Dat neemt echter niet weg dat ik een heel duidelijke visie heb die ik verder zal uitwerken.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor dat het niet klopt dat u niets wilt doen aan die onderliggende structuren en dat de cijfers over de besparingen die dit plan zou opleveren ook niet kloppen. U bent natuurlijk degene die dit heeft gelanceerd in de kranten. U neemt het ons wellicht niet kwalijk dat wij daar vragen over stellen.

De energiesector gaat over twee werkmaatschappijen, Eandis en Infrax, over elf intercommunales, over zes financieringsintercommunales, samen goed voor 1014 mandaten met bijhorende vergoeding. Mij maakt u niet wijs dat om het energienet van de toekomst goed te beheren, zelfs met alle lokale besturen aan boord want die hebben we nodig om dat te doen, al die mandaten en structuren nodig zijn. Dus minister, als het niet klopt wat we hebben gelezen in de krant, dan roep ik u op om inderdaad tot op het bot te gaan en te gaan voor het plan van sp.a en om die financieringsintercommunales en die energie-intercommunales te fusioneren. *(Applaus bij sp.a)*

Johan Danen (Groen): Minister, u hanteert een beetje een vreemde volgorde. U gaat eerst naar de pers, dan naar de regering en ik vraag me af welke rol het parlement dan speelt. Ik vind dat een beetje vreemd, en dan vooral als er elementen worden opgesomd die niet kloppen. Ik vraag me af wat er dan eigenlijk wel klopt.

Ik wil u nog een vraag stellen. U zegt, ook in het artikel, dat u een deel wilt voorbehouden en dat u een beursgang wilt realiseren tussen 5 en 20 procent. U herinnert zich misschien nog wel dat er niet zo lang geleden een Chinese groep was, State Grid, die wilde voorzien in kapitaal voor Eandis. Daar is heel wat om te doen geweest, maar uiteindelijk is dat afgesprongen.

Nu kan ik me voorstellen dat, als we met onze netbeheerders naar de beurs gaan, State Grid mogelijk opnieuw komt en al die aandelen opkoopt. Wat blijft er over voor de burgers, die allicht ook willen investeren in ons energienetwerk?

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het is natuurlijk uw beproefde tactiek. Ik ken u al langer dan vandaag. U zegt het zelf: u bent een goed communicator. Iedereen weet dat. U stapt zelf naar de pers. U verkondigt van alles en nog wat dat eigenlijk niet is gedekt door de Vlaamse Regering, en dan komt u een paar dagen nadien zeggen dat het de schuld is van de pers, dat het allemaal niet klopt wat de pers heeft geschreven, dat die cijfers van de VREG allemaal niet kloppen, dat ze dat niet goed hebben begrepen, dat ze uw plan nog niet hebben. Natuurlijk hebben ze uw plan nog niet, want er is nog geen plan.

Waarom gaat u dan eigenlijk naar de pers? U weet toch op voorhand dat, wanneer u communiceert met de media, bepaalde actoren, zoals de VREG, reageren. Ook andere actoren, zoals Eandis en Infrax, hebben toch ook gereageerd. U weet dan dat wij als parlementsleden onze taak vervullen en u daarover ondervragen. U maakt zich er dan van af door te zeggen dat het allemaal niet klopt en dat we moeten wachten tot u uw plan hebt.

Er is natuurlijk heel de commotie geweest. U zegt dat u wel wat zult doen aan die onderliggende structuren. Ik zou zeggen: maak tabula rasa wat die intercommunales betreft en trek die energiesector naar de Vlaamse overheid, aangevuld met de Vlaamse spaarder. Energie is immers een basisbehoefte en we hebben geen behoefte aan een beursgang, om opnieuw te worden geconfronteerd met de inbreng van kapitaal van buitenlandse bedrijven.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ten behoeve van sp.a wil ik opmerken dat het plan van de N-VA veel verder gaat: kantel de financieringsintercommunales in in de distributienetbeheerders en stoot de productie van hernieuwbare energie af in een privaat-publiek fonds. Dan is al de helft van de intercommunales weg, want er zijn ook elf financieringsintercommunales, en niet zes, zoals u zegt.

Ik heb het voorstel van decreet van Groen gelezen, waarin men inderdaad probeert alles op Vlaams niveau te brengen en alle distributienetbeheerders te fuseren. U voorziet zelfs in een vergoeding voor de bestuurders van 2000 euro per jaar en 250 euro per vergadering. Als dat dan besparen is ... Ten overstaan van de 205 euro die nu wordt betaald, is dat wel een serieus verschil.

Met betrekking tot de studies, de regulator kent momenteel enkel de studie over het gemeenschappelijk doen van de IT. Dat is 35 miljoen euro. Als men volledig fuseert en integreert, dan spreken we over 165 miljoen euro. Men moet daar dan niet flauw over doen. Dan is dat niet 1 procent, en 165 miljoen euro is een zak geld.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, dit is een bijzonder belangrijk onderwerp, dat met de nodige zorg moet worden behandeld. Wat ons betreft, moeten we naar een eenvoudigere structuur, die transparantie met zich meebrengt. We moeten die hervorming ook snel doen, maar er tegelijk voor zorgen dat er een draagvlak is, bij de bevolking, bij de energieconsument en -producent, maar ook bij de lokale besturen, die aandeelhouder zijn in dezen en mee aan het roer zitten van de meest performante netbeheerders in Europa. Die lokale besturen verdienen dus wel degelijk het nodige respect. Minister, ik hoop dat u met hen in dialoog gaat om samen de nodige hervormingen te realiseren. Collega Sintobin en anderen, 'samen' wil niet zeggen dat de Vlaamse overheid plots moet gaan participeren in die netbeheerders. Dat zou fout zijn. Wij zijn de regelgever. We hebben de regulator ook zelf aangesteld. Een rechter-en-partijsituatie leidt altijd tot misbruiken en misverstanden. Ik denk dat we in dezen de lokale besturen aan zet moeten laten en de mogelijkheid moeten creëren om burgers te laten participeren, bijvoorbeeld via coöperatief kapitaal.

Minister Bart Tommelein: Dank u, geachte leden. Ik denk dat er een aantal mensen zijn die graag lezen wat ze willen lezen, en dan een aantal dingen niet lezen, die graag horen wat ze willen horen, en dan een aantal dingen niet horen die ze niet graag horen. Ik heb bij mijn weten noch Eandis, noch Infrax, die toch wel heel sterk betrokken partij zijn, in hun reactie horen zeggen dat ze het absoluut met mij oneens zijn. Ik heb ook de VREG niet horen zeggen dat dit een verkeerd voorstel is, of dat de elementen die ik op tafel heb gelegd, verkeerd zijn. Ik heb dat beluisterd. Ik was aan het luisteren naar de radio. Integendeel, er zijn er een aantal die duidelijk hebben gemaakt dat participatie heel essentieel is,

en ik begrijp niet wat de grote problemen zijn met een beursgang. Een beursgang is nu eenmaal een mogelijkheid, een van de mogelijkheden tot participatie, en iedereen kan daaraan meedoen. Maar goed, mijnheer Vandenbroucke, ik neem het niemand kwalijk dat hij vragen stelt. Het is uw taak om dat te doen. Ik zeg niet dat alles niet klopt en dat dat de schuld van de pers is.

Wat in het artikel in Het Nieuwsblad en De Standaard staat, was helemaal correct en was datgene wat ik heb verklaard. Maar is dit het volledige plan? Neen. Heb ik daar alles tot in detail uit de doeken gedaan? Neen. Heb ik al een plan ingediend? Neen. Ik begrijp niet waarom men op een bepaald moment zegt: 'participeren, beursgang'. Ik zeg hier heel duidelijk dat ik pas voor een Vlaams staatsbedrijf dat 100 procent in handen is van de overheid en waar de burgers geen mogelijkheid hebben om in te participeren. Dat is voor mij cruciaal. Mijnheer Sintobin, u hoeft het daar niet mee eens te zijn. Ik weet dat u trekken hebt die staatsbedrijven verheerlijken. U hebt wat dat betreft duidelijk een andere ideologie dan ik. Ik pas daarvoor. Ik vind dat heel belangrijk.

Zoek ik een draagvlak? Ja, ik zoek een draagvlak, zoals ik dat voor alles doe en zoals ik ook bezig ben in heel het energiebeleid om een zo groot mogelijk draagvlak te vinden.

Mijnheer Gryffroy, hernieuwbare energie is heel belangrijk. Ik hoor u nu het cijfer noemen van 165 miljoen. We hebben nu al 35 miljoen, we hebben al 100 miljoen, we hebben al 165 miljoen. Ik zou iedereen aanraden om te wachten tot we het plan hebben en tot de distributienetbeheerders zelf de nodige berekeningen hebben gemaakt over wat dat dan financieel als consequenties heeft.

Ik begrijp het allemaal niet goed. Een paar weken geleden was het kot hier te klein als het ging over het aandeel van de distributienetbeheerders en de intercommunales en over de vele mandaten, de lonen en de kosten van de distributienetbedrijven. Nu ik mijn eerste ideeën gedeeltelijk wat uit de doeken doe, nadat ik een aantal contacten heb gehad op het terrein, dan is het amper een paar uur later alweer te weinig en zal het te weinig invloed hebben op de factuur. Ik zeg u heel duidelijk: elk element, hoe klein het ook is, dat een invloed kan hebben op het verlagen van de energiefactuur, zal ik aangrijpen om dat ook te doen, hoe klein het ook is. Ik weet dat de energiefactuur uit verschillende elementen bestaat. Als ik de socialetariefgroep uitbreid, zal iemand anders dat betalen. Gratis bestaat niet. Er bestaat niet zoiets als een gratis lunch, dat bestaat niet. Als je de premies verhoogt, dan komt dat in de factuur. Alles wat je doet dat de kosten verhoogt, gaat naar de factuur. Wel, we moeten ervoor zorgen dat ik elk element dat ik als Vlaams minister zelf een heel klein beetje onder mijn bevoegdheid heb, aangrijp. Wat men dan op het federale niveau doet en bij die instellingen waar ik niet voor bevoegd ben en niets aan te zeggen heb, daar heb ik weinig invloed op. Ik kan alleen maar hopen dat men er ook daar alles aan doet om de factuur draaglijk te maken voor iedereen.

Mijnheer Bothuyne, ik heb goed gehoord dat het eenvoudig moet zijn, dat het transparant moet zijn en vooral dat het snel moet gaan. Ik probeer zo snel mogelijk te gaan. Ik zal met mijn voorstellen, die heel concreet zijn, nadat ik overlegd heb, nadat ik met iedereen gesproken heb, naar de regering gaan. U zult daar in het parlement als eersten notie van kunnen nemen en we zullen daarover kunnen debatteren en discussiëren.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, dank u wel. Ik wil u niet alleen vragen stellen, maar ik wil natuurlijk ook graag voorstellen doen. U hebt kennisgenomen van het plan van sp.a. Wat ons betreft, kunt u niet ver genoeg gaan in het vermindern van die intercommunales, mandaten en dergelijke meer. Ik ben ervan overtuigd dat je met meer soberheid wel degelijk een impact hebt op die

energiefactuur. Wat die energiefactuur betreft, zou ik zeggen: pleit er harts-tochtelijk bij uw federale collega's voor om de btw op elektriciteit opnieuw te verlagen naar 6 procent. Als u vrijdag met zijn allen rond de regeringstafel zit voor de begrotingscontrole en u merkt dat er inderdaad overschotten zijn, dan zou ik toch twee keer durven nadenken om die overschotten geheel of gedeeltelijk aan te wenden om de energieheffing voor de Vlamingen te verlagen. *(Applaus bij sp.a)*

Johan Danen (Groen): Er worden heel wat bedragen geciteerd. Minister, u hebt er een aantal genoemd, mijnheer Gryffroy heeft er een aantal genoemd. Ik denk dat het goed is dat we met een goed plan komen, dat goed becijferd is, voor we ermee naar de pers gaan. Ik denk dat dat verstandiger zou zijn. Mijnheer Gryffroy, ik vind het een beetje vreemd dat u wat cijfers citeert die uit interne documenten komen van de raad van bestuur van Infrax. Ik vind dat niet oké. Ik vind dat het gelijke speelveld op die manier verlaten wordt. Ik zou u willen vragen om daarmee op te houden.

Ik wil eindigen met dit te zeggen. Ik stel vast dat in Vlaanderen de factuur met 112 procent gestegen, in Wallonië met 40 procent en in Brussel met 20 procent. Het zou al heel wat helpen als we al die dingen uit de factuur zouden gooien die er niet in thuishoren. Dan kunnen we de factuur drastisch laten verlagen. Laten we daar eens naar kijken en dan kunnen we doen wat we beloofd hebben. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u probeert mij altijd in een bepaalde hoek te duwen, wanneer u refereert aan staatsbedrijven. Onze fractie is inderdaad voorstander van een zo groot mogelijke Vlaamse verankering van zaken als energie, omdat het om een basisbehoefte gaat. We zijn inderdaad ook tegen een beursgang, maar we zijn wel voor een mogelijke inbreng van de Vlaamse spaarder, omdat u met een beursgang niet kunt vermijden dat opnieuw Chinezen, om maar één groep te noemen, willen investeren in onze energiesector.

Wat ons allemaal zou moeten aanbelangen is dat we zullen discussiëren op basis van uw plan om de elektriciteitsfactuur naar beneden te halen. Vandaag laat u in de krant uitschijnen dat er een overschot zal zijn en dat een aantal van uw collega's wellicht ideeën hebben over wat ze daarmee willen doen. Als ik minister van Energie zou zijn, zou ik dat weten: ik zou de Vlaamse energieheffing laten dalen.

De voorzitter: Minister Tommelein, u hebt het woord 'kot' gebruikt voor ons parlement. U zei namelijk dat het kot hier te klein zou zijn. Ik stel voor dat we dat zo niet in het verslag... *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Het is hier geen kot, maar ik hoor nu dat die uitdrukking standaard West-Vlaams is.

De actuele vragen zijn afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Onroerendergoed-decreet van 12 juli 2013 en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten
– 1057 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Het verslag van dit ontwerp van decreet is keurig en volledig. Het is een pril begin van een politiek die we appreciëren, in die zin dat het ontwerp de halvering van het verkooprecht en een vermindering van de erfenis- en schenkingsrechten beoogt als compensatie voor het realiseren van verbeteringen aan geklasseerd of waardevol erfgoed. Er is wel wat kritiek op geweest, maar het feit dat het ontwerp met een meerderheid van tien stemmen bij drie onthoudingen is goedgekeurd, geeft weer in welke geest dat is gebeurd. Ik hoop dat het Vlaams Parlement dit ontwerp zal goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): Onze factie steunt dit ontwerp. Het is erop gericht eigenaars van onroerend erfgoed te ondersteunen. Zoals u weet, bestaat er een waaier van maatregelen ter ondersteuning van onroerend erfgoed. Heel klassiek wordt er verwezen naar de verschillende subsidiemogelijkheden, maar bewust werd er hier voor gekozen om een ander middel aan te spreken, namelijk de fiscale maatregelen. Er wordt op een consistente manier voorgesteld om het verkooprecht te halveren en de schenkingsrechten te verminderen.

De filosofie van het ontwerp is dat men door een snelle overdracht van de eigendom van die goederen de dynamische nieuwe eigenaar van die goederen een duwtje in de rug geeft om het goed in kwestie goed te onderhouden en te actualiseren, het niet alleen te renoveren maar ook duurzaam te verbeteren. Daar staat weliswaar iets tegenover: het is niet zomaar een cadeau dat men krijgt, maar het bedrag dat fiscaal is vrijgesteld, moet ook binnen een bepaalde termijn in het goed geïnvesteerd worden. Het is dus een activering van de investering. Die return naar het erfgoed en naar alle mensen in de sectoren die met renovatie, restauratie en onderhoud en dergelijk meer te maken hebben, is een belangrijk punt. Er zal ook een aanzwengелеffect zijn voor de economie.

Persoonlijk vind ik het jammer dat men het niet consequent heeft doorgetrokken naar de schenkingsrechten. Die zijn natuurlijk in Vlaanderen consistent gedaald de voorbije jaren. Maar men had de lijn kunnen doortrekken. We hebben daarover ook van gedachten gewisseld. De maatregel is echter beperkt gebleven tot deze twee vormen van fiscale maatregel.

Het is zeker een stap in de goede richting. Daarmee is het werk niet af. We zullen de inspanning moeten voortzetten. Het is toch interessant om te zien dat we ook hier iets kunnen leren van onze zuiderburen, van het Waalse Gewest, dat zopas ook een decreet heeft goedgekeurd dat niet alleen de schenkingsrechten maar ook de successierechten volledig afschaft voor geklasseerde en beschermde eigendommen. De evaluatie van die maatregel zal interessant zijn. Misschien zullen we daar iets uit kunnen leren, zodat we het beleid kunnen finetunen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, collega's, wij zijn niet erg tegen maar ook niet erg voor dit decreet. Wij zullen ons dus onthouden.

De reden is dat dit het derde systeem is dat parallel wordt ingezet voor de bescherming van onroerend erfgoed. Er is de federale belastingvermindering, die nog altijd bestaat. Er is een systeem met premies. En er wordt nu aan Vlaamse kant een nieuw fiscaal systeem ingevoerd. Het kan ten goede komen aan een aantal gezinnen en privépersonen die bij een erfenis een verlaagd registratierecht krijgen. Maar laat ons eerlijk zijn: als je voor een woning 300.000 euro betaalt, en je kunt daarvan 10.000 tot 12.000 euro aanwenden voor aanpassingen die te maken hebben met de hoogwaardige, kwalitatieve architectuur: dat is een stap

die zinvol kan zijn. Maar dit is niet afgestemd op de andere twee regelingen, en zeker niet op de federale regeling, waarvan we de effecten op het terrein onvoldoende kunnen inschatten.

Daarenboven is er het risico dat, als dit succesvol is, de minister van Begroting en Financiën aan de noodrem zal trekken en 'Stop!' zal zeggen. Maar dat is ook geen rechtszekerheid! Als je een systeem invoert, moet je het toekennen aan de mensen die er gebruik van willen maken. Dat is niet zeker als het succesvol is. En als het niet succesvol is, zie ik zo de kritiek opborrelen dat de eigenaars van een beschermd pand niet of onvoldoende de geboden kansen zullen benutten.

Collega's, ik vrees dat omdat het lage bedragen zijn. Als je met slechts 10.000 euro het dak van een beschermd pand moet herstellen, dan zal je niet de materialen kunnen gebruiken die je eigenlijk moet gebruiken.

Er bestaan dus drie mechanismen naast elkaar. Daarenboven is Groen geen groot voorstander van stimuleringsmechanismen die te maken hebben met fiscale aftrekken en fiscale verminderingen. Waarom fiscale instrumenten invoeren als je ook erfgoedpremies hebt die een gericht effect zullen hebben, die meer kunnen prioriteren welke woningen en panden eerst moeten worden aangepakt? Dit systeem laat het vrij, ik zou toch zeggen: voor de mensen die de draagkracht hebben om dat te betalen.

Ik denk, ten slotte, dat een premiestelsel of een fiscaal instrument voor de begroting niet zoveel uitmaakt, behalve dat je een veel gericht beleid kunt voeren met een premiestelsel.

We zijn dus niet helemaal tegen. Ik heb geprobeerd de nuance uit te leggen. Wij zullen ons onthouden. De minister heeft beloofd om het effect van deze maatregel goed te monitoren. Collega's, we zullen binnen een jaar of twee zien wat het effect is en of er dan zal moeten worden bijgestuurd. Tot zover willen wij wel meegaan in het denkpatroon. Laten wij het als een soort van experimentele fase beschouwen. Ofwel zal het doorgroeien naar meer middelen, meer aftrekken, zoals mevrouw de Bethune zegt, ofwel zullen we het terugdraaien en gaan we inzetten op premies.

De voorzitter: De heer Van Esbroeck heeft het woord.

Jan Van Esbroeck (N-VA): Collega's, de maatregelen die minister-president Bourgeois samen met minister Tommelein naar voren schuift in dit ontwerp van decreet vormen een stimulans voor de eigenaars om sneller over te gaan tot de verkoop of schenking van een beschermd goed, en in het verlengde daarvan tot een versnelde restauratie en ingebruikname. Dat is wat ik goed beheer noem.

De middelen zijn beperkt en moeten weloverwogen worden ingezet. Ook de eigenaars van erfgoed moeten nadenken over de lange termijn, over de toekomst van hun pand.

Het gaat niet op om eerst jarenlang het pand te laten verkommeren en dan met overheidsgeld heel de boel te restaureren. Dat zou slecht beheer zijn.

In de eerste plaats gaat dit dossier over hoe we eigenaars van onroerend goed kunnen ondersteunen en de keuze kunnen voorleggen van een premie of een fiscaal voordeel. Maar zoals collega Van Werde al vaststelde in de commissie, moet ik ook vandaag vaststellen dat de oppositie zich zal onthouden op dit ontwerp van decreet, om redenen die mij niet duidelijk zijn. En dat vind ik jammer.

Want, collega's, van een volledige Vlaamse fiscaliteit of een fiscale autonomie, een financiële autonomie, is er vandaag jammer genoeg nog geen sprake.

Belangrijk voor onze fractie is dat er keuzes worden gemaakt, dat er beheerplannen voor onroerend erfgoed worden gemaakt en dat onroerend erfgoed een functie of een bestemming krijgt.

Een aandachtspunt is voor ons dat de fiscale maatregelen niet van toepassing zijn op landschappen. Waarom blijven de fiscale gunstmaatregelen beperkt tot monumenten? De grens tussen die beide is niet altijd even duidelijk. Het is iets wat we in de toekomst zeker willen opvolgen.

Maar de hoofdzaak is dat met dit ontwerp van decreet een belangrijke en noodzakelijke link wordt gelegd tussen fiscale stimuli en beheersplannen.

En ja, collega's, we mogen niet stilzitten. En daarom vragen wij ook dat de evaluatie van het Onroerenderfgoeddecreet, de beschermingspraktijk en de premieregeling goed worden bekeken, dat er nagedacht wordt over de declassering voor monumenten en dorpsgezichten die in de loop der jaren spijtig genoeg hun erfwaarde hebben verloren en dat eigenaars goed kunnen worden begeleid en ondersteund door het agentschap en eventueel ook door intergemeentelijke onroerende erfgoeddiensten.

Collega's, voor ons is dit ontwerp van decreet alvast een stap in de goede richting. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mijnheer Caron, ik zou zeggen: hoe meer maatregelen, hoe beter. Want dat ondersteunt nu eenmaal het geheel. Dat betekent niet dat we niet moeten evalueren, want dat moeten we met elke wet en elk decreet doen.

Ik geef enkele positieve zaken weer. Dit ontwerp van decreet vormt eigenlijk een mooi voorbeeld van fiscaliteit en op welke manier we die op een goede manier kunnen inzetten. De realiteit is dat door de fiscale maatregelen die we hier naar voren halen, we zaken in beweging kunnen brengen die anders verder zouden worden verwaarloosd en waarvoor de gemeenschap, mijnheer Caron, in een latere fase veel meer zou moeten betalen, indien je enkel vanuit een premiestelsel zou redeneren. Ik denk dat een fiscaal kader hier meer dan op zijn plaats is.

Deze sector heeft dringend nood aan dergelijke stimulansen, want in het zog van de hervorming van de schenkbelasting die er sinds 1 juli 2015 is gekomen – en die een voltreffer is gebleken, mijnheer Caron – is dit wat ons betreft een zinvolle en zeker en vast nuttige uitbreiding.

Onze fractie is dan ook bijzonder tevreden dat er voldoende aandacht is geschonken aan de administratieve uitvoerbaarheid van dit ontwerp van decreet, onder meer dankzij de omzetting van het fiscale voordeel in een fictieve subsidie. Wij zullen dan in het verlengde van wat de andere collega's van de meerderheid hebben gezegd, dit ontwerp van decreet steunen.

Ik dank u alvast en kijk uit naar een verdere samenwerking. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): De heer Van Esbroeck zegt dat hij het betreurt dat de oppositie zal tegenstemmen. U moet altijd opletten met veralgemenen, mijnheer Van Esbroeck. Want niet alle oppositiepartijen zullen tegen dit ontwerp van decreet stemmen of zich onthouden. Wij zullen immers, weliswaar met enige voorzichtigheid wegens de onduidelijkheid van de effecten van deze maatregel, maar toch met goedkeuring, dit ontwerp van decreet stemmen.

Bart Caron (Groen): We gaan deze discussie niet opnieuw voeren. Toch wil ik een element aanhalen uit de tussenkomst van collega Van Esbroeck. Mijnheer Van Esbroeck, u hebt gezegd dat het niet over dit decreet gaat, en dat we moeten durven overgaan tot declassering van sommige monumenten en landschappen waarvan de erfgoedwaarde verloren is gegaan. Mag ik u erop wijzen dat in het decreet op het onroerend erfgoed de zorgplicht al decennialang is opgenomen, en in het nieuwe decreet van uw minister-president ook. Als hij dit zou horen, zou hij dat een vloek vinden, en dat vind ik ook. De zorgplicht zorgt ervoor dat de erfgoedwaarde niet verloren gaat, en daarvoor hebben we premiestelsels. Daarvoor hebben we onder meer ook dit decreet, net om die erfgoedwaarde te kunnen behouden. Er is geen sprake van dat Vlaanderen zijn waardevol patrimonium zal declasseren. *(Applaus van Sabine de Bethune)*

Jan Van Esbroeck (N-VA): Mijn excuses, collega Janssens. We zijn uiteraard zeer blij dat u dat ook mee steunt.

Mijnheer Caron, we zeggen dat we er verder over moeten nadenken. Er zijn inderdaad ondertussen hier en daar al panden die jammer genoeg in de loop der jaren hun erfgoedwaarde hebben verloren. We moeten daar durven over nadenken. We moeten niet doen alsof dat niet bestaat. Dat is alles wat ik daarover heb gezegd.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Zoals heel veel collega's hier hebben gezegd, is dit een goede stap vooruit. Het is inderdaad belangrijk dat we dit zullen evalueren en monitoren zoals we dat voor elk decreet moeten doen. We zullen de effecten daarvan maar kunnen inschatten nadat we het decreet in werking hebben kunnen laten treden. Belangrijk is ook dat het fiscale kader hiervan een aangewezen manier is om dat te doen. Er zijn situaties, mijnheer Caron, waarin je beter met een premiestelsel werkt. Er zijn er ook waarin het allebei samen kan werken omdat het soms over andere betrokkenen of doelgroepen gaat. Maar in dit kader, als het gaat over deze materie, dan denk ik dat een fiscale stimulans een heel belangrijke zaak is. Ik zal niet verder ingaan op alle details omdat de collega's daar uitgebreid verklaringen over hebben afgelegd. Dank u wel.

De voorzitter: Minister, heb ik het goed begrepen dat u nog een aantal technische correcties wenst aan te brengen?

Minister Bart Tommelein: Ja, er worden nog een aantal technische correcties voorgesteld om het ontwerp van decreet aan te passen aan de recente decreetswijzigingen. Voor de wijzigingen aan het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 is er een aanpassing nodig van de wetshistoriek van de artikelen 2, 3 en 4 van het ontwerp van decreet. Voor de wijzigingen aan de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013 is er een aanvulling nodig van de wetshistoriek van de artikelen 5, 6 en 7 van het ontwerp van decreet. De inleidende bepaling van artikel 8 van het ontwerp van decreet dient eveneens te worden gecorrigeerd.

Er werden een aantal aanpassingen ingediend. Zal ik ze overlopen, voorzitter?

De voorzitter: Nee, ik heb ze aan de fractieleiders uitgedeeld. De technische correcties zijn wel aangebracht door de diensten van het parlement en niet door de regering. Ik zou toch nog eens een oproep willen doen om hier alstublieft proper werk af te leveren. Dit is niet de eerste keer. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1057/1)

We houden ook al rekening met de aan de fractieleiders uitgedeelde technische correcties.

– De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (Unia)
– 1111 (2016-2017) – Nr. 1**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (Unia).

De bespreking is geopend.

De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Collega's, u moet zich geen zorgen maken. Ik ben niet van plan om een heel epistel voor te lezen op de spreekstoel. Ik zal het doen van op de banken. (*Applaus*)

Dank u voor het applaus.

Eerst en vooral, het debat was zeer intens in de commissie en ook in de media. Een audit, een onderzoek, een doorlichting, hoe u het ook wilt noemen – in de commissie werd ook gediscussieerd over de term –, is in elk geval onafwendbaar. Waarom? Omdat de kritiek op Unia zo diep heeft gesneden dat er op zijn minst een duidelijke, objectieve analyse van Unia nodig is. Die boodschap wil ik ook meegeven aan de fracties die bezorgd zijn over een verdere stemmingmakerij, want er is een duidelijke polarisatie, ook binnen de meerderheid, over Unia.

Ik begrijp die bezorgdheid natuurlijk, maar ik denk dat de schade bij Unia al geleden is. En ik denk dat Unia er alleen maar baat bij kan hebben om dat te objectiveren. Unia heeft zelf ook baat bij zo'n objectieve analyse. Het is dus ook in hun belang.

Zo'n onderzoek heeft een open einde. Ofwel functioneert Unia volledig goed, ofwel functioneert Unia volledig slecht, ofwel zal het ergens tussenin zijn, en dan komen er aanbevelingen in dat rapport. Dus: een objectivering.

Ten tweede moet die objectivering vanuit de parlementen vertrekken. En dat heeft puur te maken met het samenwerkingsakkoord dat aan de basis van Unia ligt, want Unia valt onder de exclusieve bevoegdheid van de parlementen. Het is dus de logica zelve dat het parlement initiatief neemt om zo'n objectivering rond Unia te verkrijgen.

En drie: als we als parlement dan toch een objectivering wensen, dan is het meer dan logisch dat het Rekenhof daarvoor wordt ingeschakeld, want het Rekenhof is

bij uitstek een neutrale en objectieve onderzoeker, een waakhond die dergelijke opdrachten van het parlement kan krijgen.

Collega's, de verwijten waren niet mals. De minister van Gelijke Kansen zei dat Unia niet objectief was. De behandeling van discriminatie en het stimuleren van gelijke kansen zouden niet voor alle groepen evenwaardig gebeuren. De behandeling van dossiers inzake etnische achtergrond en geloofsovertuiging zou domineren in het werk van Unia. De voornaamste vraag is of Unia effectief objectief is. En dat is nu net een onderzoeksvraag die we kunnen voorleggen aan het Rekenhof.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik zal de argumentatie van collega Sanctorum niet volledig herhalen, teneinde zo kort mogelijk te zijn. Het is inderdaad nodig om tot objectieve vaststellingen te kunnen komen, na de discussies die er geweest zijn, om dat op een serene manier te kunnen doen.

Wij zijn echter van mening dat dit niet meteen door het Rekenhof moet worden gedaan. We zijn er vanuit onze fractie veeleer voorstander van dat er een beroep wordt gedaan op een panel van academici, die expertise hebben inzake het bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke kansen. Daarom zullen wij deze motie niet goedkeuren.

Maar ten gronde, collega Sanctorum, denk ik dat u pertinente vragen stelt over het functioneren van Unia, het belang ervan en hoe wij dit als parlement inderdaad onder de loep moeten nemen. Daar treed ik u in bij. Maar we zouden dat op een andere manier moeten doen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik ben het eens met de collega's die zeggen dat we een intens debat hebben gehad in de commissie. Ik heb daar ook geen enkel probleem mee. Ik denk dat het thema ook ernstig genoeg is om de zaken scherp te stellen, en dat elke fractie daar ook gebruik van gemaakt heeft.

Wat mijn fractie betreft, zat daar als uitgangspunt in dat discriminatie en racisme een pest zijn voor onze samenleving en dat daar adequaat tegen moet worden opgetreden. In dat opzicht is een instelling als Unia nodig. Maar uiteraard moet die zich dan ook aan de spelregels houden, en daarrond stellen zich een aantal discussiepunten.

De minister heeft ook aangekondigd een onderzoek, een doorlichting van de werking van Unia te laten opmaken. Ze heeft er ook mee ingestemd om die op dat ogenblik aan het parlement ter beschikking te stellen. Ik denk dat dat een uitstekend uitgangspunt is om te kijken of er dan verder onderzoek nodig is. Ik heb er alle vertrouwen in dat dat ons alvast een hele hoop informatie zal opleveren. In dat opzicht lijkt het mij voorbarig om nu te beslissen om het Rekenhof dubbelop diezelfde taak toe te vertrouwen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik heb uiteraard ook het debat in de commissie meegemaakt, als medevraagsteller. Daar bleek inderdaad dat, na de vele kritiek in de pers, de enige maatregel die nog overbleef die de minister zou nemen, was dat er een doorlichting zou plaatsvinden.

Het was niet meteen duidelijk wie die doorlichting zou doen of wanneer, maar ze zal er in elk geval blijkbaar gaan komen. Het zou goed zijn, mocht men daarover vandaag al enige duidelijkheid kunnen geven.

Ik heb in de commissie ook beargumenteerd waarom wij een instelling als Unia nutteloos en dus overbodig vinden. Ze fungeert al te veel als een 'politieke gedachtepolitie'. Dergelijke instelling zou men veel beter afschaffen dan ze nog langer in stand te houden en zelfs te subsidiëren.

Inmiddels kunnen we er wel mee akkoord gaan dat er een audit gebeurt, omdat de instelling inderdaad naar onze mening ook niet naar behoren functioneert, en mogelijk kan een audit van het Rekenhof daarover duidelijkheid brengen. Wij willen in afwachting van de beslissing die de minister hieromtrent neemt, deze motie steunen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Mijn fractie is toch wel geschrokken van de heftigheid van het debat en van de snoeiharde manier waarop de minister het proces van Unia heeft gemaakt in de commissie. Wij zijn daar nog altijd verontrust over. Wij denken dus wel dat er iets moet gebeuren, maar wij kijken ook uit naar die doorlichting. We zullen dan zien of die het antwoord biedt op een aantal vragen die naar voren gekomen zijn. Iedereen mag vragen stellen. Ook de minister mag vragen stellen. Wij hebben dat gedaan, de minister heeft dat gedaan, en anderen eveneens. Laten we kijken of we voldoende informatie krijgen en ook of er bijkomend onderzoek nodig is.

Het Rekenhof is nu wel gespecialiseerd in financiële doorlichtingen, performantietellingen en dergelijke, en ik heb niet begrepen dat het debat daarover gaat. Kijken naar de objectiviteit, gebrek aan overleg, hebben we vastgesteld, en een aantal kritieken. Volgens ons is het Rekenhof niet de juiste instantie om die zaken te onderzoeken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, het was inderdaad een intens debat. Ik moet eerlijk zeggen: ik begrijp het niet zo goed. VLD wil een panel van academici aanstellen. De N-VA vertrouwt op de minister. Ik heb daar nog altijd geen voorstellen of stukken van gezien. Als ik het goed begrepen heb, kan een evaluatie trouwens niet door de minister gebeuren, en was dat ook de reden waarom in de commissie al enige discussie was ontstaan. Ik heb begrepen dat het vanuit het parlement moest komen. De heer Kennes zegt namens CD&V dat zijn partij eigenlijk een doorlichting afwacht, en eventueel kunnen we dan bijkomend onderzoek doen.

De heer Sanctorum heeft een voorstel op tafel gelegd. Blijkbaar moet de meerderheid onderling nog bekijken wie wat gaat doen. Er worden verschillende signalen gegeven. Ik vind dat behoorlijk raar, zeker na zo'n stevig debat, waar Unia trouwens de resultaten op tafel heeft gelegd van zijn bemiddelingspoging en behandeling van dossiers die de minister toch enigszins tegenspraken.

Ik vind het een terecht en een goed voorstel van collega Sanctorum om de discussie te objectiveren. Ik begrijp dat hij dan als eerste kijkt naar de waakhond van dit parlement, met name het Rekenhof. Het boezemt mij zeer weinig vertrouwen in dat ik hier drie verschillende signalen hoor van de meerderheid. Het kan niet zijn dat u van de ene kant de rekening maakt van een instelling en het dan als meerderheid niet eens geraakt over wie nu wat moet gaan doen.

Voorzitter, wij sluiten ons aan bij de vraag van de heer Sanctorum.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Voorzitter, wij sluiten ons ook aan bij het voorstel van collega Sanctorum omdat het niet gaat over dubbelop doorlichten. We willen echt aan het Rekenhof, een onafhankelijke instantie, vragen om die doorlichting te doen. Op die manier willen we juist die welles-nietesdiscussie overstijgen.

Ik vond de manier waarop men het debat heeft gevoerd, en daar deel ik de mening van de heer Kennes, op bepaalde momenten ook wel verontrustend. Het werd meer een afrekening dan een serieus debat. Ik denk dat het nu net goed is om die doorlichting in alle objectiviteit te laten doen door het Rekenhof. Zij hebben dat al gedaan. Op dat vlak is er geen discussie. Het is niet vreemd dat zoiets aan het Rekenhof wordt gevraagd. Het is eerder vreemd dat men dat niet wil doen. Ik vind het signaal van de meerderheid ook verontrustend.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, collega's, de drie verschillende signalen van de drie meerderheidspartijen zijn me natuurlijk niet ontgaan. Ik heb geen probleem met wat mevrouw Brusseel namens Open Vld voorstelt. Het zou ook niet dubbelop zijn. Maar er is een panel van academici. Er is de doorlichting die de minister wil, zonder veel details. Wat wordt het nu eigenlijk? Kan iemand mij en de andere geïnteresseerde collega's eens uitleggen wie zal doorlichten, en met welke opdracht? Ik denk dat dit voor niemand duidelijk is.

In mijn inleiding zei ik het al: de minister heeft eigenlijk geen bevoegdheid in dezen. Ik citeer letterlijk uit de artikelsgewijze bespreking van artikel 7: "Conform de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie geldt dat het bestuurlijk toezicht op het Interfederaal Centrum weliswaar is uitgesloten, maar dat parlementaire controle wel uitdrukkelijk mogelijk wordt gemaakt." De minister heeft dus geen enkele bevoegdheid. De zaak is volledig in handen van het parlement. Met welke bevoegdheid zal de minister een doorlichting bevelen? Ik weet het niet en begrijp het niet. Dat komt toe aan het Vlaams Parlement. Waarom schuift u de bevoegdheid af, in tegenspraak met wat het samenwerkingsakkoord voorschrijft?

Is het Rekenhof niet geschikt voor zo'n opdracht? Ik val bijna achterover. Samen met veel andere collega's heb ik al veel performantieaudits gelezen. Die audits gaan niet alleen over de financiële aspecten. Men kan perfect een duidelijke onderzoeksvraag aan het Rekenhof voorleggen die helemaal niets met financiën te maken heeft. Ik heb daarover informatie bij het Rekenhof zelf opgevraagd: deze opdracht past binnen de werking van het Rekenhof. Ik hoor hier dus alleen maar excuses om dit weg te stemmen. Ik betreur dat in hoge mate, vooral omdat hierover de afgelopen weken zo'n intens debat heeft plaatsgevonden. Ik vind het wat ongepast om dit nu zomaar van tafel te schuiven.

Ann Brusseel (Open Vld): Mijnheer Sanctorum, u stelt me wat teleur wanneer u zegt dat we dit van tafel schuiven. Dat doen we echt niet. Ik denk dat we duidelijk hebben gemaakt dat we allemaal de discussie intens vonden en het belangrijk vinden om klaarheid over de zaak te verkrijgen. We willen weg van de polemiek, de emoties en de perceptie die op een bepaald ogenblik de bovenhand kreeg. Het is niet omdat we niet meteen uw voorstel integraal overnemen dat we uw bekommernis niet delen. Collega's van Groen, toch dit: sinds enkele jaren is het niet VLD, maar Open Vld. Dat geheel terzijde.

De grote verschillen die u ziet tussen de meerderheidspartijen ligt allicht aan het vergevorderde uur, want behalve het feit dat ik mij heb uitgesproken over de methodiek, zijn die er niet. We vragen inderdaad dat een en ander wordt geobjectiveerd. U sprak over de doorlichting van de minister. Ik zie niet in hoe de Vlaamse Regering die doorlichting kan verrichten zonder de hulp van een expertenteam. Zo gaat het er toch doorgaans aan toe? De Vlaamse Regering bestelt een studie, en die wordt dan uitgevoerd door academici. Dat is voor mij de evidentie zelve.

De onderzoeksvraag gaat niet enkel over objectiviteit in de werking, mijnheer Sanctorum. Het gaat erom dat in de perceptie Unia zich slechts met één bepaalde taak bezighoudt, terwijl Unia volgens het samenwerkingsakkoord verschillende taken heeft. Ik verwijs dan naar de commentaren van professor Van Hiel van de

UGent over de verschillende taken van Unia: sensibiliseren, bemiddelen en klachtenbehandeling, en dat laatste kan dan leiden tot een klacht voor een rechtbank. Een aantal zaken moeten worden uitgeklaard. Voor wat staat Unia bij brede lagen van de bevolking bekend? Wat zijn de taken van Unia? Kan Unia met de huidige manier van werken die allemaal op een even doeltreffende manier realiseren?

Bereikt ze al die doelstellingen? Daarover moeten we ons bekommeren, want we zijn het er over alle partijgrenzen heen over eens – behalve misschien een partij – dat discriminatie en racisme moeten worden bestreden. De vraag is niet alleen of Unia objectief werkt, maar ook of ze alle doelstellingen kan behalen op de manier waarop ze vandaag werkt. Zoals de heer Kennes zei: het gaat er ook om dat er aanbevelingen gedaan kunnen worden na een analyse. Ik zie dus eigenlijk niet het grote verschil tussen de partijen. Zoals ik al zei, treden we u bij in een groot deel van uw argumentatie.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): We moeten het debat dat in de commissie is gevoerd, hier niet herbeginnen. (*Applaus*)

We zullen wel eens rustig moeten samenzitten, misschien in een ander gremium, om te proberen consensueel uit te maken hoe men verder gaat met de parlementaire controle op Unia. Het is een taak van het parlement, niet alleen Vlaams maar interfederaal, om dit op te nemen. We moeten die verantwoordelijkheid opnemen. Misschien kan het stof eerst gaan liggen, want het debat is zo pijnlijk geweest. Misschien kan het stof dus eerst gaan liggen om dan rustig te bekijken hoe we dit wel kunnen benaderen.

Ik wil eindigen met een positieve noot. Ik heb meermaals advies gevraagd aan Unia en steeds uitstekende adviezen, briefings en informatie gekregen. We hebben ook gehoord hoe goed ze vaak bemiddelen. Wanneer ze in recht optreden, doen ze dat met goedweten en steun van hun raad van bestuur. Het is een heel interessante instelling die democratisch functioneert, maar die soms nog proefdraait. Het interfederaal karakter is immers vrij nieuw. Om die instelling alle kansen te geven, moet het stof eerst gaan liggen om dan een gepaste aanpak te vinden. Er zijn vanuit een positieve bezorgdheid voorstellen geformuleerd. Laat ons die later rustig bekijken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, vorige week hebt u van het Rekenhof een e-mail ontvangen met een enquête over hun producten.

Zoals afgesproken in het samenwerkingsprotocol dat wij met het Rekenhof hebben afgesloten, wordt die enquête telkens halverwege een legislatuur georganiseerd.

Het is belangrijk dat u de enquête invult, zodat het Rekenhof maximaal rekening kan houden met uw wensen en behoeften en zijn dienstverlening aan het Vlaams Parlement kan optimaliseren.

Wie de enquête nog niet heeft ingevuld, wil ik bij deze gelegenheid dus met aandrang vragen om dat alsnog te doen.

Ik dank u voor uw medewerking.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Onroerend-erfgoeddecreet van 12 juli 2013 en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten
– 1057 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

81 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde en Elisabeth Meuleman tot besluit van de op 14 maart 2017 door Hermes Sanctorum-Vandevoorde in de commissie gehouden interpellatie tot minister Joke Schauvliege over de conclusies van de Europese onderzoekscommissie naar dieselgate en de gerapporteerde nalatigheid van lidstaten
– 1110 (2016-2017) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

86 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
60 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Hermes Sanctorum-Vandevoorde tot onderzoek door het Rekenhof naar de performantie van het interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (Unia) – 1111 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
61 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 19 april 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 20.09 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Koen Van den Heuvel: ambtsverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Danielle Godderis-T'Jonck, Michèle Hostekint, An Moerenhout, Elke Sleurs, Ludo Van Campenhout, Steve Vandenberghe, Manuela Van Werde, Johan Verstreken: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Karim Van Overmeire

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers,

Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Emmily Talpe, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Emmily Talpe, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques

De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Martine Fournier, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Emmily Talpe, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants